

СРПСКА

ПРЕД

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ ● БРОЈ 85 ● 22. НОВЕМБАР 1993. ● 1.000.000 ДИНАРА

ДЕПОС

А КО

ДРУГИ?

БОЖСЛАВ МИХАЙЛОВИЋ:
"МОЈ ДЕДА ДРАЖА"

ИТАЛИЈА 2500 ПТ, ФРАНЦУСКА 630 ФР, ШВЕДИЦА 600 ШВ, АУСТРИЈА 30 АТ, СР НЕМАЧКА 5,50 ДМ, ШВЕДСКА 25 ШК, БЕЛГИЈА 40 БЕГ, КАНАДА 4 ПТ, ГРЧКА 500 СДР, ПОРТУГАЛ 75 ПТ, ДАНСКА 25 ДК

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ / ИЗДАЊЕ
СЛОБОДНИХ НОВИНАРА
ДИРЕКТОР: Даница
Драшковић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК: Богољуб Пећнић

УРЕДНИЦИ:
Стево Батић, Илија
Давидовић, Љиљана
Јорговановић — Булатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Миленко Вучетић, Драгослав
Грујић, Александра Јанковић,
Славица Лазић, Сандра
Петрушић, Милена Поповић,
Војкан Ристић, Благоица
Стојановић, Александар
Цветковић, Александар
Четрић

УРЕДНИК ФОТОГРАФИЈЕ:
Ђорђе Вукоје

САРАДНИЦИ:
Никола Бурзан, др Владан
Василијевић, Надежда Гаће,
Гордана Логар, Милица
Лучић — Чавић, др Никола
Милошевић, Бранка
Пламенац, Сандра Скоко
(Лондон), Гордана Суша,
Мира Трајковић (Париз), др
Коста Чавошки, Златко
Чобовић, Љиљана Шоп, Ејуб
Штитковац

ГРАФИЧКИ УРЕДНИК:
Раде Марковић

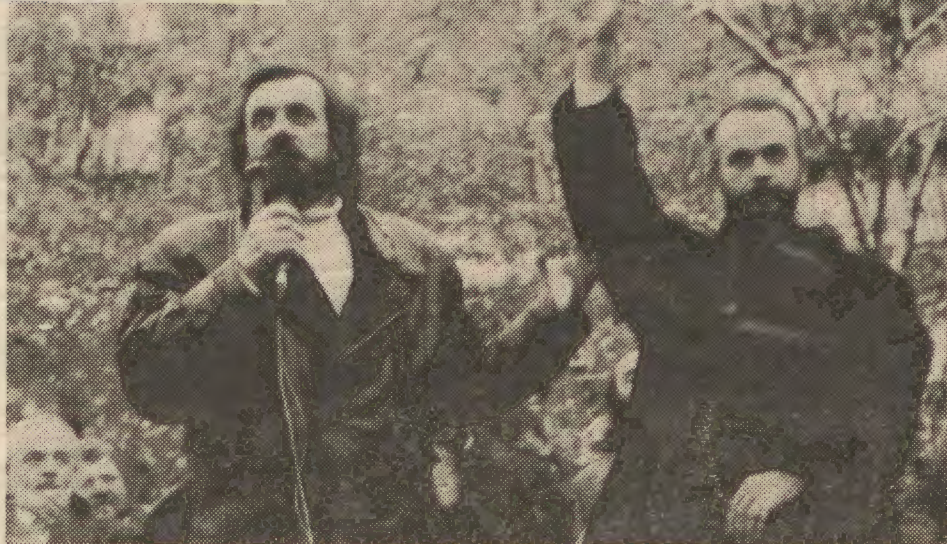
СЕКРЕТАРИЈАТ:
Нада Бошковић, Драгица
Бугарски

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Бранкова 13-15, I улаз, VI
спрат, 11000 Београд
ТЕЛЕФОН: 011/620-891,
628-242 (секретаријат),
625-937 (редакција)
ТЕЛЕФАКС: 624-598
ЖИРО РАЧУН:
60801-603-0-27562 СДК
Стари Град
РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ СЕ
НЕ ВРАЋАЈУ

ШТАМПА: ДП „Борба“,
Косовска 26, Београд

Мишљењем Секретаријата за
информације Републике
Србије бр. 413-01 221/91-01
од 15. фебруара 1991.
одређена је стопа пореза од
3%

ДЕПОС ИЗЛАЗИ НА ИЗБОРЕ

ЛИСТЕ ДЕПОСОВИХ КАНДИДАТА У СВИХ 9 ИЗБОРНИХ ЈЕДИНИЦА

СТР. 8-15

ВОЈИСЛАВ
МИХАИЛОВИЋ;

„МОЈ ДЕДА, ДРАЖА МИХАИЛОВИЋ“

СТР. 16-18

КАМПАЊА ПО СРБИЈИ:

ПАМЕТ У ГЛАВУ ТРЕЋИ ПУТ! ВУК ДРАШКОВИЋ ГОВОРИ ГРАЂАНИМА КРУШЕВЦА, КРАЉЕВА И ЗАЈЕЧАРА

СТР. 19-23

ДР МИЛАН БОЖИЋ:

ЛИБЕРАЛ НА ДЕПОСОВОЈ ЛИСТИ

СТР. 24-26

„СПОНА“ У СТАРАЧКОМ ДОМУ:

БАКЕ НЕ ЈЕДУ ЧОКОЛАДУ

СТР. 28-31

ДУШАН МАКАВЕЈЕВ:

ЗАШТО ЈЕ МАЈКА ИДИОТ?

СТР. 54-57

КАПИТАЛ
НЕ ПРИЗНАЈЕ ГРАНИЦЕ

ОСНОВАНА НЕВЛАДИНА ХУМАНИТАРНА ОРГАНИЗАЦИЈА

СПОНА

Тешка економска криза, свеопшта беда и сиромаштво нашег народа, деградирале су човека у сваком погледу, и довеле га на ивицу егзистенције. Све је више гладне деце чији је развој и живот озбиљно угрожен због недовољне и лоше исхране, бескућника, пензионера, који просе или по контејнерима траже храну. Подаци говоре да у Србији 20.000 деце гладује, а нутриционисти прогнозирају да ће ове зиме људи почети да умиру од глади.

Светске хуманитарне организације и добра воља појединаца нису у стању да подмире ни половицу реалних потреба избеглица. Многобројне породице погинулих и рањених у овом рату нису збринуте од стране државе. Свесни свега тога, као и да нам предстоје још тежа времена, основали смо невладину хуманитарну организацију „СПОНА“.

СПОНА је удружење грађана. Основале су је жене, које су и чланови Управног одбора ове хуманитарне организације, чији је председник госпођа Даница Драшковић.

СПОНА има за циљ да обезбеди помоћ у храни, лековима, одећи, обући, најугроженијима; да помогне и збрине децу, ратну сирочад, самохране мајке, избеглице, помогне породице рањених и погинулих бораца; прибави лекове за болесне и старе, организује бесплатно пружање медицинске помоћи онима који немају могућности да плате; да организује саветовалишта, народне кухиње и утиче на развијање свести о обавези организованог хуманитарног рада.

Често хуманитарна помоћ намењена најугроженијима није стизала до њих, већ је пре-продавана на пијацама, приватним продавницама и другим местима.

СПОНА неће дозволити да ни грам помоћи оде у погрешне руке.

Свака помоћ која стигне, у храни, лековима, одећи, биће предата лично угроженим домаћинствима и појединцима, као и болницама, школама, сиротиштима, обдаништима, старачким домовима и институцијама у којима су смештене избеглице.

Одређиваће се приоритетне потребе и групе на основу претходног увида у стање. Хуманитарна помоћ делиће се без обзира на националну, верску или другу припадност. Рад СПОНЕ биће јаван, односно, доступан свим правним и физичким лицима.

Овом приликом обраћамо се грађанима Србије, као и свим људима широм света, хуманитарним и другим организацијама да кроз помоћ у храни, лековима, одећи или другим могућностима, помогну онима, којима су, због ситуације у којој се налазимо, животи озбиљно угрожени.

Позивамо све жене да нам се добровољним радом и стручним знањем придруже и помогну у раду хуманитарне организације СПОНА.

Адреса и телефони на које се можете обратити:

Обилићев венац 4, Београд

Тел. 631-860 и 631-246

Број жиро рачуна: 60806-678-3-102303

Управни одбор „СПОНЕ“

А КО ДРУГИ?

Око новеј слогана за нове изборе маркентишки штаб СПС вредно пређе мрежу да хитрином шумског паука опет замрежи своје изгладнеле и обезпачене присталице нудећи им своје криво свилено дело као једину шансу опстанка. У широј конкуренцији скристалисао се најприхватљивији слоган „а ко други“, што у поданичкој митоманији провинцијалног духа, какво је бирачко тело владајуће партије, значи да и даље ништа не треба мењати јер је сваки други гори од овог најгорег. Улазимо тако у још једно трагично раскршће на коме нам се политичка, морална и социјална изопаченост нуди прецицом од пута означен надом.

Којештарија „а ко други“ са шармом цинизма, управо долази када су сељацима и радницима, професорима и лекарима животи опустошени и обезвређени, када су онеспособљени да живе и стварају и када је сваком појединци прекинута веза са будућношћу; не зна се која би друга странка боље утемељила плачкашку економију и приморала грађане на одрицања незапамћена на овим просторима; радост, мирна породична идилја, излазак, дружења, свечани ручкови — све што чини живот садржајним, сада је само далека прошлост која се, као нестварна чаролија брише из нашег памћења.

Људима је постављен необичан задатак како да активирају мајмунске рефлексе у трагању за храном и топлим кутком као једино могућим избором живота. А да би се дошло до хране, спас се тражи у шверцу који више није несрећа и срамота већ статусни симбол успешности свих социјалних група — од министара до сељака. Једна тек формирана странка под патронатом власти јавно позива на „сналажење“ народа у држави разорене економије, што се није догодило ни у Колумбији када је мафија преузела власт.

Србија, најбогатија земља природним ресурсима у овом делу Европе, која зна за муку и славу, упознаје и срамоту као смисао живота из ината — по сваку цену.

Ко путује ових дана уз македонску и бугарску границу на лицу места види како то „сналажење“ функционише, чак и по забити Бесне кобиле. Готово да нема своског домаћинства у коме није ускладоштено стотинак литара нафте увезене из Бугарске по 80 фенинга. Свако погранично село најчешће мешовитог становништва, кажу, права је барутана и довољна је експлозија само у једној кући да сви братски полете у небо. По овим селима круже аутомобили са упакованим бурадима свих србијанских регистрација који за марку и тридесет фенинга танкују гориво као када су млекације некада у задружне казане прикупљале млеко на заједничком гумништу.

Питање гласи, за кога ће, рећимо, Сурдулица и друге сурдулице на југу Србије гласати, где многи, за данашње услове живе царски, не рачунајући наравно и на њихову традиционалну лојалност властима? Нема сумње да ће ови ревитализовани шверцом бирачи опет бити носећи стуб режима, који је последњих месеци подупрт, за сваки случај, новим полицијским бригадама, више ради утеривања страха неголи заштите сигурности мештана. Кад се већ помиње Сурдулица у њој је до пре годину дана било само осам милиционара а сада их има на платном списку тачно — 187. Изгледа као виц али није: на југословенско-бугарском граничном прелазу један је командир од сваког нафташа узимао 10 фенинга рекета по литри. Када се неколико оближњих села побунило и оцинкарило несавесног командира, власт је довела другог. Испоставило се, међутим, да овај други боље познаје бизнис, подигавши тарифу на 20 фенинга. Сада сви цинкароши моле да им се врати онај први кога, као некада Дафину, истина не зову „народна мајка“ него — „народни татко“.

Анархија по жељи власти уништава огромну популацију средњег слоја, носилаца знања и образована а афирмише нижи слој за застрашујућом бројком од милион активних шверцера и дилера. Аристотелова је мисао да се у таквом друштву, где нестaje средња класа, отвара капија тиранији, што потврђује хипотезу да овдашња владајућа партија стварајући хаос намењује себи улогу „спасиоца“ проглашавањем ванредног стања и увођењем диктатуре.

По међународним мерилима доња граница сиромаштва је располагање појединца једним доларом дневно. Данас у Србији ретка су четворочлана породична домаћинства која доходују четири долара на дан, чиме је пробијена психолошка баријера сиромаштва и отворен пут беди а тиме и економском, социјалном, моралном, интелектуалном и цивилизацијском разграђивању друштва.

И заиста, слоган „а ко други“ доказује да нема те партије која је кадра да тако темељно разори властиту земљу.

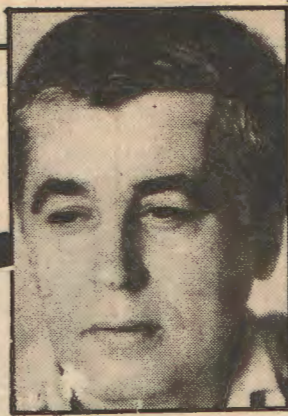

ПИСАЦ: Богољуб ПЕЈЧИЊ

и то је

Србија

Пише: Миленко ВУЧЕТИЋ

ГОЛУБ НА ГРАНИ

1.

Нама је важније да патњама нађемо сми-
сао, него да их се ослободимо.

Бол, ма колико да је несносан, лакше под-
носимо од лека, лекара, ма колико да је до-
бар, више се плашимо од болести.

Образложена глад нам је, увек, милија од
топлог хлеба.

Сурваћемо се у сваку провалију, само ако
нам кажу да имамо крила и да ћемо заправо
летети.

Грејемо се на нацртаном сунцу.

И на предстојећим изборима пресудне ће,
изгледа, бити управо ове и овакве наше, мно-
го пута потврђиване, па и историјски верифи-
коване особине.

2.

Национални доходак нам је испод триста
долара, као у земљама без икакве перспекти-
ве, попут Мозамбика или Танзаније, уз чврсте
показатеље да ће и даље падати, а то је поу-
здан знак националне катастрофе.

Санкције и изостанак страног капитала
учествују у економском слому са мање од
двадесет процената; главни генератор свега
су политички авантуризам и систем.

Националне страсти, као средство очува-
ња стечених или стицања нових позиција, у
комбинацији са олупинама идеолошког моде-
ла од кога је цео свет дигао руке, довеле су
нацију до пропасти.

Апсолутизација етничких принципа у духу
деветнаестог века породила је на крају два-
десетог века најцрњи апсолутизам.

Није наш вођа, наш Кићо Слабинац, како
му се једино може тепати, најцрњи шовинис-
та, али је шовинизам оно што нашем вођи,
нашем Кићи Слабинуцу, обезбеђује и чува
вођство.

Буђење националних страсти иде на душу
и владајућој странци и опозицији, а пошто
владајућа странка, упркос погубним резулта-
тима, и даље игра на националне страсти,
опозиција би морала много организованије

него до сада, са мање калкулисања, жешће и
страсније, па и у име моралног испуњења,
да ради на националном трежњењу.

Нове територије, због којих нам се ово
десио, појешће општа беда; људе, чије смо
кућне прагове бранили, збрисаће глад.

С националним дохотком испод триста
долара и са показатељима да ће он и даље
падати, нема идеја, идеала или светиња вред-
нијих од економског опоравка, јер је с так-
вим националним дохотком све бесмислено,
па и национално питање.

3.

Имамо што нико нема — власт без части
и образа, јер не одступа ни када због њених
мера инфлација премашује цифру од петнаест
милиона на годишњем нивоу а људи с прима-
њима од једва неколико марака и са свет-
ским ценама чак и основних животних намир-
ница умиру од глади — и зато немамо оно
што сви имају.

4.

Најјача карта социјалиста у предизборној
кампањи могла би, ако се опозиција мудро и
храбро постави, да буде њихова најнеодбра-
њивија и најслабија тачка.

О ширењу страха од развијеног света је
реч.

Приче да Америка и Европа желе овде
марионетску владу, уз стаљинистичка мисти-
фиковања фамозног „страног фактора“ и уз
ксенофобична бркања међународних норми
са мешањем у унутрашње ствари појединих
земаља, свуда су, сем у Србији и у Црној Го-
ри, давно потрошене приче.

Ко не зна како је Јосиф Висарионович
Стаљин бранио неодбрањиво „страним фак-
тором“ и како је хипнотисао саговорнике,
треба само да се сети недавног разговора
Слободана Милошевића са њовинарима.

На том скупу туге и опомене, на том ваша-
ришту надмености и понизности, на том дик-
тирању теза разним Биџама и Ракама за даљу
разраду, чуло се и видело све што ће се, на-
редних недеља, папагајски понављати на
сличним скуповима.

Опозиција би, коначно, и сатанизовање
развијеног света, и наклапања о марионет-
ској влади, и застрашивања страним факто-
ром, и читаву ту ранокомунистичку подвалу,
морала да прихвати као бачену рукавицу, а
не да се снисходљиво правда, и да, офанзив-
но бранећи развијени свет и нашу објективну
зависност од њега, наступи заиста опозицио-
но.

Има ли нама, уопште спаса без развијеног
света, без Америке и Европе, и без владе ко-
јој ће развијени свет, дакле Америка и Евро-
па, пружити руку, а и нешто у руци?

То је кључно питање.

Најјача карта социјалиста могла би, заис-
та, зато што почива на стаљинистичком схва-
тању националног достојанства и државне
независности, а не на реалном приступу ста-
њу нације и државе, да буде и њихово најра-
њивије место.

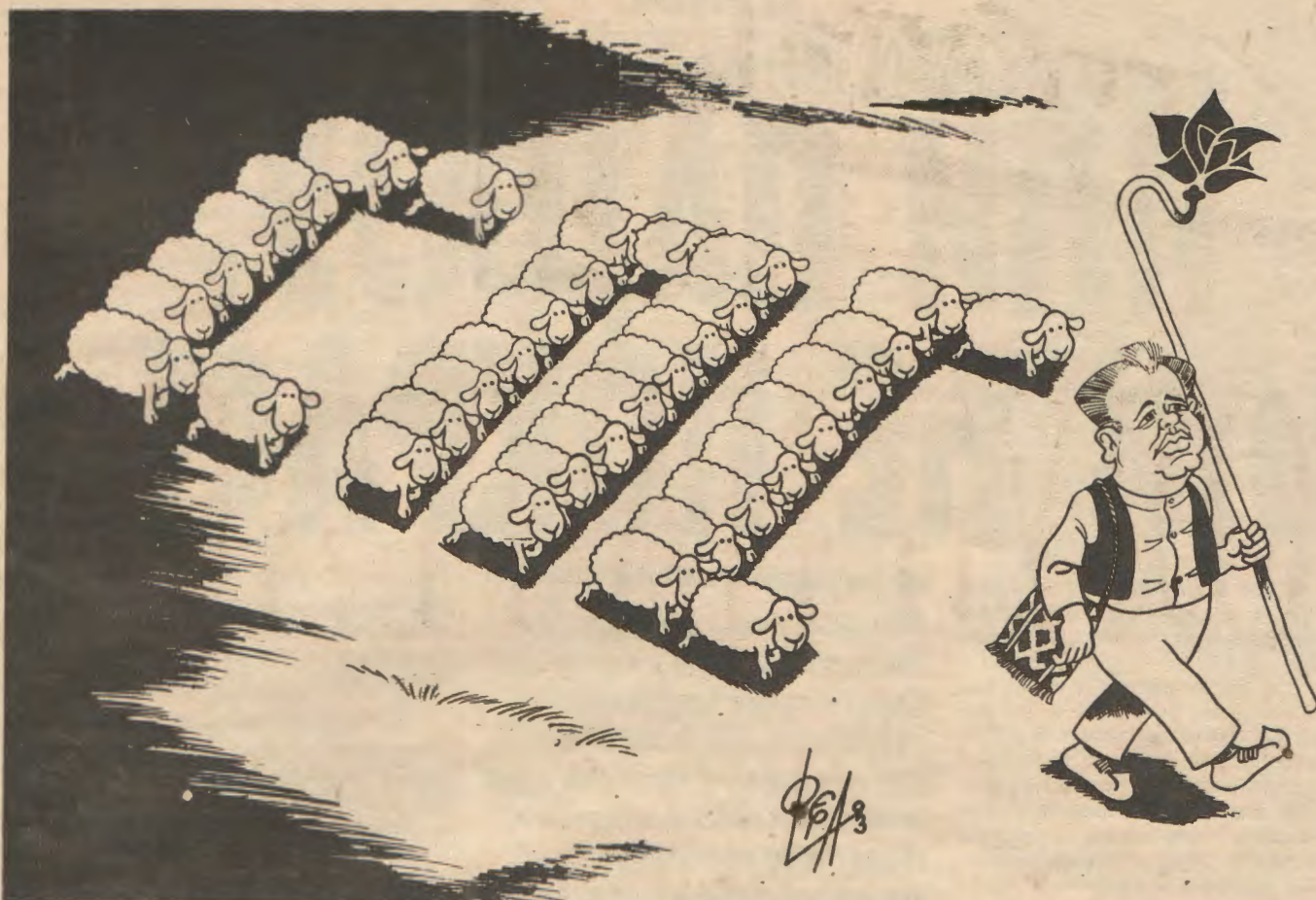
5.

Кад би се оствариле процене политичких
странака о броју посланичких места које ће
освојити на изборима, нова Народна скуп-
штина би, у следећем сазиву, морала да има
бар хиљаду посланика.

6.

Не промени ли званична Србија политику
према Македонији, коју диктира накарадно
схваћено „традиционално пријатељство“ с
Грчком, уз недопустиву и понижавајућу сер-
вилност Београда пред Атином, стварање
Велике Албаније је готово неизбежно.

Биће нам, у том случају, све равно до Ко-
сова, јер Косова, тада, сасвим сигурно, неће
бити.

Сјај радости у очима Слободана Милошевића, када говори о албанском сепаратизму у Македонији и када га заправо провоцира, лишен је сваке логике сем оне да комшији цркне крава, и већ сувише опасно најављује одсјај нових ратних пожара.

Новокомпоновани мит о Грчкој, која није никакав специјални заштитник Србије већ је само ревносни курир Америке по балканским беспућима, близу је да прерасте у још један по нас погубан мит.

Изјава Каролоса Палуљаса у Софији, после бучно праћене посете „друговима у Београду“, да не долази у обзир промена унутрашњих граница на бившем југословенском простору, далеко је од онога што Слободан Милошевић очекује од Атине и сугурно не спада у нама наклоњене изјаве.

Раћањем Велике Албаније из односа званичне Србије према Македонији — што је и нешто више од лоших слутњи и далеких глобалних распетљавања балканских чворова — нестаје Македонија, углавном у корист Грчке и Бугарске, а Србија задобија најболнији ударац.

Спољна политика коју Слободан Милошевић води, све у свему, као и оно што ради на унутрашњеполитичком плану, далеко је од сваке разумне политике.

7.

Понижавању националних величина штампањем њихових ликова на безвредном новцу, на новцу који је, овакав какав је, један од очигледних елемената националне велеиздаје на делу, као да нема краја.

После Његоша, Вука Караџића, Николе

Тесле и Иве Андрића, злоупотребљен је и Карађорђе.

У својеврсном геноциду над националним вредностима, на реду су, сада, вероватно, Цар Лазар, Свети Сава и Цар Душан, и прљави посао ће бити заокружен.

Неко је ово, несумњиво, радио плански.

8.

У охрабрујућој вести да се хапсе дилери и шверцери, коју је јавности понудила Влада, нема имена никога из државних банака, и политичких врхова, па је то, због тога, непотпуна, нетачна и обесхрабрујућа вест.

9.

Тврдња Слободана Милошевића да санкције неће дуго трајати има смисла једино ако Слободан Милошевић не буде дуго трајао.

10.

Пре тачно годину дана, на почетку ондашње предизборне кампање, у атмосфери неупоредиво повољнијој за поштenu изборну трку од атмосфере која нас данас окружује, на овом месту је објављен следећи текст:

„Колико ће гласова на изборима добити социјалисти?“

Тачно онолико колико Слободан Милошевић одлучи да му треба.

Он је човек који може да изгуби упалач, рат, кључеве, територије, стрпљење, државу, пријатеље, народ, чак и разум, али власт изгубити не може.

Ако је ишта јасно, то је јасно као суза.

Штимовање изборних резултата је за сваки режим који има полицију, медије, државну инфраструктуру и јаку оружану гарду, у принципу ситно и текуће техничко питање.

Нема те ни домаће ни међународне контроле која је у стању да изборна штомовања таквог режима заустави, па ни да их релевантним аргументима докаже.

Трагично је што опозиција, превише рачунајући на гласаче а занемарујући бројаче гласова, уопште пристаје на утакмицу у којој је објективно без шанси.

Социјалистима се није смело попустити ни за милиметар.

И на почетку овогодишње предизборне кампање, све старе дилеме, сумње и стрепње су остале, па и стари текст, на жалост, делује актуелно.

Надајмо се, ипак, упркос свему, да следеће године, неће бити тако.

11.

Наш став да је бољи врабац у руци од голуба на грани није никаква велика филозофија, већ је израз неспремности, неспособности и лењости да се попнемо на грању и ухватимо голуба; такви су, мање или више, и таквим су релацијама условљени, сви наши кључни животни ставови.

И у овоме ваља размишљати током предизборне кампање.

ДР ИВАН КОВАЧЕВИЋ, ПОРТПАРОЛ СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ

ИЛИ ПАДАЈУ, ИЛИ ЋЕ ПОКРАСТИ

Зашто Депос — уједињена опозиција излази на изборе када нису испуњени захтеви које је та коалиција поставила републичким властима?

На српској политичкој сцени су, на жалост, донете биле већ две одлуке. И ни у једном доношењу одлуке није учествовао Српски покрет обнове.

Прва одлука је била да се разбије јединствени блок демократске опозиције који је могао ултимативно да спречи одржавање оваквих избора и обезбеди равноправне услове за све политичке странке.

Друга одлука је била да демократска опозиција на овим изборима не изађе са јединственом листом. Таква листа би однела убедљиву победу и посланици са те листе, према предлогу СПО, били би „привремени“ посланици који би обавили демонтажу система, раскрчили пут скидању санкција и почетку препорода Србије. Потом би били заказани поштени и фер избори на којима би те странке, уколико је потребно, одмериле снаге.

ПРИНЦИП И ПОСЛЕ ИЗБОРА

У Депосу нису више неке странке, али зато су у њему неке које то до сада нису биле. Да ли је Депос јачи или слабији у односу на прошлу годину?

Депос је сада јачи него на изборима 1992. У Депосу је остало оно што је витално, енергично и способно. Изборне листе које ће бити презентирани јавности, показаће Србији да можемо понудити најбоље кандидате. Најбољи домаћини и сељаци, најуспешнији студенти, инжењери, правници, професори универзитета, најугледнији и најспособнији привредници налазе се на Депосовој листи. Нама је, наравно, жао што немамо јединствену листу, али у нормалном, парламентарном, демократском систему осим предизборних, постоје и постизборне коалиције.

Нико као Српски покрет обнове није инсистирао на јединству демократске опозиције, жртвујући чак и свој страначки идентитет, па од тога нећемо одступити ни после избора.

Значи ли то да ће Депос учествовати и у коалицији са Социјалистичком партијом Србије?

Заједно са Новом демократијом, Грађанским савезом и одређеним бројем чланова ванстраначког дела Депоса, СПО је закључно Уговор о изборној коалицији којим се предвиђа вођење заједничке предизборне кампање, подношење заједничких изборних листа, праћење изборних радњи и контрола изборног поступка

Разговарао: Александар ЧОТРИЋ

СПО је још пре две године предлагао формирање владе националног спаса, концентрацију и коалициону владу, али под условом да та влада има само један задатак: а то је расписивање првих заиста слободних и демократских избора у Србији и Црној Гори.

Таква влада би законима о средствима информисања, о изборним законима о финансирању странака по први пут обезбедила равноправне изборне услове за све странке.

КОНТРОЛА НА БИРАЛИШТИМА

Док се то не обезбеди, какве су шансе Депоса на оваквим изборима?

У крајњој линији то није ни важно. Оно што знам јесте да су шансе СПС-а — никакве!

На изборима 1990. године СПС је добила 32% гласова бирачког тела.

На изборима у мају 1992. та странка је добила 24%, да би у децембру 1992. добила свега 20,2%.

Тај суноврат СПС-а опозиција, укључујући и СПО, није умела да искористи. Одмах после избора, СПС је прогласила своју победу, у ствари, засновану на великом поразу. Опозиција није дигла глас против тога, иако су све чињенице говориле њој у прилог. Врло про-

блематичну „победу“ СПС-а опозиција је прихватила и почела да тражи узроке свог „пораза“. Да ли је „коза чувала купус“, или не, то у том тренутку и није било важно, већ ј било потребно прогласити тријумфалну победу опозиције.

Пад СПС-а са 194 на 101 посланика није ништа друго до успех опозиције која је две године грађанима Србије говорила да СПС није способна да води државу. И демократска опозиција оличена, првенствено у Депосу, остварила је напредак у броју освојених мандата.

На овим изборима пад СПС-а је неминован и сваки други резултат биће плод до сада невиђене крађе. Посматрајући у аналитичком смислу ови избори биће само једни у низу избора који ће нам се „догађати“ у наредном периоду. Будући парламент имаће још краћи век од овог последњег.

Када сте већ поменули „невиђену крађу“, шта ће СПО и Депос учинити да се она не понови!

По том питању Депос ће бити отворен за све демократске странке које су заинтересоване за контролу изборне процедуре. Сам Депос, односно највећа странка — СПО покриће свих десет хиљада гласачких места у Србији са по двојицом својих контролора, а понудили смо и странкама демократске опозиције наше чланове који ће бити на оним местима где оне не буду имале своје чланове бирачких одбора.

Сви општински одбори СПО-а су детаљно упознати са својим бирачким правима и ове године неће нам се догодити пропусти попут прошлогодишњег када су гласачки листићи, уместо у седиште изборне комисије, слати у општине где су учињене огромне манипулације.

Очигледно је да са оптимизмом гледате на предстојеће изборе. Шта ће се догађати ако СПО и Депос на њима победе?

СПО, односно Депосу, до саме власти не би било толико стало да немамо до детаља разрађене програме спаса и препорода Србије. Власт је СПО-у само средство, док је СПС-у то једини циљ, јер то и није политичка странка већ Покрет људи на власти којима је једино важно да на власти остану што дуже.

ДЕПОСОВИ КАНДИДАТИ ЗА РЕПУБЛИЧКЕ ИЗБОРЕ

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

1

БЕОГРАД

1. ВУК ДРАШКОВИЋ
СПО, Београд, књижевник
2. ДУШАН МИХАЈЛОВИЋ
НД, Београд, бизнисмен
3. ВЕСНА ПЕШИЋ
ГС, Београд, др, социолог
4. ДРАГОСЛАВ — ПАВЛЕ
АКСЕНТИЈЕВИЋ
СПО, Београд, мр,
слободни уметник
5. БОЖИДАР
ПАВИЋЕВИЋ
СПО, Београд, др,
професор универзитета
6. МИЛАН БОЖИЋ
ДЕПОС, Београд, др,
професор универзитета

7. АЛЕКСАНДРА
ЈАНКОВИЋ
СПО, Београд, психолог

8. ИВАН КОВАЧЕВИЋ
СПО, Београд, др,
професор универзитета

9. ПЕТАР ЛАЗИЋ
НД, Београд, књижевник

10. ВОЈИСЛАВ ВУКЧЕВИЋ
СПО, Београд, др,
професор универзитета

11. ГОРДАНА АНИЧИЋ
СПО, Београд, лекар
специјалиста

12. БРАНКО ВАСИЉЕВИЋ
СПО, Београд,
дипломирани правник

13. СТЕВАН ЛИЛИЋ
ГСС, Београд, др,
професор универзитета

14. АЛЕКСАНДАР БАЉАК
СПО, Београд, књижевник

15. ЖАРКО ЈОКАНОВИЋ
НД, Београд, студент

16. ЗОРАН ХОРВАН
СПО, Београд,
економиста

17. НЕБОЈША
АТАНАЦКОВИЋ
СПО, Београд, инжењер и
бизнисмен

18. МИРОСЛАВ
МИЛУТИНОВИЋ
СПО, Београд, радник

19. ЈОВАН КАЖИЋ
СПО, Београд,
дипломирани правник

20. ДУШАН ЂУКИЋ
СПО, Београд, примаријус
ортопед

21. ПАНТЕЛИЈА ПЕТРОВИЋ
СПО, Београд, сељак

22. БОЖИДАР
СИМАТКОВИЋ
СПО, Београд, стоматолог

23. НИКОЛА АДАШЕВИЋ
СПО, Београд,
економиста

24. АЛЕКСАНДАР
МИЛУТИНОВИЋ
СПО, Београд, мр,
инжењер рударства

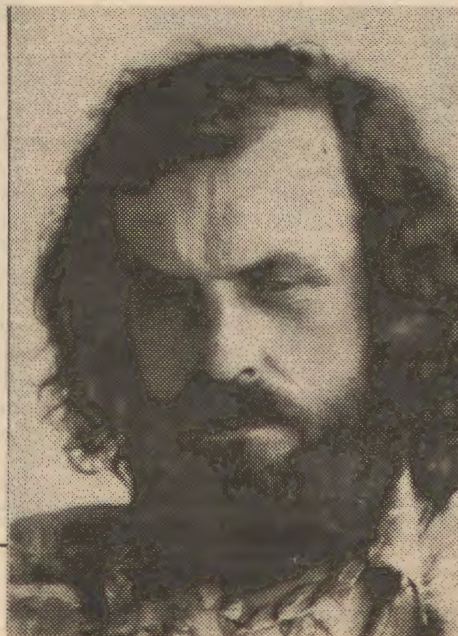
25. АЊА ДРУЛОВИЋ
СПО, Београд, режисер

26. ИВАН ТАДИЋ
СПО, Београд, студент

27. РАТОМИР ТАНИЋ
ГСС, Београд, економист

28. ИГОР МИТРИНОВИЋ
СПО, Београд, професор

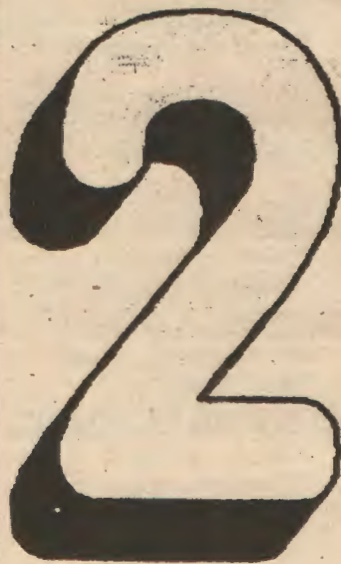
29. ПРЕДРАГ ЧОКИЋ
СПО, Београд, бизнисмен

30. **ЧЕДОМИР ЕДРЕНИЋ**
СПО, Београд, галериста
31. **АЛЕКСА ПОПОВИЋ**
СПО, Београд, лекар
кардиолог
32. **ТОМИСЛАВ ЈЕРЕМИЋ**
СПО, Београд, професор
33. **ЗОРАН БРАКОВИЋ**
СПО, Београд, адвокат
34. **БРАНКО МИХАИЛОВИЋ**
СПО, Београд,
дипломирани правник
35. **МИЛЕНКО НИКИЋ**
СПО, Београд,
саобраћајни инжењер
пилот
36. **ВЛАДЕТА
ЖИВАДИНОВИЋ**
СПО, Београд,
дипломирани правник
37. **ЖИВАН ЉУБИНКОВИЋ**
— **КЕКАЦ**
СПО, Београд, сељак
38. **ДРАГАН МИЛОШЕВИЋ**
СПО, Београд,
дипломирани инжењер
хемије
39. **МИЛИЦА
НЕДЕЉКОВИЋ**
СПО, Београд,
дипломирани инжењер
машинства
40. **ЉУБИША ПОПОВИЋ**
СПО, Београд, лекар
педијатар
41. **РАТКО ИЛИЋ**
СПО, Београд, режисер
42. **ЗОЈА РАСПОПОВИЋ**
НД, Београд, лекар
специјалиста
43. **МИЛИСАВ АЦИЋ**
НД, Београд,
дипломирани инжењер
пољопривреде
44. **ДРАГАН ЦЕКИЋ**
НД, Београд,
дипломирани физичар
45. **БРАНКО КОШЕВИЋ**
НД, Београд, студент
46. **АЛЕКСАНДАР
МАРИНКОВИЋ**
СПО, Београд, лекар
специјалиста

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

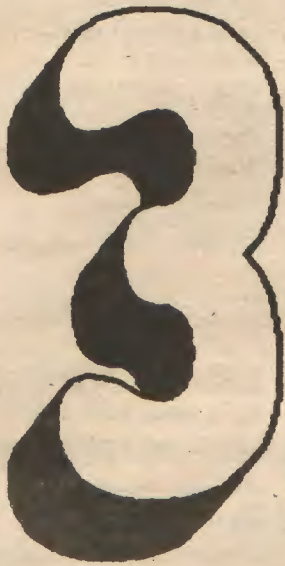

ЗРЕЊАНИН

1. **МИЛАН МИКОВИЋ**
СПО, Панчево, адвокат
2. **ВЛАТКО ПЕТРИЋ**
СПО, Вршац, лекар
специјалиста
3. **ЗОРИЦА ДЕНДА**
СПО, Зрењанин,
дипломирани правник
4. **ЖАРКО КОРАЋ**
ГСС, Београд, др,
професор универзитета
5. **МИЛОРАД ПОУЧКИ**
Елемир, дипломирани
инжењер
6. **БОРИВОЈЕ ЂУРЧИН**
Панчево, адвокат
7. **МИКА ВЛАОВИЋ**
Вилово, сељак

8. **МИЛОРАД
ЛОНЧАРЕВИЋ**
Бечеј, дипломирани
инжењер
9. **ДРАГОМИР АНТОНИЋ**
Београд, етнолог
10. **ЂУРО ВУЧЕЛИЋ**
Суботица, економиста
11. **ДРАГОЉУБ
СЕНТОМАШКИ**
Жабало, стоматолог
12. **ЖАРКО РОГАН**
Зрењанин, дипломирани
инжењер
13. **СВЕТЛАНА ЂАК**
Бела Црква, студент
14. **МИЛИВОЈ ЂОНОВИЋ**
Србобран, дипломирани
економиста
15. **МИЛОРАД ЛУКИЋ**
Кикинда, богослов
16. **ДРАГОМИР ДОШЛО**
Сечањ, дипломирани
економиста
17. **ПЕТАР КЕРКЕЗ**
Нови Бечеј, дипломирани
агроном
18. **ГРАДИМИР ЂОРЂЕВИЋ**
Панчево, машински
техничар
19. **СТЕВАН ЛАВАЧЕК**
Опово, правник
20. **ИВАН РОШЧИЋ**
Кикинда, дипломирани
правник
21. **СРБИСЛАВ ЕРСКИ**
Црепаја, сељак
22. **БРАНИСЛАВ ЛАЗИН**
Вршац, привредник
23. **САВА РОСИЋ**
Темерин, професор
24. **ОЛГИЦА МАРИНКО**
Сента, професор
25. **НИКОЛА КУЛУЊИЈА**
Чока, дипломирани
инжењер
26. **МИЛЕНКО СМИЉАНИЋ**
Суботица, дипломирани
социолог
27. **ЂУРИЦА ГЛИГОРИЈЕВ**
Алибунар, дипломирани
економиста
28. **ДЕЈАН ВУЛИН**
Панчево, студент

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

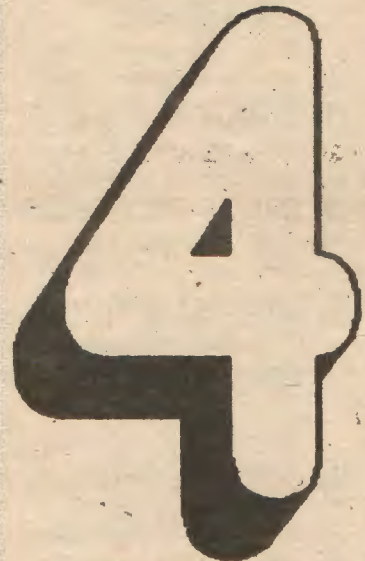
КРАГУЈЕВАЦ

- 1. ВОЈИСЛАВ МИХАИЛОВИЋ**
ДЕПОС, Београд,
дипломирани правник
- 2. ВЕРОЉУБ СТЕВАНОВИЋ**
Крагујевац, дипломирани
инжењер
- 3. ГВОЗДЕН РОСИЋ**
Крагујевац, др, асистент
универзитета
- 4. ИЛИЈА РАДУЛОВИЋ**
Шабац, адвокат
- 5. МИРКО ДУМАНОВИЋ**
Крагујевац, дипломирани
инжењер
- 6. НЕБОЈША ЛЕКОВИЋ**
Крагујевац, дипломирани
правник
- 7. ДРАГОЉУБ СТОЈАНОВИЋ**
Крагујевац, др, професор
универзитета
- 8. ВЕЛИМИР ИЛИЋ**
Чачак, дипломирани
инжењер
- 9. ЗОРАН СИМОНОВИЋ**
Крагујевац, доктор
медицинских наука
- 10. ВЛАИСЛАВ ПАПИЋ**
Горњи Милановац, доктор
наука

- 11. МАРКО ПЕТРОВИЋ**
Краљево, дипломирани
архитекта
- 12. АЛЕКСАНДАР БЛАГОЈЕВИЋ**
Рача, професор
- 13. ПЕТАР ЈАРАКОВИЋ**
Крагујевац, свештеник
- 14. РАДОСЛАВ МАТИЋ**
Топола, сељак
- 15. ИВАН РАЈОВИЋ**
Краљево, књижевник
- 16. СРЕТЕН ОБРАДОВИЋ**
Брус, агроном
- 17. СТАНКО СТАРЧЕВИЋ**
Чачак, професор
- 18. МИЛОСАВ СИМЕУНОВИЋ**
Баточина, професор
- 19. МОМЧИЛО ПАУНОВИЋ**
Баточина, професор
- 20. ВИДОСАВ ВИТКО АЊБЕЛКОВИЋ**
Трстеник, дипломирани
економиста
- 21. МИЛАН ТОДОРОВИЋ**
Врњачка Бања, мр,
академски сликар
- 22. АЛЕКСАНДАР ПАЈОВИЋ**
Лучани, лекар
- 23. АЛЕКСАНДАР ДРАШКОВИЋ**
Рашка, професор
- 24. МИЛЕН КОМАТОВИЋ**
Кнић, професор
- 25. МИРОСЛАВ ЈОВАНОВИЋ**
Крагујевац, поморац
- 26. МИОМИР ТОШИЋ**
Топола, електротехничар
- 27. МИЛАДИН ПАНТИЋ**
Рековац, дипломирани
инжењер
- 28. РАДИВОЈЕ СТАШЕВИЋ**
Тутин, наставник
- 29. БРАНИСЛАВ ИВАНОВИЋ**
Нови Пазар, привредник

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

ЛЕСКОВАЦ

- 1. БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ**
СПО, Београд, новинар
- 2. БОЈАНА РИСТИЋ**
СПО, Лесковац, инжењер
хемије
- 3. НЕНАД СТОШИЋ**
СПО, Врање,
дипломирани правник
- 4. ДРАГАН СТОИЉКОВИЋ**
СПО, Лесковац, доктор
машинских наука
- 5. НИКОЛА ПОПОВИЋ**
СПО, Власотинце,
дипломирани правник
- 6. БОГДАН АЛЕКСИЋ**
СПО, Куршумлија,
привредник
- 7. СЛОБОДАН НЕШИЋ**
СПО, Врање, адвокат

8. **МИЛАН ЛЕКОВИЋ**
СПО, Косовска
Митровица, лекар
педијатар
9. **ВЕРИЦА БАТОРОВИЋ**
— **БОЖОВИЋ**
НД, Лесковац, новинар
10. **ДРАГАН**
БАРЈАКТАРЕВИЋ
СПО, Прокупље,
професор
11. **ПЕТАР ДРАШКОВИЋ**
ГСС, Лесковац,
дипломирани економиста
12. **ДРАГОЉУБ**
АВРАМОВИЋ
СПО, Блаце, професор
13. **БОРИВОЈЕ**
СТОЈАНОВИЋ
СПО, Лебане,
дипломирани економист
14. **ВУЈИЦА БРАНКОВИЋ**
СПО, Владичин Хан,
дипломирани правник
15. **ДРАГАН ВАСИЉЕВИЋ**
СПО, Медвеђа, рударски
техничар
16. **СЛАВИЦА ВУКИЋ**
СПО, Житорађа, правник
17. **МАРКО ЛАЗАРЕВИЋ**
СПО, Косовска
Митровица, професор
18. **ГОРАН ЛАЗОВИЋ**
СПО, Лепосавић,
дипломирани инжењер
19. **ОЛГА МИХАИЛОВИЋ —**
ИЛИЋ
СПО, Лесковац, лекар
20. **НЕБОЈША**
ВУКУМИРОВИЋ
НД, Звечан, студент
21. **СРЕЋКО СИМИЋ**
СПО, Косовска Витина,
дипломирани правник
22. **ДУШАН ПЕТРОВИЋ**
СПО, Врање, лекар хирург
23. **ДРАГАН ЈОВИЋ**
СПО, Сурдулица,
привредник
24. **НОВИЦА**
МАНОЈЛОВИЋ
СПО, Бујановац, професор
25. **ДРАГАН ДРАШКИЋ**
НД, Лесковац,
дипломирани економиста

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

5

НИШ

1. **ЗВОНИМИР БУДИЋ**
СПО, Ниш, др, професор
универзитета
2. **ЗОРАН**
КОСТАДИНОВИЋ
СПО, Зајечар, филолог
3. **МИЛИЋ МУТАВЏИЋ**
Бор, инжењер
4. **НЕНАД СОКИЋ**
Неготин, магистар
техничких наука
5. **СЛОБОДАН**
МИЛАНОВИЋ ДАНЕ
Сврљиг, лекар педијатар
6. **СВЕТИСЛАВ НЕШИЋ**
Пирот, лекар специјалиста

7. **ЗДРАВКО ГАЂЕША**
Сокобања, професор
8. **ГОРАН МИТИЋ**
Ниш, дипломирани
економиста
9. **ДРАГОЉУБ НИКОЛИЋ**
Зајечар, лекар
10. **НЕБОЈША КРСТИЋ**
Књажевац, лекар
11. **РАДАН ИЛИЋ**
Ниш, правник
12. **ЗВОНИМИР ТОШИЋ**
Пирот, привредник
13. **ЉУБИНКА ПЕТРОВИЋ**
Алексинац, лекар
14. **МИХАЈЛО ПРЕДИЋ**
Кладово, лекар
15. **МИЛОРАД БАБИЋ**
Мајданпек, дипломирани
инжењер
16. **РАДОМИР ПРВУЛОВИЋ**
Неготин, дипломирани
инжењер
17. **СРЂАН ЛИЛИЋ**
Бела Паланка, економиста
18. **РИСТА СТЕВАНОВИЋ**
Бољевац, адвокат
19. **ДРАГОСЛАВ НИКОЛИЋ**
Бор, инжењер
20. **РОДОЉУБ МИТИЋ**
Ниш, привредник
21. **ДРАГАН КЛЧЕЛСКО**
Мајданпек, механичар
22. **СЛОБОДАН ЂОКИЋ**
Гацин Хан, лекар
педијатар
23. **ПЕТАР СТАНКОВИЋ**
Алексинац, ветеринар
24. **ЗОРАН НИКОЛОВ**
Димитровград,
привредник

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

6

НОВИ САД

1. **МИХАЈЛО СВИЛАР**
СПО, Нови Сад,
дипломирани економиста
2. **МИРОСЛАВ НЕГРОЈЕВИЋ**
СПО, Нови Сад, др,
асистент универзитета
3. **ВЛАТКО ВУКОВИЋ**
СПО, Нови Сад, др,
професор универзитета
4. **БОРИСЛАВ МИЛОШЕВИЋ**
Бачка Паланка,
дипломирани етнолог
5. **ИВО ЂУКАНОВИЋ**
Нови Сад, дипломирани
електроинжењер
6. **СВЕТОЗАР КРСТИЋ**
Београд, дипломирани
правник
7. **ИВАН ФРГИЋ**
Сомбор, ДИФ тренер
8. **ПЕРА ШИЈАЧКИ**
Рума, дипломирани
инжењер
9. **БРАНКО ПРЕНТОВИЋ**
Оџаци, професор
10. **РАДОЈЕ ПАВЛОВИЋ**
Сремска Митровица, мр,
професор
11. **МИОДРАГ ЈАКШИЋ**
Стара Пазова, студент

12. **ВЛАТКО СЕКУЛОВИЋ**
Београд, студент
13. **ПРЕДРАГ ОПОЈЕВИЋ**
Шид, тржишни инспектор
14. **МАРЈАН РИСТИЧЕВИЋ**
Инђија, сељак
15. **ДАНА ГОЛИЋ**
Кула, педагог
16. **МИКА ПАУНИЋ**
Нови Сад, сељак
17. **БОЖА ЦВЕТИЋ**
Сомбор, инжењер
машинства
18. **МИРКО ГЛИГОРИЈЕВИЋ**
Оџаци, дипломирани
агроном
19. **МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ**
Нови Сад, савезни
фудбалски судија
20. **ДИМИТРИЈЕ КОЧИЈАШЕВИЋ**
Стара Пазова,
дипломирани инжењер
21. **МИЛАН БОЖАНИЋ**
Бачка Топола,
дипломирани агроном
22. **РАДОЈЛЕ МАРКИЋЕВИЋ**
Сремска Митровица, др,
агроном
23. **БОРА ОСМАНОВ**
Беоцин, привредник
24. **ЉУБОМИР САВИЋ**
Рума, дипломирани
инжењер пољопривреде
25. **СВЕТИСЛАВ ДИМИЋ**
Инђија, привредник
26. **СЛОБОДАН БОЖИЋ**
Шид, сељак
27. **ДЕЈАН ДАБИЋ**
Стара Пазова, професор
географије
28. **РАДЕНКО ВОЈВОДИЋ**
Сомбор, трговац

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

7

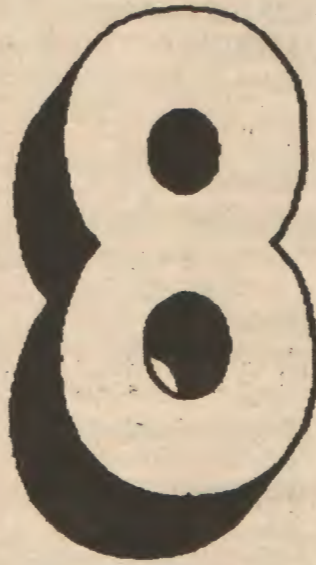
ПРИШТИНА

1. **НИНОСЛАВ РАЈЕВИЋ**
СПО, Пећ, адвокат
2. **НИКОЛА ПЕТКОВИЋ**
Приштина, машински
техничар
3. **ЋЕРИМ ИЛИЈАЗИ**
Драгаш, привредник
4. **МИЛАН ПЕРКОВИЋ**
Ђаковица, новинар
5. **ЖАРКО ЂУКИЋ**
Пећ, дипломирани
архитекта
6. **ИГОР ЂУРИЋ**
Исток, приватник
7. **МИОДРАГ МАСЛАРЕВИЋ**
Приштина, машински
инжењер
8. **ПЕТАР ДЕЛИЋ**
Ђаковица, сељак
9. **МАРКО МАРИО БРУДАР**
Приштина, новинар
10. **РАНКО ШЕМИЋ**
Призрен, наставник
11. **ДРАГАН ДАНИЛОВИЋ**
Приштина,
електроинжењер
12. **МИЛАН САВИЋ**
Призрен, економиста

13. **ЗВОНИМИР РАДИЋ**
Урошевац, лекар
14. **БОЖИДАР БИБЕРЧИЋ**
Ораховац, хирург
15. **МИЛИЈА МАЛЕВИЋ**
Клина, економиста
16. **ПРЕДРАГ ГРБИЋ**
Штрпце, машински техничар
17. **БОЖИДАР МИРИЋ**
Липљан, наставник
18. **МИРЈАНА СТАНОЈЕВИЋ**
Ново Брдо, студент права
19. **ЧЕДОМИР ПЕТРОВИЋ**
Исток, правник
20. **БОГОЉУБ ЈОВАНОВИЋ**
Муштуште, радник
21. **РАДОМИР ПЕТРОВИЋ**
Дечане, академски сликар
22. **СИНИША НЕДЕЉКОВИЋ**
Приштина, електротехничар
23. **ГОРАН ЂУРИЋ**
Исток, инжењер пољопривреде
24. **ГОРАН АНТИЋ**
Свињар, студент електротехнике

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

СМЕДЕРЕВО

1. **ВЕСЕЛИН ПАВИЋЕВИЋ**
СПО, Београд, др, лекар неуролог
2. **РАДОСЛАВ РАДОЈЕВИЋ**
Смедерево, дипломирани инжењер електротехнике
3. **СЛАВОЉУБ ФИЛИПОВИЋ**
Јагодина, галериста
4. **ДРАГАН ЂУРЧИЈА**
Пожаревац, правник
5. **ДУШАН НАРИЋ**
Смедеревска Паланка, лекар уролог
6. **МИЛАН ПЕЈИЋ**
Ђуприја, дипломирани економиста
7. **БОГДАН АНТИЋ**
Голубац, гинеколог
8. **АНКА ГОГИЋ — МИЛИЋ**
Пожаревац, адвокат
9. **ЖЕЉКО ЂУРОВИЋ**
Велика Плана, професор
10. **СНЕЖАНА БАЈОВИЋ**
Жабари, лекар специјалиста

11. **ДРАКЧЕ РАДИВОЈЕВИЋ**
Петровац, трговац
12. **ЗОРАН МИЛЕНКОВИЋ**
Варварин, професор математике
13. **ЖИВАДИН СТОЈКИЋ**
Смедерево, сељак
14. **МИЋА НЕШИЋ**
Свилајнац, лекар
15. **ЗОРАН МИЛИВОЈЕВИЋ**
Ћићевац, лекар специјалиста
16. **РАДИША ИВАНОВИЋ**
Велико Градиште, ветеринар
17. **МИЛАН ИЛИЋ**
Параћин, економиста
18. **ЗЛАТИБОР НАСТАСИЈЕВИЋ**
Кучево, наставник
19. **ЗОРАН АНЂЕЛКОВИЋ**
Јагодина, дипломирани инжењер машинства
20. **ЏФРАН ЋОСИЋ**
Деспотовац, правник
21. **МИРКО ВАСИЉКОВИЋ**
Смедеревска Паланка, инжењер агрономије
22. **ВЕЉКО БОГОСАВЉЕВИЋ**
Жагубица, апсолвент

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

9

УЖИЦЕ

- 1. БОРИВОЈЕ БОРОВИЋ**
СПО, Београд, адвокат
- 2. ЉУБИША АРСЕНИЈЕВИЋ**
Ужице, дипломирани правник

- 3. ВИДОЈЕ ВУЈИЋ**
Ваљево, привредник
- 4. НИКОЛА КОЛЦИЋ**
Ваљево, професор
- 5. АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ**
Лозница, новинар
- 6. ВЛАДАН ДУГОЊИЋ**
Шабац, дипломирани инжењер
- 7. НЕБОЈША ВАСИЋ**
Љубовија, адвокат
- 8. НИКОЛА ЛОЈАНИКА**
Ужице, студент права
- 9. ДРАГОЉУБ ЖИВКОВИЋ**
Нова Варош, др, професор универзитета
- 10. РАДОМИР ЈОВАНОВИЋ**
Ужице, професор
- 11. НИКОЛА БОРОВИЋ**
Прибој, професор
- 12. МИЛЕНА СОФРОНИЈЕВИЋ**
Пожега, сељанка
- 13. СРЕЋКО ТОДОРОВИЋ**
Ариље, привредник
- 14. ДРАГОВАН ЂОКИЋ**
Косјерић, секретар СО Косјерић
- 15. МИОДРАГ ДОСКОВИЋ**
Пријепоље, лекар
- 16. ЉИЉАНА НАСТИЋ**
Ваљево, лекар
- 17. ВАСА МИЛОВАНОВИЋ**
Мионица, адвокат
- 18. СЛОБОДАН РАНКОВИЋ**
Шабац, привредник
- 19. ВЕЉКО ВРАНЕШ**
Љиг, дипломирани инжењер
- 20. ДРАГУТИН ПОПОВИЋ**
Ивањица, дипломирани инжењер
- 21. НЕНАД ЈАНИЋ**
Уб, лекар
- 22. СЛОБОДАН СИМИЋ**
Ужице, лекар
- 23. МИЛОШ МИЋУНОВИЋ**
Пожега, привредник
- 24. ЉУБОДРАГ ЈЕЗДИЋ**
Бајина Башта, дипломирани инжењер

ВОЈИСЛАВ МИХАИЛОВИЋ, ПРАВНИК, НОСИЛАЦ ЛИСТЕ ДЕПОСА У ИЗБОРНОЈ ЈЕДИНИЦИ КРАГУЈЕВАЦ, УНУК ГЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА

ВРЕМЕ НЕ РАДИ ЗА СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ТЕРОРИСТЕ

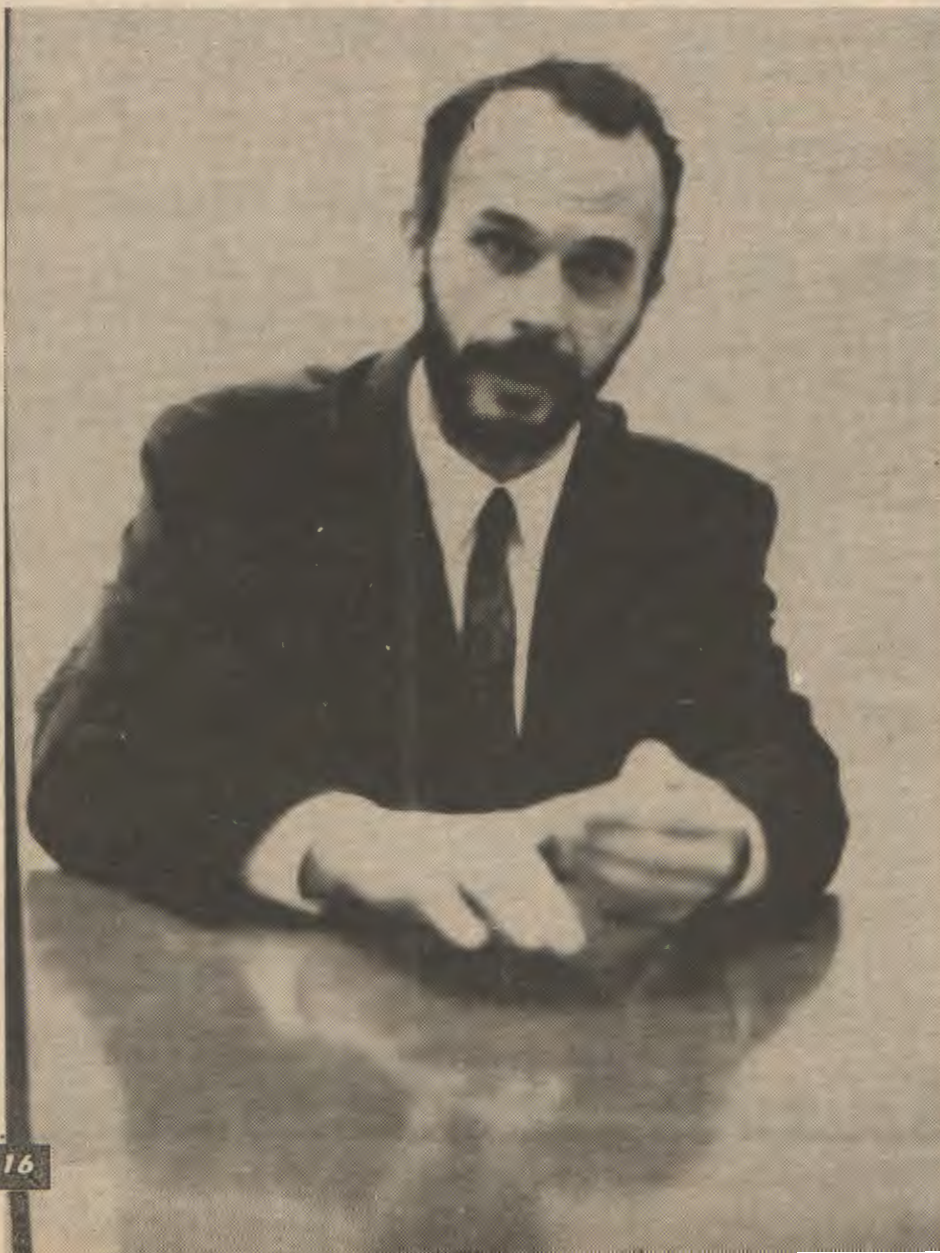

Фото: Ђорђе ВУКОЈЕ

„Ослобађање друштва од комунистичке окупације неће бити брз, тренутан чин, већ процес који ће трајати годинама. Искуство за ове три године парламентаризма показује да се треба припремити на постепено, темељно и дуготрајно освајање политичких институција. Сходно томе, Депос мора изаћи на ове изборе и узети знатно већи број посланичких места од оних које је добио на последњим изборима. Верујем да ће сила и снага Депоса убрзо толико да нарасте да ће Слободану Милошевићу и његовој странци преостати једино да се спакују и коначно нестану из наших живота. Не желим му, наравно, судбину Маркоса или Чаушескуа који у кључном тренутку свог живота није могао да нађе возача за „ладу“, али верујем да ће за неколико година коначно нестати“.

Разговарала: Славица ЛАЗИЋ

Рођени сте и одрасли у време Јосипа Броза. Како је у то време било бити унук генерала Михаиловића?

Колико се сећам раног детињства, још тада сам морао да потискујем своја осећања, уверења и васпитање када сам био ван куће. Још као дете, осетио сам да ће бити тешко носити печат унука Драже Михаиловића и инстинктивно стварао механизме да ме ружне асоцијације недобронамерних који су знали моје порекло не погађају одвише. Најжешће ударце, ипак, трпео је мој отац непосредно током и после рата када је Брозев режим водио жестоку, непоштедну борбу како би се легенда о мом деди срозала и обесмислила код народа. Њему је било неупоредиво теже него мени, јер су у време мог детињства државни историчари већ окончали посао око фалсификовања историјских чињеница везаних за место мог деде и Равногорског покрета у Другом светском рату. Рођен сам 1951. године у Београду када је мој отац робииао на Голом отоку и другови из моје улице Мајке Јевросиме били су дивни и никада нису имали подозрење и зазор који сам осећао код њихових родитеља, што је ублажавало моју патњу и бол. Блага природа коју смо и мој отац и ја наследили од деде помогао ми је да ружне ствари брзо заборавим.

Брозев режим је у чело жигосао тзв. „четничке породице“ а колико је тешко било припадати том кругу изопштених знају најбоље они који су ту судбину вољно или невољно морали да носе. Они који су Вас мрзели због порекла, мрзели су Вас јавно, а они други могли су Вас уважавати и волети тајно. Јесте ли покушавали да побегнете од презимена које толико обавезује и оптерећује?

Од тога је било немогуће побећи. Живели смо у Београду под строгом контролом режима, што сам као дете мање осећао, али под великим оптерећењем комшилука и институција кроз које сам пролазио. Нисмо могли да разбијемо изолацију међу комшијама, који су се природно повезивали, помагали и дружили у тим тешким поратним годинама, јер је код њих постојао страх. Имао сам велику срећу да ме је већина мојих другова волела и прихватала, упркос страшној јавној сатанизацији мога деде. О томе шта је права истина највише сам сазнао од моје бабе, Дражине жене, која је била учена и смела жена и мени и мом брату преносила важне лекције из породичне традиције. Ненаметљиво, примерено деци, објашњавала нам је шта се у ствари дешавало за време рата када смо збуњени долазили из школе после лекција које су нашег деду приказивале у најцрњем светлу. Када се ради о крвној вези, то је посебно тешко.

Данас живите у постброзовском режиму. Да ли се због тога нешто променило у Вашем друштвеном положају?

Суштински се мој живот није много изменио. Данас, додуше, срећем људе који смеју јавно да изразе поштовање и дивљење према ономе што је за свој народ учинио мој деда, што ми наравно импонује, али се маргинализација породице Михаиловић наставља. Радио сам у неколико друштвених фирми у којима су се увек нашле „дежурне очи“ режима да ме подсети да сам непожељан и увреде. Породична црта смирености помогла ми је у

много случајева. Моја породица и ја делимо судбину старих Београђана који после толико година живе још увек као подстанари. Презиме Михаиловић није се могло наћи ни на једној листи за доделу станова из старих, познатих разлога. Остали смо у немилости и ранијег и садашњег режима.

Како су сазревала Ваша политичка уверења? Јесте ли се у међувремену политички ангажовали?

Моје приближавање политици почело је недавно, када сам се уверио да одређене странке и покрети заступају аутентичне демократске идеје. Привид демократије и вишестраначја многе је заслепио. Мноштво странака које је исфабриковао и подметнуо систем збунио је у први мах све нас, али и натерао на опрез. Никада нисам припадао ни једној партији, а прилике под којима сам живео одређивале су ми место довољно далеко од било каквог политичког ангажовања. Сада када су се политичке прилике избистриле и постале јасније, покушају да својим политичким ангажовањем помогнем демократским опозиционим снагама окупљеним у Делу.

Многи су политичке поене последњих година стицали позивајући се на традицију Равногорског покрета кунући се на сав глас да су аутентични заговорници политичких идеја Вашег деде. Ко се највише окористио у тој политичкој магли?

Шешелјева Радикална странка покушала је да укаља све оно што је било лепо и светло у том покрету отпора који је водио мој деда са Југословенском војском у отаџбини. Умногоступно су допринели да падне сенка на тај недовољно осветљени део историје српског народа. Моје приближавање СПО-у уследило је после озбиљног посматрања свега онога што је та странка чинила и ја сам стекао утисак да СПО има искрене намере да име мога деде афирмише у мери у којој је и заслужио. Мислим да између идеја СПО и идеја које је заступао мој деда има доста додирних тачака које се све стапају у отпор према репресији и комунизму.

У нашим убеницима се први пут од краја рата признаје да је генерал Михаиловић био антифашистички борац. Како Ви то коментаришете?

Слике из детињства су ми врло јаке, посебно оне када су на часовима историје мог деду означавали као народног издајника и домаћег непријатеља и тешко се тих слика и дан данас ослобађам. Моји другови су са толико уверења и без трунке сумње говорили ствари које су ме дубоко, лично рањавале. Знао да те лекције, упркос минуциозним учитељицама, никако нисам хтео да учим, тако да сам једва био врло добар ђак. Нисам веровао да ће моји пријатељи и другови из реда сазнати праву истину и променити мишљење о мом деди. Тешко је било седети у одељењу где 30 ђака учи и верује да клупу дели са унуком највећег српског издајника. У тренуцима када смо се очајни обраћали баки за утеху, она нам је говорила да ће неизбежно доћи време када ће истина испливати. На историчарима је да се позабаве историјском грађом и коначно обелодане истину о ратним догађајима и њиховим актерима.

Као дипломирани правник вероватно знате којим формално-правним путем

треба откривати многе нерасветљене околности које су пратиле живот и смрт генерала Михаиловића. Емигрантска публицистика унеколико је допринела, али остаје ли и породични аманет да ви, његови потомци, порадите на систематичном откривању истине о његовом месту у српској историји?

Многе чињенице крију руске и енглеске архиве које још нису отворене у пуној мери. Што се тиче историјских извора код нас, све је много једноставније него што у први мах изгледа. Тачно се зна да је Милош Минић, који је још увек жив, био јавни тужилац и као заступник оптужбе морао је бити упознат са поступком од почетка до краја, што подразумева да је морао да присуствује и егзекуцији Драже Михаиловића. Најмрачнију улогу је одиграо тужилац, јер је пресуда и пре суда била позната тако да ако власти буду спремне да ту истину обелодане, један од живих сведока могао би лако да скине тајну коју ни ми у кући нисмо успели да откријемо.

Уколико је најзад признато да је као антифашиста имао заслуга у прошлом рату, следећи корак било би откривање његовог гроба као хероја и светле личности наше историје. И да желимо, не можемо да као његови потомци будемо „обична породица“, нама је политички одређена судбина свих ових година. И мој отац а сада и ја настојима да борбу за демократију коју је започео Дража Михаиловић наставимо и да као син и унук великог човека оправдамо презиме које носимо. Многи би данас хтели да важе за једине законите наследнике Равногорског покрета. Мислим да то не може бити својина ниједне странке, нити покрета, него онога ко делима буде најближи тим идејама, али никада и сопственик тих идеја. Мој отац и ја смо симпатизирали СПО који је најближи тим идејама и има пуно право да се користи симболима и именом мог деде јер делима оправдава то поверење.

За кога би данас гласао генерал Михаиловић да је неким случајем остао жив?

Да је жив, вероватно би гласао за њега. Ако је уопште могуће замислити ту ситуацију, неоспорно би подржао Демократски покрет Србије.

Ваш деда је био монархиста по убеђењу. Јесте ли Ви монархиста или републиканец?

И ја сам по убеђењу монархиста. Верујем да монархија може једина да донесе препород и просперитет овом народу. Томе у прилог свакако иде чињеница да су од 8 најуспешнијих и најразвијенијих земаља Европе, шест монархије тако да о тој идеји треба врло озбиљно размишљати. На нама је да изборима за уставотворну скупштину и референдумом којим би се народ изјаснио за монархију и враћање краља, повратимо поверење у свету и тиме ослободимо земљу страшног обрачуна који нас већ стеже у ропцу. Из ове наизглед безизлазне ситуације, излаз постоји, а верујем да свест о неминовности парламентарне монархије полако сазрева. Нема бржег и бољег начина за враћање поверења света од враћања краља у земљу. Његов повратак стабилнизовао би државу и правну сигурност земље, што би нас аутоматски укључило у Европу и свет.

У Равногорски покрет биле су укључене различите странке. Због чега данас није

могуће уједињење опозиционих странака?

Тачка око које би се могао и морао постићи јединствен став код свих опозиционих странака и око кога не би смело да буде неспоразума је питање рушења комунизма у Југославији. До тог толико очекиваног уједињења опозиције не долази првенствено због тога што све странке и немају искрену намеру да сруше овај систем и да им тај задатак буде најважнији. Када се то обави, нормално је да чврсто јединства не мора бити и оне сходно својим програмима, идејама и ставовима могу слободно да делују разједињене, што не би било ружно. Власти намерно праве огроман број својих страначких сателита да би отупиле оштрицу аутентичних демократских странака и покрета. Минорне странке одузимају снагу Демократском покрету Србије и разводњују борбу за скидање комуниста са власти. Првенствени национални интерес је коначни силазак социјалиста са власти, а тај интерес поједине партије издају ради уских страначких интереса.

ГРЕШКЕ ОПОЗИЦИЈЕ

Као носилац листе за изборну јединицу Крагујевац, очигледно сте за излазак на изборе и под овим неравноправним условима. Који су по Вама разлози да опозиција ипак сада изађе на изборе?

Ово је ситуација у којој од два зла морамо изабрати мање. Неизлазак на изборе због неравноправних услова значио би маргинализацију Депоса у случају када десетина такзованих „опозиционих“ странака фигурира на опозиционој арени, режим привидан легитимитет вишестраначја а неизлажење на изборе равно је искључивању из најважнијих политичких збивања. СПО је мањи губитник ако ипак задржи статус парламентарне странке.

Ваше мишљење о предводницима опозиције?

Ја бих најпре пошао од лидера позиције Слободана Милошевића и рекао да ни у време Броза нисмо имали лидера који је толико радио против ове земље. Зарад очувања власти и позиција своје странке, издао је српски национални интерес и то би било све што бих желео да кажем о човеку са којим немам ништа заједничко и у чијем вођењу земље не видим ништа добро. Лидер Демократске странке никада није пружио истинита уверења да је човек који жели корените, дубоке промене у друштву већ је варирајући на тему улепшавања система и крпљења постојећег читаву опозицију амортизовао а политичка превирања успорио и разводнио. Као лидер у типично лидерској странци, логично је да је Драгољуб Мићуновић најодговорнији за то. Лидер великог знања и поверења какав је био Војислав Крштуница повукао је до те мере недопустиве потезе да бих тешко могао да оправдам куда је одвео Демократску странку Србије. Посебно поштовање према политичким ставовима који су доследно антикомунистички гајим према одважној Српској либералној странци на чијем челу стоји проф. Никола Милошевић и Коста Чавошки, који нас све подсећају шта је принципијелност у једном сумном, неприципијелном времену. У искрене намере у обарању режима Вука Драшковића и СПО никада није било сумње.

И поред неких грешака, које је чинио, у његов доследни и поштени антикомунистички став никада није било сумњи. То је прави, велики вођа овог народа који, као мој деда, иде испред свог времена борећи се методама који су признати у цивилизованој Европи. У народу у коме је сваки пети неписмен, више су омиљени ауторитарни, репресивни лидери и у условима блокаде коју државна телевизија држи према опозиционим странкама, плашимо се да су неповољни резултати за ствар демократије у Србији могући. Мој деда није изгубио зато што је имао благу природу и превише поштења за једног балканског политичара, већ зато што су прилике у свету биле такве да су водеће силе дале подршку покрету који је само тако могао да победи.

Која странка је по свом политичком програму најближа идејама генерала Михаиловића?

Несумњиво СПО и то је најважнији разлог због кога сам се нашао на листи Депоса на изборној јединици Крагујевац.

НЕМАМО ПАРА, ИМАМО ЉУДЕ

Какве су по Вама изборне перспективе Депоса?

Ослобађање друштва од комунистичке окупације неће бити брз, тренутан чин, већ процес који ће трајати годинама. Искуство за ове три године парламентаризма показује да се треба припремити на постепено, темељно и дуготрајно освајање политичких институција. Сходно томе, Депос мора изаћи на ове изборе и узети знатно већи број посланичких места од оних које је добио на последњим изборима. Верујем да ће сила и снага Депоса убрзо толико да нарасте да ће Слободану Милошевићу и његовој странци преостати једино да се спакују и коначно нестану из наших живота. На желим му, наравно, судбину Маркоса на Филипинима, или Чаушескуа који није могао да нађе возача за „Ладу“ у кључном тренутку свог живота, али верујем да ће и коначно нестати за неколико година.

Шта ће се десити ако опозиција победи на изборима?

Добијањем већине у парламенту опозиције добија најважнију законодавну власт, поверење света и могућност да се оконча рат у Босни који распламсава и води странка на власти због учвршћивања своје власти овде. Осим окончање рата, аманентна обавеза опозиције је враћање краља. Трећи важан задатак је оживљавање блокираног економског живота, а ту првенствено мислим на режим на власти који је допринео и доприноси да се ми затварамо и унутар својих граница. Пошто се бавим приватним послом случајно сам имао прилике да се уверим да су многи камиони са лековима били пропуштени од мађарских и македонских граничара, а заустављени од наших. Друго, Србија би отворила врата нашим пословним људима у свету који су са великим опрезом и скепсом пратили како погрешна економска политика странке на власти сиромаша осиротели народ а пружа шансу за енормно богаћење миљеника те власти. Биће дуготрајан процес евентуални повратак реке наших младих струјачка расутих по белом свету, али победа Демократског покрета Србије пружа нам могућност да зауставимо самоубилачки суноврат нације и земље.

Шта мислите о сукобу радикала и СПС-а?

Мислим да је то исцениран сукоб, а не истински разлаз. Тај адут СПС чува као последњу могућност за увођење ванредног стања уколико на изборима почне катастрофално да губи, што је сасвим очекивано. Нема сумње да ће Слободан Милошевић, нимало се не обазирјући на мишљење света, завести диктатуру, као што је изазвао сада парламентарну кризу, уколико му то буде било потребно зарад очувања власти.

— „Чедни“ српски ујединитељ перфидно користи сваки тренутак да се бирачима увуче под кожу баснословним новцима купује независни Студио Б. Београд преко ноћи постаје фантазмагорични град преплављен његовим постерима, поучним пребијањем уредника „Дуге“ Марића даје ефектну лекцију српским гласилима. Реч је наравно о Жељку Ражићу. Верујете ли да после бруталног медијског силовања Шешеља, Аркан може играјући на исту карту да добије гласове бирача?

Људи су гладни, заплашени отвореним терором на улици, у рођеној кући, преко медија и под великим страхом за сопствену судбину. Аркан иде на карту страха под којим ће грађани изаћи на изборе, јер је већ искуствено показано да психоза страха овом режиму даје добре резултате. Сећам се да је „Српска реч“ насловом „Гласала Србија страха“ коментарисала резултате прошлих избора, што ће бити веома актуелно и сада.

Како се супротставити СПС-у који ће имати бесплатну медијску промоцију преко државне телевизије и Аркану који огромним новцем купује медијски простор, када Депос готово нема новца за медијску пропаганду, када ће тешко моћи да штампа по неки плакат, када нема бензина да обиђе изборне јединице и обрати се људима?

СПО је увек био у неправедној позицији и стекао инстинкт сналажења у тим ситуацијама. Ми немамо пуне касе како би откупили термине телевизијских и новинских кућа, али имамо вредне и пожртвоване људе који ће спремно кренути од куће до куће и презентирати програм Депоса. Можда је контрола бирачких кућија важнија од фиксирања и кукњава на блокаду државне телевизије? Ово је време које ме подсећа на дисидентско окупљање по становима где су се ковале завере против Брозовог режима. Ако немамо пара за телевизијске рекламе, писаћемо писма, лепити летке, окупљати истомишљенике и разномишљенике где и како будемо могли. Време не ради за режим на власти који показује превелику нервозу због економског колапса, време такође не ради ни за бруталне терористе који нам трјују живот политичким кичем и застрашивањем. Време ради за Демократски покрет Србије, а то ће показати и ови избори који су пред нама.

Може ли СПС наћи неког новог савезника и ко би то могао бити?

Милошевићева странка је направила приличан број сателита које само на папиру слове за опозиционе, а сви знамо да су партије владајуће странке. Хоће ли се одредити за Социјалдемократску странку, Арканову странку или неку другу, видећемо наредних дана.

ИЗБОРНА КАМПАЊА ДЕПОСА

ВУК ДРАШКОВИЋ ГОВОРИ ГРАЂАНИМА КРУШЕВЦА

НЕ ГЛАСАЈТЕ ЗА МЕНЕ, ВЕЋ ЗА СЕБЕ!

„Научимо се већ једном да поштујемо Србију и Шумадију, јер ако је Србија задовољна — сви су задовољни! Ако Шумадија иде у рат — онда има разлога да се иде у рат и рат се тада не губи! Шумадија је тачка ослоњца српског народа и ако будемо на Светог Николу победили и освојили већину, ево, гледам вас у лице, и догодине у исто време доћи ћу да вам погледам у лице! Све што сам вам рекао — све ће бити испуњено!“

Текстови и фотографије: Благница М. СТОЈАНОВИЋ

Крушевац, 14. новембар 1993.

По савету предизборних агенција требало би да будем јако срећан пред вама, да будем насмејан... Како да будеш насмејан, какав црни осмех када је 60 посто Србије гладно. Цела Србија се нашла у међународном затвору. Отиђимо у дом пензионера, па ћемо упознати дубину потонућа, очаја, и незамисливе беде. Видимо како нам живе рањеници — просе! Зафиримо у болнице, отиђимо у студентске домове, зафиримо у радничку кућу — колике су плате, колике су пензије? Кад је ово било да Србија гладује?! Никада! Какав црни осмех, нема осмеха. Радовао бих се ја када бих знао да ће наша Србија на Св. Николу размишљати, а да неће навијати и да неће веровати лажима државне телевизије и лажима оних који су нас за последње три године довели на ове гране, који су нам за последње две године уништили два века славне историје. Лажу да су за ову глад криве санкције! Какве санкције, јер Србија је пре санкција извозила све: млеко, брашно, уље, месо, шљиву, малину, купину... Ово Србија никад није увозила! Где је хрена, како Србија да гладује?

Воћка која рода не даје — сече се! Промена, промена, промена!

Сетите се колике су вам плате и пензије биле пре две године, сетите се како смо живели, како је у децембру било топло у становама, школама, болницама... Да ли је од тада прошао иједан дан да није било све горе и горе. У име чега подржавати власт која очигледно ништа друго не уме него да упропаштује све нас заједно. Ради се о бити или не

бити Србије. Не зовем вас да гласате за мене, не зовем вас да гласате за уједињену опозицију ДЕПОС, зовем вас да гласате за себе, за своје дете, за свој живот, за будућност, своју пензију, плату. Када бих знао да ћете се овога пута понети тако, да ћете једносоставно рећи: **мењамо, мењамо, мењамо**, а ако ови коју дођу буду лагали — и њих ћемо још брже, онда бих се ја сада радовао,

јер знам шта могу, јер знам шта може ДЕПОС и знам да то једини ДЕПОС може.

Санкције ће бити укинуте одмах, уколико ДЕПОС освоји парламентарну већину у Скупштини, на Св Николу.

Лажу вас да је свет против Србије. Имамо пријатеље који ће нам обе руке пружити, чим преокренемо, мени су широм отворена нај-

виша државна врата од Москве, Париза, Лондона до Атине и Вашингтона. Уз нас су они који ће помоћи обнову Србије, који ће нам укинути санкције и више од две хиљаде најбогатијих Срба широм света овде ће доћи да уложи сав свој живот у Србију. Нико док смо у затвору, нико док смо под комунистима, нико док овде влада онај коме је производња сиромаштва највећи државни идеал неће уложити ни динара.

Данас је јевтинија новчаница којом купујете тоалет папир, од тоалет папира. Нема динара српског у Србији. А узгред шта нам раде: накаче на њега Његоша, Андрића, Теслу, Карађорђа, а то више није динар него тоалет папир. Аман заман — не дајмо им то! Нека каче лидере СПС-а, а не честите људе.

Ако ДЕПОС победи тај динар ће постати динар и неће бити девалвације свака два-три месеца.

У марту месецу већ, неће бити пензионера ни радника кога ће бити стид да покаже плату супругу, сину, унуку. Од пензија и плата моћи ће пристојно да се живи. У јануару 1994. године неће више нико добијати отказ, нити ће нићи на принудни одмор. То су оне прве мере извлачења националних кола из блата.

Стара девизна штедња, оно што је одузела Дафина, одузео Језда, зајам за препород Србије, све ће бити у 1994. години враћено. А сад ме питајте — КАКО?

УДРИМО ПО ПЕНЗИОНЕРИМА И СЕЉАКУ!

Има годину и по дана како СПО у свим већим државама света, где живе Срби, има своје одборе, а у њима истакнуте људе који знају где су паре од старе девизне штедње. Веома брзо смо им дошли на траг. Патриоти по занимању, криминалци, профитери, магнупи који вас лажу са ТВ-екрана да сте најбољи народ на свету, јер, кажу, ово што издржавају Срби не би Немци три месеца, не би Руси два месеца, Американци би се побунили за три дана... Али, српски народ је диван, он трпи да га јашемо колико год хоћемо, да га крадемо, лажемо, упропашћавамо, он и даље верује само нама. Ми смо врло брзо установили да су ти људи те ваше паре, вашу мук однели на своје приватне рачуне.

Најпре су олпачкали пензионере. Једна анализа направљена у врховима Социјалистичке партије Србије има једну реченицу која дословце гласи: „Међу пензионерима има највише припадника НОР-а и војних лица. То су стари људи који се не могу организovati, а пошто им је тешко ударити на своју прошлост — олпачкајмо најпре њих, јер су немоћни“. Дословце тако пише у поглављу о пензионерима, а једна друга реченица каже: „Удримо онда по сељаку. Никад не дозволити српском сељаку да буде богат, јер је богат српски сељак буржујски и монархистички расположен. Плпачкајмо га и не дајмо му да се усправи. Тако ћемо имати Србију под својом шапом и моћи ћемо да чинимо све“.

Почели смо са анализом где је отишла стара девизна штедња... Убрзо се испоставило да су исти људи на своје рачуне слали, крваву народну мук, паре зарађене од овога рата, паре од плпачке, паре од санкција.

ДЕПОСОВИ КАНДИДАТИ У ЗАЈЕЧАРУ

На првом митингу ДЕПОС-а уочи парламентарних избора у Србији, лидер Српског покрета обнове отпочео је предизборну кампању на Тргу ослобођења у Зајечару, 6. новембра.

Иако ДЕПОС, како сам председник СПО-а рече, још увек није одлучно да ли ће изаћи на изборе, он је детаљно изложио и образложио економски и социјални програм странке и позвао Зајечарце да изађе на изборе и гласају за ДЕПОС.

Одмах после победе ДЕПОС-а санкције ће бити укинуте, нестаће редови за хлеб и млеко, убрзо ће и пензионери од својих пензија моћи пристојно да живе, грађанима ће бити враћени девизни дугови банака. На Косову и Метохији ће, за наредне три године, бити изграђено 100000 станова и стимулативним мерама — високим платама људи ће се ту насељавати. За остваривање ових обећања Драшковић је рекао да ће искористити новац који су од доласка социјалиста на власт из земље изнели многобројне „патриоте“.

На митингу су представљени кандидати ДЕПОСА за посланике у Скупштини Србије Зоран Константиновић, филолог, Мирослав Пешић, електроинжењер и Драгољуб Николић, лекар, а Зајечарцима су се обратили Михаило Марковић, координатор у нишкој изборној јединици и Мирослав Стефановић, потпредседник Нове демократије.

ДА СЕ НЕ ПОНОВИ

На брду Краљевица код Зајечара, одржан је парастос жртвама комунистичког терора. Само у току октобра 1944. године партизани су стрељани око 600 људи који су били проглашени издајницима и народним непријатељима. Парастос је служио владика Тимочке, уз свештенство Тимочке епархије, а присуствовали су председник Српског покрета обнове Вук Драшковић, потпредседник Нове демократије Мирослав Стефановић и Михаило Марковић, потпредседник СПО.

На месту стрељање постављен је храстов крст висок четири метра.

Цабе што вам свако вече преко ТВ говоре — скинућемо санкције, а Бога моле да се не скину никада. Што да их скидају, кад на литри бензина зараде четири и све у свој приватни џеп. Од хуманитарне помоћи коју од света добију цабе — зарађују, препродајући је. Препродају лекове — покрадоше све и однеше на своје приватне рачуне. Да знате које су паре у питању, завртео би вам се овај царски Крушевац кога главе! Милијарде, милијарде долара! Када су дознали да смо увелико одмакли са том истрагом, да знамо имена и презимена, порекло новца и да знамо у којим банкама и на којим рачунима се налази новац, онда су 1. јуна организовали да будем убијен пред Скупштином, као да би им то помогло и као да не знају многи где су те паре. Буде ли на Св. Николу уједињена опозиција ДЕПОС добила већину у Парламенту, а шеф посланичке групе бићу ја лично, први закон нове Скупштине биће блокада лоповских рачуна у свим банкама широм света. Друга ствар коју вам ја гарантујем јесте да ћу код влада свих ових земаља испоштовати да се та народна мук врати народу и Србији. Огромне су паре у питању и биће их довољно да намиримо све покрадене и да остане и за све наше економске пројекте које смо планирали. Окосница нашег економског програма је: **вратити оно што је отето и кренути у опоравак оцабине. Село, домаћинска кућа мора бити стуб државе.** После три године од победе ДЕПОС-а не сме у Србији бити села без асфалтног пута, школе, амбуланте, поште, без модерне откупне станице. Не сме држава каснити са исплатом онога што откупи од сељака, све му мора откупити и платити на кућном прагу. Морамо отклонити разлику у квалитету живота између села и града. Ништа ново не измишљам, овако је у Француској, Немачкој, Италији и свуда где има слободног тржишта. Услов да држава буде богата јесте да има богате грађане, сељаке, приватнике, раднике, пензионере.

ДЕПОС је симбол нове Србије, ДЕПОС је у демократском свету нада да нису сви Срби криминалци, да нису сви Срби примитивци, вера да је Србија и данас оно што је била.

1912., 1914. кад се највећи део света стављао на њену страну. И јесте наша Србија иста и јесу Срби исти, само што их не воде исти. Онда су их водили најбољи, данас је воде и пред светом представљају најгори. Могу се они сликати у скупоценим оделима, могу целу Србију од крвавих и опљачканих пара залепити плакатама, могу парадирати на ТВ-екранима, лагати вас промрзле, гладне несрећне. Али, ја вам кажем: људи никоме не дајте глас ко вас гледа са плаката и телевизије, нека дође међу вас нека види како вам је, нека прича са вама. Не гласајте за плакатске и ТВ-лидере, већ гласајте за људе који ће без обезбеђења, без страха доћи код вас, ући вам у кућу, штаљу... Доста је више превара!

НЕ ГЛАСАЈТЕ ЗА ПЛАКАТЕ!

Ви се сигурно питате: шта ли је овом Вуку, не прича ништа о Великој Србији, о националном програму? А шта сам ја до сада причао, него о томе. Нема већег националног програма и пречег националног задатка од мира и од доброг живота сваког човека у Србији. Научимо се ми Срби једном где је центар српског народа: то је Србија. Без јаке Србије нема јаког Српства, и схватимо већ једном да се Србија не брани у Книну, Романији, или на Јахорини, него се Книн, Романија и Јахорина бране у Србији. Направимо ми Србију богату, јаку, са много пријатеља у свету и тог тренутка је Српство заштићено свуда: и у Пакрацу и у Бањалуци... и свуда у свету. Американац кад дође у Пекин, он је заштићен чињеницом што иза њега као грађанина стоји јака држава. Научимо се већ једном да поштујемо Србију и Шумадију, јер ако је Србија задовољна — сви су задовољни, ако Шумадија иде у рат — онда има разлога да се иде у рат, и рат се тада не губи. Шумадија је тачка ослонца српског народа и ако будемо на Св. Николу победили и освојили већину, ево, гледам вас у лице, и догодине у исто време доћи ћу да вам, погледам у лице, све што сам вам рекао — све ће бити испуњено!

Под истим државним кровом биће појед Србије и Црне Горе и вардарска Македонија, српске крајине и цела Босна и Херцеговина, осим западне Херцеговине која ће ићи Хрватској. Без испалењеног метка и све уз подршку пријатеља које Србија има у свету. То је тај пут и зато кажем: има наде, огромна је и зна јој се име — ДЕПОС. Ако мислите да нада постане стварност ја вас молим да не одете са овога скупа, а да неке ствари у које верујете не објашњавате пријатељима, рођацима, комшијама. Убеђујте их да се ради о бити или не бити Србије. Кажите им да не излазећи на изборе гласају за Социјалистичку партију Србије, јер ово је такав закон, тзв. пропорционални изборни систем. Може само 5 посто да изађе на изборе и важиће као да је изашло 100 посто. Сви који сте за промену, изиђите, камо среће да они који су против промене, да они бојкотију. Онда би Србија била спасена. Ви, добри људи, који хоћете да живите боље, који нећете да плачу старци као малопре када сам овуда пролазио — гласајте за промену!

Ако гласате за малу странку из опозиције — опет гласате за Социјалистичку партију Србије, јер ако мала странка освоји мало гласо-

ва — све се прелива владајућој партији. Гласајте за ДЕПОС, за симбол уједињења српске демократске опозиције и будите сигурни да ћемо на Св. Николу преокренути набоље.

Ови избори нису случајно заказани на Св. Николу, јер тог дана ће велики број Срба или да слави, или да иде на славу. Они који су заказали изборе овако су рачунали: ови наши и овако не држе до бога и Св. Николе — они ће да гласају, а ови њихови ће да славе и неће да изађу на гласање. Власт која је и против Бога и крсне славе хоће да се послужи Богом и Св. Николом да помогне њима, а не нама. И мени је Св. Никола крсна слава: прво ћу гласати, па ћу онда славити. Гласајте и славите. Има наде, има шансе, име јој је ДЕПОС, ДЕПОС, ДЕПОС, ДЕПОС.

КАНДИДАТИ ДЕПОСА У КРУШЕВЦУ: МИРКО ДУМАНОВИЋ И ПЕТАР ЈАРАКОВИЋ

ШУМАДИЈА — ШУМАДИЈИ!

На Тргу косовских јунака пред неколико хиљада грађана, Крушевљанима су представљени кандидати Делоса на предстојећим изборима. Носилац крагујевачке листе Делоса је г. Војислав Михаиловић, дипломирани правник из Београда, а посланички кандидати су г. Мирко Думановић из Крушевца и г. Петар Јарковић из Беле Воде.

„Ми тражимо смењиву власт, а ако ми не будемо ваљали — смените нас одмах“, рекао је г. Думановић у свом кратком обраћању суграђанима, док је свештеник Петар Јарковић пренео слике из живота крушевачких села. „Српски народ буквално је почео да гладује, да буде го и бос — неодевен. Данас сам позвао једног пријатеља да пође са мном пред цват Српског покрета обнове, а он ми је казао: „Немам ципеле, немам јакну, разболећу се овако...“, а волео је свим срцем да дође. Све нам је по селима у колапсу.“

Једном делу омладине идоли постају криминалци, лопови, убице и пробисвети, све нам је обешчашћено, девалвирано и обогалењено.

Желим да народ коме припадам и чији сам свештеник, када ДЕПОС дође на власт за само три минута кашњења аутобуса од Беле Воде до Крушевца тражи смену те исте власти“, рекао је на крају свог предизборног обраћања свештеник Јарковић.

„Јула 16. 1946. године, Јелица Михаиловић дошла је да посети свога мука, ђенерала Михаиловића, који ће те ноћи у зору бити стрељан. Нарочито је молила мужа да јој одговори на једно питање: „Шта је са нашим Војом, прича се да је Воја жив?!“ Генерал је одговорио: „Јелице, не веруј никоме, нека те нико не лаже — Воја нема, Воја је издахнуо на мојим рукама, ја сам га сахранио на Сутјесци 1945. године“. Тада је аустријски каплар на српског ђенерала послао све што је могао да пошаље и на Сутјесци је тога дана убијено неколико хиљада синова Шумадије, међу њима и Воја. Воја је жив и први је на централној листи у Србији. Ја ћу бити први на београдској, али централном сметрам шумадијску листу, јер је ту срце нације и зато ће њен носилац бити уник ђенерала Михаиловића, Војислав Михаиловић. Рађен је 1951. године, дипломирани правник је по струци и човек је који најбоље осећа нашу муку јер мучно живи: стана нема, ни телефоне, плата бедна... Избором њега за број један ДЕПОС је хтео да каже: Шумадија Шумадији, Шумадија Шумадинцима пре свега и да завршимо причу о ономе што је било пре четрдесет година“, рекао је Вук Драшковић као мали увод у представљање носноца крагујевачке листе за ДЕПОС.

Видно узбуђен након овација које су му упутили Крушевљани, господин Михаиловић је истакао да је нација многољудни организам и ако је један део његовог тела болестан — читав организам пати.

„Када је срце болесно — тај организам је животно угрожен. Шумадија је срце Србије и ми ако не оживимо Шумадију, ако не вратимо демократију у Шумадију, ако је економски не препородимо, не можемо да очекујемо препород Србије. Мој деда се борио за сличне, такоређи исте идеале, а СПО је доследан настављач идеје за коју се мој деда борио. То је и разлог зашто сам данас овде са вама и зашто сам свим срцем уз Српски покрет обнове и ДЕПОС“, рекао је на крају Војислав Михаиловић носилац листе ДЕПОС-а на крагујевачкој листи.

ДЕПОСОВ МИТИНГ У КРАЉЕВУ

КАКВЕ ЦАРИНЕ НА ДРИНИ И КУМАНОВУ!

Краљево, 14. новембар

Пред неколико хиљада људи, на температури испод нуле, Краљево су се представили кандидати Депоса са крагујевачке листе. Краљевчанин Марко Петровић (дипломирани архитекта) својим грађанима дао је реч да ће у свом крају остварити предизборна обећања Депоса и омогућити грађанима Краљева живот достојан човека.

Потом се грађанима представио носилац Крагујевачке листе, Војислав Михаиловић, дипломирани правник из Београда.

ШТА СМО САГРАДИЛИ ЗА 3 ГОДИНЕ?

„Грех, големи грех. Срби немају много славних породица, али оно што их имају све је за последњих пола века бачено под ноге“, рекао је лидер СПО Вук Драшковић и додао да су под ноге бацили Немањиће, Светог Саву, Карађорђевиће, Обреновиће, Мишиће, Путнике, Михаиловиће...

Он је затим изложио економско-социјални и политички програм Депоса и СПО-а и упозорио: „Ако Србија и трећи пут у децембру

„Ја ћу их 21. децембра 1993. срушити ако Делос победи 19. децембра“, рекао је Драшковић Краљевчанима

крене истим путем и одабере оне који су је доведе довели, у јануару 1994. године срећним ће се сматрати онај који буде имао 1 (једну) марку“, и упозорио да више нема времена за чекање и социјалистичко зачикавање, да нема гласања у инат, јер је то гласање против себе и своје деце. У времену када најбољи део овог народа тражи хуманитарну помоћ, стоји у редовима за хлеб, а најгори део, криминалци, олош, пљачкаши држе паре, банке, рекете, воде нацију и причају о патриотизму зар је тешко бирати?!

„На Св. Николу имате два пута: овај исти који иде низбрдо, у провалију, у зло и један други пут који иде узбрдо. Време је да Србија крене узбрдо, много је потонула!“

Драшковић је подсетио да за ове три године владавине ништа није саграђено, а све паре од зајма за препород Србије су нестале: „Покажите један објект који сте направиле тим парама, да видимо шта сте то препородили, да видимо где су те брзе пруге у које сте уложили паре. Можда само ноћу, кад нико не види, иду ваши возови по вашим невидљивим пругама. Да видимо нову болницу коју сте саградили, старачки дом, фабрику коју сте саградили, где су паре??? Рећи ћете да сте их уложили у рат у Босни. Јесте, отишао је један део, али на том рату су се многи обогатили. Рат је за њих био само оплођавање капитала. Сваки динар који су уложили донео им је по пет, па је многим овај рат био најрођенији брат!“

Уколико Делос победи, лидер СПО је обећао грађанима да ће учинити све да санкције што пре буду отклоњене: „И молићу за Србију, и нема места на коме нећу клекнути да не би нико у Србији клекнуо. Да ми не би отаџбина клекнула, ја ћу клекнути, ја ћу се понизити у име свих вас!“

За ове речи Драшковић је добио готово троминутни аплауз и скандирање „Вуче, Вуче!“

СРПСКО НАЦИОНАЛНО ПИТАЊЕ

„Кумим вас богом, немојте до избора гледати телевизију. Убедиће вас да вам је топло у становима, да живите одлично, да никад није било боље, да су санкције већ скинуте, у све ће вас убедити“, било је све што је лидер СПО-а рекао о режимској ТВ.

Ако на Св. Николу победи Делос Драшковић је рекао да ће се под истим државним кровом наћи Србија, Црна Гора, Српске крајине, Босна и Херцеговина изузев Западне Босне и вардарска Македонија, а да ће границе између тих република постојати на мали, али их нигде на терену неће бити, баш као ни у Европској заједници.

„Каква царина код Куманова? Јесам ли је ја постављао?! Ја ћу је 21. децембра 1993. године срушити ако Делос победи 19. децембра. Која царина на Дрини, каква граница на Дрини, између кога, јел' то Вук Драшковић постављао или неко други??? Ако добијемо парламентарну већину те границе ћемо срушити и нико због тога неће упутити Србији протестну ноту јер ја знам шта ћу рећи свету између кога је та граница и чему она служи.“

РАДОСАВ АНДРИЋ (72), село Витановци код Краљева

СВЕ ИМАМ — ОСИМ КРАЉА

Верујем да су се многи питали ко је човек који окићен ордењем, беџевима, значама, сликом престолонаследника Александра и српском заставом на копљу са митинга на митинг у столу прати председника СПО, господина Вука Драшковића. Ни у Краљеву није изостао и угривши тренутак пришао је г. Драшковићу и рекао му: „Данас ми је слава, Врачи, а ја сам морао да оставим госте и дођем да те видим. Пришао сам ти да те позовем на славу, да видиш где живим. Немам ништа нарочито спремно, ал' што нама — то и теби“. Сигурно је да наш јунак није очекивао да ће добити одговор: „Ти си са мном свуда био, ја баш желим да те посетим и упознам. Кад се заврши трибина у Чукојевцу — идемо код тебе!“

Тако је и било, два ратна друга су се упознала после пуне три године заједничке борбе.

Радосав Андрић је домаћин из села Витановци, 15-ак километара од Краљева. Живи у великој кући коју је, како рече, „по свом ћефу“ саградио. Унуци Рада и Марко му у свему поману, за њих се бори и због њих иде са митинга на митинг. У своју борбу верује свим срцем и та вера га је одвела чак до Лондона. Ишао је да види кућу у којој живи престолонаследник Александар и у Хајд парк да каже све што му лежи на срцу, а што је против комунистичког режима Слободана Милошевића. Показао је текстове који су о њему објављени у иностраној штампи: „Имам моје људе који ми то шаљу... Ови мисле да сам ја неки фанатик, али ви видите да нисам. Све имам, земљу, машине, снабдео сам се нафтом, посејао, напунио амбаре, испекао ракију — напунио бурад. Ал шта вреди кад је мој сан Краљевина Србија и ја вам кажем да ћу је доживети“.

Славна трпеза богата, госте нисмо затекли — отишли пре мрака не сачекавши газда Радосава, а ми новинари гладни. Вук прича са домаћином — све га интересује, обојица у првом челу — ниједан не почиње... Као да нам чита мисли Вук рече: „Ја верујем да ови новинари мене мрзе: не дам им времена ни да се одморе, ни да једу“. А онда се унука Рада сети да ми морамо на далек пут и славски ручак поче молитвом.

Растанак са домаћином био је уз обећање да ћемо, ако победи ДЕПОС, доћи у његово село да заједно прославимо победу.

Кажу: шта ће бити са Косовом?

Каква су то питања! Није Косово нарамак сена да га неко натакне на виле, па преко Проклетија! Косово је ту где је и ту ће остати. Али, поставимо ми неко друго питање, размишљајмо зашто Ругова бојкотије све српске изборе: зато што човек навија за Социјалистичку партију Србију и он то и не крије. Он лепо каже: „Ја не могу до Косова Републике које ћу прикључити Албанији, док Србија не испусти душу, док се не умртва да не мogne мрднути да се брани ни једном руком, ни једним дамаром, кад је нападнем. Пошто је ова власт на најбољем путу да створи такву Србију, ја нећу да идем против њих, јер они раде за Велику Албанију“. У једном другом интервјуу Ругова и ов о

рече: „На српској политичкој позорници Вук Драшковић је највећи непријатељ албанског националног интереса, јер би он брзо створио демократску, Јаку Србију и сав мој национални идеал појео би мрак“. Би, ја се слажем са тим! рекао је Драшковић и додао да би Срби са Косова морали знати да они који потезу батину, крупне речи, који мисле да се овим путем брани Српство, раде за Велику Албанију и да једино они могу Косово да пребаце преко Проклетија.

„Није довољно рећи: ми ћемо да вратимо Србе на Косово и Метохију, хоћемо 150.000 станова! Шта ће ти празан стан? Мораш обезбедити пратеће објекте, школе, болнице, универзитете, мораш обезбедити одговарајуће плате. Рус у Сибиру има пет

пута већу плату него Рус у Москви. Стимулишимо људе да се врате, не могу их терати. Обезбеди му услове за живот и он ће сам отићи да живи. Обезбеди добар живот и Шиптару, и толеранцију, па ме интересује који ће то Шиптар у свом срцу да размишља да богату и демократску Србију мења за сиротињску и недемократску Албанију. Тако се ради! Говорити о националним питањима не могу људи са три разреда основне школе и криминалци. Мислити треба и много тога што смераш не треба ни говорити јавно! Тако раде у озбиљним државама, закључио је Драшковић.

На Св. Николу је „бити или не бити“ за Србију и лидер СПО позвао је све грађане да изађу на биралишта и гласају највећу демократску опозициону групацију Делос.

О ШЕШЕЉУ

ВРАТИ СЕ, КУМЕ, НА ПРАВИ ПУТ

После митинга у Краљеву, Вук Драшковић је, у сали општине одржао конференцију за новинаре. На питање новинара локалног радија да ли ће се нешто променити у политици СПО-а у односу на СРС и Војислава Шешеља након његовог последњег јавног наступа и да ли постоји могућност да те све странке сарађују, лидер СПО-а је одговорио: „Никад ништа ружно о њему нисам рекао, нити сам ништа измишљао. Мислим да у СРС има доста добрих и поштених људи. Лепо је што је код Шешеља отпочео процес отрежњења, али мислим да изјаву мога кума у принципу не треба прихватати озбиљно.

Ако је ико од почетка јуначки бранио српски национални програм, то је био СПО. Сви други су трговали, злоупотребљавали, скрнавили, само то није био СПО.

Што се могуће сарадње тиче: врати се на прави пут — тамо ћећ ме наћи, куме“.

ДР МИЛАН БОЖИЋ, ЧЛАН ГЛАВНОГ ОДБОРА СРПСКЕ ЛИБЕРАЛНЕ СТРАНКЕ У
ОСТАВЦИ

ИЗБОРИ ЗА РАЗВЛАЧЕЊЕ ШЕШЕЉЕВЕ МРЦИНЕ

„На овим изборима се туче око Српске радикалне странке. Радикали ће сигурно бити у паду. Коликом, то је питање. Верујем да је замисљено да једна трећина остане Шешељу, да једну трећину узму социјалисти, а да се води борба око оне трећине која неће у социјалисте, јер су људи антикомунисти. Зато је измисљена Арканова странка и њен задатак је да прикупи оне гласове који се неће вратити социјалистима“, каже један од виђених чланова либерала који ће, упркос одлуци своје странке изаћи на ове изборе.

Разговарала: Сандра ПЕТРУШИЋ

Догађаје у Српској либералној странци сте назвали „буром у чаши воде“. Значи ли то да се не ради о суштинском расцепу?

То је „бура у чаши воде“ из једног крајње практичног разлога — димензије странке су сувише мале да би се могло сматрати како је то неки важан политички догађај са становишта утицаја на политичка збивања у Србији. Али, с обзиром на лично велики углед челника странке, такви догађаји су много атрактивнији него што би можда били у некој странци далеко већој и утицајнијој у формално политичком смислу од СЛС. Претпостављам да је СЛС интересантна и због својих радикалних ставова који се тичу српске политичке сцене, па је таква врста атрактивности изазвала буру, а „у чаши воде“ сходно димензијама странке.

Ипак, до неке врсте расцепа је дошло и то по питању излагања на изборе — најважнијем питању у смислу програмских начела СЛС-а које је увек истицала да под оваквим условима неће излазити на изборе?

Мислим да је расцеп више него суштински, да то и није расцеп већ озбиљна политичка дебата о будућности српске политичке сцене. Кад ово кажем, звучи претенциозно, али није. Покушаћу да објасним зашто није. Кад кажем расцеп, ја подразумевам неки сасвим конкретан конфликт који се појави у некој странци око интересних сукоба. Овде се не ради о интересном већ начелном сукобу, ради се о спору око будућности српске политичке сцене.

Последња одлука главног одбора СЛС гласи да СЛС неће изаћи ни на једне изборе сем на изборе за Уставотворну скупштину, па и на њих под условом да су поштени и равноправни, тј. да их организује неутрална прелазна влада. По мени, из те одлуке следи да СЛС никада неће изаћи на изборе. Вероватноћа да се закаже Уставотворна скупштина је једнака вероватноћи да слете Марсовци и смене Слободана Милошевића. Дакле, СЛС је одлучила да више никада не изађе на изборе и по мени је тај став сасвим доследан и у складу је са еволуцијом ставова у странци. Подсећам да странка никада раније није има-

ла тако радикалан став, почела је од тога што је оспоравала легитимитет услова за прве изборе '90. онда је '92. мало заоштрила позицију и остала при основним условима ДЕПОСА критикују и оне странке које су изневериле и изашле на изборе, да би у тренутку када се дошло до ових избора остала доследна и донела одлуку која је по мени самоубиство странке. То кажем зато што не видим да она, сем као политички клуб, може даље да функционише. Испада, а то сам и рекао у тексту оставке коју сам поднео Главном одбору, да је ова одлука заправо покушај редефинисања СЛС и да се она из политичке организације која се бори за учешће у власти сада дефинише као политички клуб за ширење демократских начела.

Са задовољством ће бити члан таквог клуба, чак би се и отимао за место потпредседника у једном клубу коме је председник Никола Милошевић, а оно што би било занимљиво, у таква клуб би могли да се учлањују и остали опозициони лидери, јер то не би била странка. У том случају бих могао да се са Вуком на улицама млатим са полицијом уколико ми се свиђа да се борим за власт, да улазим у Парламент са Вуком и Коштуницом уколико ми се улази у Парламент, а да у исто време будем и члан доброг клуба.

УКИДАЊЕ СТРАНКЕ

Пошто СЛС још увек није дефинисан као клуб, који је Ваш тренутни статус у њој?

Пошто је СЛС редефинисала своју основну позицију и престала да буде странка, одлучио сам да поднесем оставку на место потпредседника странке и члана Главног одбора дакле, оставку на функцију јер нећу да као извршни орган странке учествујем у спровођењу једне, по мени, погрешне политике. Чланство је још увек убеђено да се ради о странци мада, по мени СЛС тренутно највише подсећа на Српски културни клуб Драгише Васића који је радио уочи рата. То је веома часна и веома угледна улога, али више није политичка странка. Мислим да се са овом мојом позицијом Коста Чавошки у потпуности мири, с тим што он сматра да на нашој политичкој сцени мора да постоји неко ко је тако частан и ко брани извесна начела чак и по цену жртвовања. Међутим, из тога се намеће и прво питање које гласи: да ли би се са оваквим ставом сложили и остали чланови наше странке и да ли би прихватили истину изречену на овако груб начин као што сам ја, рецимо, учинио.

А друго питање?

Оно је осветљивије и моралног је карактера. Замислите да ви браните та начела да неће на изборе које је организовао овај систем, јер не признајете институције овог система. У томе постоји доза цинизма, јер ви признајете институције овог система када користите водовод, струју, венчанице, крштенице, новчанице... Али добро, замислимо да је то доследан став и да због тога не учествујете на изборима. Ви не учествујете, а мимо вас учествују 99 посто опозиционе политичке сцене. Дакле, све странке — јер ви нисте ни у каквом блоку у коме се поред вас налази још нека угледна опозициона странка која не излази на изборе. Значи ли то да је следећих 40 дана до избора

треба да проведем молећи Бога да Слободан Милошевић катастрофално порази опозицију, јер ће СЛС бити у праву само у случају да опозиција прође горе него прошли пут, или исто? Из тога испада да је странка која је почела да клуб мрзитеља Слободана Милошевића, другим речима као странка која се највише експонирала против актуелног режима, сада довела себе у позицију да је њен успех једнак успеху Слободана Милошевића на овим изборима — што он боље прође то је СЛС више била у праву што није хтела на ове изборе. Ја лично не бих могао да проведем Никољданско вече молећи Бога да Слободан Милошевић јутру има што више гласова.

Постоји још један проблем који уопште није безначајан. Питао сам извесне људе који се разумеју у српску политичку сцену, да ли би неизлазак СЛС на изборе могао да поуче 200-300.000 бирача да не изађу на изборе. Рекли су ми да може и више, јер странка има углед. То значи да ће СЛС од могућих осамдесетак посланика откинути три, и то је једини ефекат неизлажења на изборе.

Постоји и треће питање, а оно се тиче сарадње са осталим опозиционим странкама. Која је корист другим опозиционим странкама од којих су неке у катастрофалном кадровском стању, када људи калибра Косте Чавошког седе код куће и пишу чланке за „Српску реч“? Извињавам се, нисам мислио да је то нешто лоше, напротив, и он пише одличне чланке, али је ипак залуд губљење времена да се Коста Чавошки бави публицистиком. Да смо на власти, било би нормално да он води Уставни суд ове земље, а док нисмо на власти да води нешто типа Уставне комисије српске опозиције. Постоји велики број људи од калибра који су у стању низ ствари корисних по опозицију да учине, а који су на овај начин парализани.

Кад се све то сабере бојим се да је одлука дефинитивна и да она странку дефинитивно укида. Сада је већ сасвим јасно да нема никаквог начина да се странке уједине окрз бојкота. Нису успели да се уједине ни око тривијалнијих ствари као што су били услови за медије, где су се сви слагали, па опет нису успели да заједно потпишу један папир, а камоли да потпишу папир око бојкота избора.

КАТАСТРОФИЧНА ПОЗИЦИЈА

Уколико би нека друга опозициона странка успела да издејствује услове за које се залаже СЛС, да ли би се она у том случају појавила на изборима?

У том случају би сигурно изашла на изборе, али то је фикција. Ми чак и да добијемо на изборима сигуран сам да нам они не би предали власт. Неретко се дешавало у Латинској Америци да опозиција добије на изборима, а они их похалпе пре него што уђу у Скупштину. Ово је типична Латинска Америка и ја уопште не видим разлог да они нама препусте ту власт, чак и ако добијемо на биралиштима. Ако учоче да смо мало прекардашили са гласовима, покрали би нам док сабирају, а ако би било сувше много гласова, па не би успели да покраду, они би нас или похалили или завели неко ванредно стање. Једино што је могуће је да они полако губе власт из године у годину. Ове године треба мало да се окрпе, а оне следеће да приме нешто мало

опозиције у владу да би забашурили своју кривицу и неког друг увукли међу саучеснике, па тако миц-по-миц да им опозиција дрпа фрагмент по фрагмент, да би на крају ушла у поделу власти са њима или евентуално победила. На жалост, с ким си онакав си. Временом ће опозиција постати врло слична онима са којима у том куплерају учествује и то је трагедија сваке политичке сцене.

Кроз све ове изборне режим је стекао оно најважније — легитимитет, јер он се стиче најважније покорношћу грађана. Ако смо три пута изашли на биралишта, онда је тај легитимитет неоспоран. Ми можемо да говоримо да је систем лош, да је на власти један сатрапин и диктатор, да је тај систем самоубилачки и да води народ у пропаст, али више не можемо да му оспоравамо легитимитет. То није исто као систем у коме ви нећете да учествујете на изборима и као опозиција у Источној Европи која одбија да са влашћу уопште има контакт. После годину-две, такав систем пукне ако опозиција издржи. Наша није издржала. Претрпела је пораз и у том смислу СЛС је гласник тог пораза, јер има једно морално право да опозицији гура прст у око, али да ли је то морално право једнако проблемима грађана на улици, не знам. Можда те грађане на улици више занима да у Скупштину дође три опозициона посланика више, него да Никола Милошевић буде у праву.

Показало се да је Никола Милошевић био у праву што се тиче свих предвиђања у вези претходних избора. Зашто СЛС из тога није извукао неки политички поен — увећала углед, финансије или чланство?

Не бих се сложио са тим да није повећан углед. Јесте, сви странку гледају са поштовањем, али то престаје да буде важно пред оним другим што сте поменули — зашто се није увећало чланство и зашто се нису појавили донатори. Одговор је прост и једном га је рекао Ђинђић — онај ко хоће да се бави моралом нека иде у цркву, а не да се бави политиком. Мислим да се бирач интуитивно у потпуности слаже са тим, штавише, он сматра да то што је неко у праву не значи апсолутно ништа ако му није побољшало живот. Чак можемо говорити и обратно — та катастрофичка позиција СЛС која бирачу говори да ће стално бити лоше, можда депримира бираче и смањује нам за пет посланика у парламенту.

Други проблем је у томе што је 90 отсто бирача изашло на изборе на које су изашле и све друге опозиционе странке. Па зар мислите да ће ти људи радо да признају да су испали будале, а да је Никола Милошевић био у праву. Због тога они желе да га маргинализују, што је сасвим људски. Њих је СЛС ухватио у недељу, у директној колаборацији са режимом. Иако таква политика није имала успеха, мишљење, пре свега Николе и Косте, а онда и осталих чланова је да треба остати частан и доследан и да је то важније од неког политичког успеха. То је став са којим нема сукоба, јер је став из друге вредносне равни и они се боре за ту вредност. Моја хипотетичка вредност је промена овог поретка и ја се бојим да се поредак промени не би ли овима видео леђа. Та два става уопште нису упоредива и због тога све више мислим да СЛС уопште и није странка.

Владан Василијевић, Ви, а можда и још неко, ће се и поред става странке ипак на-

ћи на Делосовој листи. Да ли је у питању фракција или нешто друго?

Лично сам против стварања фракције, јер мислим да нека организациона форма није неопходна. Прво, прављење фракције вуче ка расцепу и прављењу неке друге странке. Друго, треба допустити страначком руководству, које је веома тврдокорно, да кад прођу ови избори и у Парламенту се нађе два или три посланика од нас, зајмури на једно око и да се, кад прође пола године, опсети да смо и ми парламентарна странка. Када се кроз извесно време страсти смире, можда ће им то нешто значити.

Г. Никола Милошевић је недавно изјавио да Ви ни у ком случају не можете да наступате као СПС на изборима, већ индивидуално.

Ми и не наступамо као СПС. Ни Вук Драшковић не наступа као СПО, сви смо на листи чији је назив ДЕПОС.

Сада је већ извесно да ће се изаћи на изборе, као што је извесно и да се опозиција неће ујединити. Делос је ослабљен за ДСС, као обично чују се оптужбе на рачун Вука Драшковића. У чему је проблем?

Сада више није у питању Вук и сарадња са њим. Више нико ни са ким не сарађује. Странке су се формирале као организације и свака шири свој потпуно партикуларни интерес. Социолошки је то разумљиво али је штетно по демократску јавност.

У првој фази стварања заједничког опозиционог блока, сви лидери су подједнако криви, јер су замишљали да ће са балкона крушка врло брзо пасти и да ће њен највећи део припасти баш њима. Сада, када се ствар отегла, схватили су да су погрешили, али је касно — процес је већ отишао својим током. Да су они деведесете знали да ће све то трајати три или четири године, они би се итекако узели у памет и сарађивали, али они су веровали да ће већ на првим изборима народ пожури на изборе да би угурао гласове у кутије против комуниста.

Искрено, морам да признам да је Вук увек био највећи борац за уједињавање иако је био најјача странка и увек је био најизложенији да потчини интересе своје странке у име неког општег циља. С њим је више проблем у темпераменту и у немогућности да се с њим лично сарађује јер је он сувише темпераментан и сувише спреман на радикалне потезе. Код њега је много мањи проблем идеологија и он је у стању да жртвује неке идеолошке ставове СПО зарад јединства. Код других је обрнуто, они су у смислу темперамента погоднији за сарадњу, али су много тврђи када је идеологија у питању. Кад слушате Ђинђића или Коштуницу, ви имате пред собом слику неког партијског секретара од пре 20 година.

СА ШЕШЕЉЕМ — ТАКТИЧКИ

ДСС је замерио Вуку Драшковићу што је извео народ на улице и што је организовао демонстрације. Шта ће СПС радити у случају да се то поново догоди?

Ми излазимо на улице, ми то обожавамо. Нема демонстрација и туча у којима ми нисмо учествовали. Ми то баш волимо, ми се одлично осећамо у тој ванпарламентарној борби на

улице. Те Вукове „туче“ су нам се увек допадале и били смо први на њима. Нема батина и сузавца који нисмо добили. Друга ствар је што то може да буде контрапродуктивније него да ништа нисмо урадили.

Да се вратимо на изборе. Шта очекујете?

Не очекујем велико померање. Ове изборе би дефинисао као изборе за развлачење Шешељевог мрцине. На овим изборима се туче око СПС. Радикали ће сигурно бити у паду. Коликом, то је питање. Верујем да је замишљено да једна трећина остане Шешељу, да једну трећину узму социјалисти — што се види из поруке Слободана Милошевића — и да се води борба око оне трећине која неће у социјалисте, јер су људи антикомунисти. Зато је измишљена Арканова странка и њен задатак је да прикупи оне гласове који се неће вратити социјалистима. Опозиција ће бити на истом и једина мистерија је Воја Коштуница. Не верујем да ће он узети значајан број гласова, али је интересантно да се види да ли ће проћи катастрофално зато што се доста храбро одлучио да не иде под фирмом Делос, или ће узети један број гласова захваљујући својој националној, мада бих је ја назвао нацистичкој политици.

Ви, дакле, верујете да ће СПС и поред катастрофалне ситуације у земљи добити исто гласова колико и на предходним изборима?

Тај свет ће наставити да гласа за њих, јер власт види као патриотску, а земља је у рату. Кад је земља у рату, ви не проучавате зашто је стандард низак.

Међутим, Милошевић је и поред рата и поред санкција обећао још бољи стандард него што смо га имали, а сада је евидентно да је слагао.

То је нешто друго и то ја зovem кокошијим памћењем српског народа. Кокошка кад преноћи заборави шта је јуче било. Друго, постоји чињеница да извесни лидери због свог наступа, арогантног и бахатог, имају карактеристику да им се заборавља. Погледајте Вука и Милошевића. Вуку памте ама баш све и све региструју, за разлику од Милошевића који оде на Пале мртав 'ладан и прети онима да потпишу Венсов план. Они му кажу да неће и не потпишу, покаже се да Милошевић није био у праву, јер се ништа није догодило зато што нису потписали, а онда му народ све то заборави и даље га сматра најдоследнијим у тој политици. Уз то иде и склоност нашег народа да газди опрашта.

Где је онда излаз?

Српска опозиција би морала мало да се нагоди и да сваку од својих политичких позиција мало дерадикализује и приближи. Између Шешеља, Коштунице и Вука ја видим прилику за сарадњу мимо њихових температура и личних неслагања. Разлика у темпераменту је решена тиме што се ради о три различите странке. Оне би могле да сарађују уколико би свако пристао на неки разуман попуст унутар свог политичког програма. И Коштуница и Шешељ би морали да попусте у односу на, како је они зову, одбрану српског националног интереса, јер је тај став сада постао крајње контрапродуктиван, јер га је дезауисао и живот и свет, и сам Милошевић и Караџић. Вук би морао да се врати оним својим изворним националним начелима, јер када је рат, људи не воле да се неко влада „непатриотски“. Уколико би таква сарадња била могућа, то не би био мали део у парламенту. Могло би се говорити чак и о већини када се све то сабере.

Да ли је то Ваше лично мишљење, или опозиција има намеру да успостави сарадњу са Шешељем?

У сарадњи са Шешељем постоје два проблема, јер он има два злодела на свом врату. Једно је доказано, а једно је хипотетично. Хипотетично је да ли је он заиста ратни злочинац и док то правосудни органи не докажу, тиме нећу да се бавим. Друго злодело му је сарадња са влашћу. Његово образложење је да је то радију, јер је земља у крзи. Допуштам му да је тако. Његови противници су га називали агентом власти. У политици је то небитно, битно је само какви су ефекти нечије политике. Шешељ се до сада програмски понашао опозиционо, тактички и политички у једној фази је био у колаборацији са влашћу, а сада је престао да буде. Дакле, он је кандидат за опозициону странку. Да ли се то може и искористити, то је друго питање.

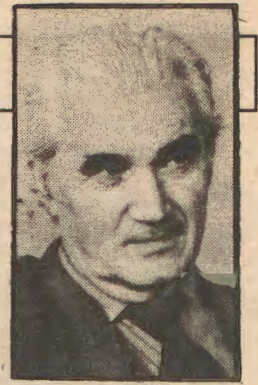
Значи, Ви бисте сарађивали са Шешељем уколико његова странка преживи овај тренутак.

Апсолутно, уколико би се та сарадња поставила на реципрочне и јасне основе. На равни, не на лепе очи, већ на претходне разговоре и потписе.

ШЕШЕЉ ПРОТИВ МИЛОШЕВИЋА

ПРЕДСЕДНИКОВ РУШИТЕЉ

Пише:
НИКОЛА МИЛОШЕВИЋ

Према предвиђањима неких опозиционо настројених аналитичара требало је очекивати да владајућа странка у оквиру своје предизборне кампање, као што је то и у ранијим случајевима чинила, обрадује своје потенцијалне бираче макар неким, каквим-таквим мерама које би бар донекле ублажиле голему беду становника Србије. Штавише, било је и таквих прогноза из редова опозиције које су најављивале излоге и радње пуне робе по приступачнијим ценама, све то, разуме се, док не прођу избори, односно док странка на власти не обави политичку операцију што ју је на нашу срећу и задовољство предузела.

Међутим, уместо предвиђеног каквог-таквог побољшања снабдевања становништва основним прехранбеним и уопште потрошним артиклима, дошло је до досад невиђеног привредног шока за цигло један дан. И раније вртоглаво подизање досегле су цене тако рећи у једном трену астрономске висине и за наше прилике, па тако литар млека кошта као пола нечије пензије а сто грама кафе двоструко више од просечне плате.

Када бисмо били склони да поменути привредни шок протумачимо у духу такозване теорије завере, помислили бисмо да у самом врху владајуће странке делује нека опасна „кртица“ која лукаво и опасно поткопава ту исту странку управо онда када се нашла у најтежем положају откако постоји. Наравно, није посреди никаква завера неких антипатриотских и антикомунистичких снага у срцу странке на власти и нема сумње да њен први човек и даље чврсто држи у својим рукама све полуге државног и партијског апарата. Републике и његових сарадника у очима бирачког тела, пред само предвечерје превремених избора што их је сам председник најавио и тога ради Скупштину распустио?

Одговор гласи: нико. Реч је једноставно о томе да су сви извори и све привредне залихе овог режима на путу да дефинитивно пресакну. Српских властодршци и поред најбоље воље нису у стању, чак ни онда када им је то из практично-политичких разлога најпотребније, да понове онај привилегије и ону меру олакшица што су их грађанима приуштили у периоду који је претходио оним ранијим изборима. Чињеница о којој је реч говори боље но ишта о једном суштинском обележју политичке владајуће странке и њеног главног инспиратора. Та политика сва је у знаку краткорочних и кратковидних потеза, са једним јединим циљем да се по сваку цену задржи и продужи садањи политички поредак. Користећи робне резерве у пропагандно-политичке сврхе, трошећи немилнице новац из примарне емисије за сузбијање жаришта социјалних немира и гушећи при том праву при-

ватну иницијативу за рачун криминалних облика привређивања, владајућа гарнитура у Србији и њен неприкосновени шеф, проћердали су све што се могло проћердати и тиме не само увалили народ у још већу невољу и беду него и себи на врат навалили тешкоће са којима неће моћи да изађу на крај.

У исте, па чак и можда веће тешкоће, увалили су се српски властодршци са својим дојучерашњим савезником, лидером СРС. Као што је писац ових редова не једном предвиђао, сукоб двају ауторитативних личности на челу две доскора братске странке био је психолошки неизбежан — доказ више да психологија ипак има и нешто науке у себи и да се на основу неких њених тековина могу давати прилично поуздане прогнозе. По истој психолошкој логици и окршај што смо га управо поменули узео је тако велике размере да је према извештају „Борбиног“ дописника Војислав Шешељ на конференцији за штампу своје странке дословце изјавио да је „Слободан Милошевић главни мафијаш у Србији“ и да је сукоб СРС и СПС „дошао у фазу борбе до истребљења“.

Гору и тежу оптужбу против првог човека на власти нико до сада није ни овде а ни у иностранству изрекао. Као што се и могло очекивати, новинари су упитали лидера СРС јесу ли можда и раније били познати подаци на основу којих сада оптужује Слободана Милошевића, лидер радикала одговорио је да раније нису све знали а да су председника Србије подржавали „због искрено патриотске политике коју је водио“. Међутим, у једној не тако давној емисији телевизије „Политика“, Шешељ је изјавио за председника Србије да је частан и поштен политичар, па наравно није лако разумети како то дојучерашњи часни и поштени политички делатник и искрени патриота може да се, тако рећи преко ноћи, прометне у главног српског мафијаша.

Није додуше лако разумети ни то како се Милошевићев најомиљенији страначки лидер исто тако брзо и нагло прометнуо до доследног и страним парама непоткупљивог политичког борца у човека кога полицијски и судски апарат председника Србије припрема за промовисање у звање ратног злочинца, приписујући му уз пут још и то да је крадљивац сребрних прибора у тежини од цела три килограма.

Психолошки је међутим и овај обрт прилично једноставно протумачити. Када су ауторитарне личности у питању, од велике љубави до велике мржње само је један корак. И премада је извесно да ће у овој борби до истребљења извући дебљи крај челник СРС коме је већ Драгомир Драшковић обзанио шта га чека („Бићеће изненађени“), неће без тежих последица изаћи из овог окршаја ни владајућа странка, односно главни човек те странке. Дуготрајна спрега са Шешељем и његовим

сарадницима биће скупо плаћена. Шешељ је, као и сви људи сличног менталног склопа, решен да иде до краја. Не само зато што нема више шта да изгуби него и зато што га је обузео моћни порив свођења рачуна који по природи ствари често бива спрегнут са поривом самодеструкције.

За владајућу странку и њеног челника најопасније је ипак то што је лидер СРС у међувремену, захваљујући свом некад повлашћеном савезничком положају, сазнао многе тајне владајуће странке, од којих ће неке по свему судећи тек изнети на видело и тиме нанети велику и непроцењиву политичку штету садашњим српским властодршцима.

Разуме се, режим ће учинити све да Шешељев глас ако не потпуно утихне а оно бар не оде превише далеко. На државној телевизији његова реч сасвим сигурно неће се чути, а у дневној штампи биће цензурисана у претежном делу гласила, изузимајући једино „Борбу“. Поређења ради, „Политика“ је кључну оптужбу вође радикала против Слободана Милошевића пренела у знатно блажем облику. Уместо реченице „дошло је време да раскринкамо главног мафијаша у Србији, његово је име Слободан Милошевић“ како у „Борби“ пише, „Политикин“ извештач преноси ову формулацију у следећем облику: „Дошло је време да раскринкамо Слободана Милошевића без чије се сагласности није могло крести на високом нивоу, рекао је Шешељ не наводећи аргументе“.

Одступање „Политикиног“ извештача од Шешељевих изјава на конференцији за штампу долази до израза и у извештавању „Борбе“ и „Политике“ о Шешељевом ставу према могућности да буде изручен суду за ратне злочине у Хагу. Док је према „Борби“ Шешељ изјавио „да се донекле радује путу у Хаг, али да не види као би тамо могао ићи без Слободана Милошевића“, према „Политики“ изјавио је он само толико да би му било драго да у Хаг отпутује, а ако је извештач тог листа веровати, председника Републике није ни помињао.

По свему судећи, „Борбина“ верзија много је ближа ономе што је Шешељ стварно рекао, па већ и тај податак сведочи колико су дуги прсти владајуће странке и у неким дневним листовима. Крај свега тога, српски властодршци неће бити у стању да путуно унуткају лидера СРС, осим наравно ако се не одлуче на неке крајње мере, што такође није искључено. Како год било и ова грдна политичка штета за партију на власти логична је последица оне исте кратковиде и краткорочне политике о којој је било речи, па неће бити на одмет да председника републике и њему најближе сараднике подсетимо на стару добру изреку која каже: „Што је ко свејао, то ће и жњети.“

„СПОНА“ У СТАРАЧКОМ ДОМУ НА ВОЖДОВЦУ

БАКЕ НЕ ЈЕДУ ЧОКОЛАДУ

О акцијама хуманитарне организације „Спона“ се у јавности недовољно зна. Осим велике акције на Тргу слободе, какве сте акције до сада предузимали?

— На Вождовцу је оформљен први магацин „Споне“ и ових дана ће после реконструкције бити отворена апотека и ординација која ће свакодневно радити по два сата. Сви грађани моћи ће да се обрате за помоћ и савет дежурних лекара који ће из приручне апотеке одмах давати лекове који се дају орално. Лекови у ампулама делићемо наменски институцијама-првенствено болницама, дечијим установама и домовима за старе. За сада утврђујемо који је то круг лица и институција које треба да буду опслужене „Споном“. Приоритетно смо одредили помоћ за обданишта којих има 25 на Вождовцу са око 30.000 деце која су обухваћена чувањем. Већ приликом првих контаката суочили смо са страшном чињеницом да је услед сиромаштва приличан број деце полугладно, јер једини оброк који добијају током дана добију у обдаништима. Васпитачице су алармантно тражиле да се побринемо за побољшање квалитета њихове исхране и 300 кг брашна које смо допремиле биле су довољне за њихову ужину за два дана. Обишли смо обданишта, ручили им брашно и тражили списак њихових потреба за месец дана. То су првенствено потребе у храни, санитарним средствима и лековима. Друга наша посета била је Звечанској улици где постоји дом за хендикепирану децу. Ти први обиласци круга наших штићеника увек су праћени поклонима. На Вождовцу смо отпочели са повременим пошиљкама студентском дому „4. април“ и то у свежем воћу и соковима а у преговорима смо са приватницима да их снабдемо слаткишима. Добили смо сугестију да им однесемо со, јер студенти повремено једу неслану храну услед недостатка соли у њиховој мензи.

Служба за социјални рад општине Вождовца доставила нам је спискове угрожених лица који живе од поражавајуће малих средстава помоћи и та лица ће од сада бити наши стални корисници. Са др. Анчић обišла сам Гинеколошко-акушерску клинику и из разго-

„Спона“ не дели саму храну на Тргу слободе, баш тамо где су опозицију највише тукли, већ улази и у дечије вртиће, старачке и студентске домове, тамо где је најтеже. О томе говори Марија Секулић, један од „Спониних“ оснивача и повереник за Вождовца, секретар Скупштине општине.

Разговарала: Славица ЛАЗИЋ

Марија Секулић

вора са њиховим директором сазнала да само за следеће три недеље имају основни санитарски материјал после чега наша највећа клиника може практично да стане.

На који начин „Спона“ прикупља лекове, одећу, храну, и остале потрошштине?

Помоћу огромног ентузијазма. Личним везама обраћамо се приватницима који су спремни да одвоје средства за хуманитарну помоћ. Осим БИП-а радне организације се за сада нерадо одазивају нашим молбама да макар симболично помогну угрожене грађане. О државним фондовима социјалног осигурања не треба ни говорити, јер су у потпуности затајили. Потребе за хуманитарним организацијама каква је „Спона“ важне су онда када држава затаји, када је нема, када се из фондова не исплаћују пензије ни инвалидни-не, ни разноразни додаци. „Спона“ и постоји зато да помогне у овим тешким тренуцима. Помоћ у лековима од наших повереника стиже свакодневно, али је све то недовољно да покријестрашну празнину рафова у болницама. Ових дана ћемо се обратити директору „Галенике“ г. Панићу, са молбом да нам помогне у набавци лекова. Госпође које раде у „Спони“ немају радно време, јер људи престано долазе са молбама за различитом врстом помоћи и притисак на просторије „Споне“ на Обилићевом венцу је огроман.

Хоћете ли моћи да организационо проширите „Спону“ сем Београда и на остале центре у Србији?

Пет београдских општина на којима је победила опозиција добро су организационо повезане и госпође из СПО са ових општина задовољавајуће раде. Јавиле су се наше чланице из Чачка, Ваљева, Краљева и осталих градова који шире акцију на читаву Србију. Немамо никаквих проблема да пронађемо госпође које волонтерски, свакодневно раде овај мукотрпан посао — тај ентузијазам и срчаност нас карактерише као странку у целини.

Редакција „Српске речи“ пратила је акцију обиласка непокретних станара старачког дома на Вождовцу. Стање које смо забили је више него алармантно. Каква се

**ВЕРА БЛАГОЈЕВИЋ, шеф здравствене службе Дома пензионера на
Вождовцу**

БЕСПОМОЋНИ СТАРЦИ

Ово је једна од првих иницијатива на помоћ нашим станарима, и од „Спона“ очекујемо пуно. Надамо се да ће нам ова организација чешће и редовно помагати јер само суочени са многобројним и за нас нерешивим проблемима. Стари људи су посебно угрожени, јер немамо ни санитарског материјала, ни лекова, ни средстава за дезинфекцију и једино се уздамо у хуманитарне организације да нам помогну. У дому је 260 пензионера који су углавном болесни и зависни од туђе неге и помоћи у већем или мањем степену.

Све је неопходно, све нам је потребно — од постелине, лекова, хране, одеће... Видели сте да су пензионери били одушевљени оваквом посетом зато што то до сада није била пракса и сви су се јако обрадовали. Очекујемо да ће „Спона“ наставити да помаже и брине старе из овог дома. У овом моменту можемо да им пружимо лепу реч, леп однос према њима и на жалост — ништа више. Потребе су велике, а многе ствари од нас не зависе. С обзиром на недостатак санитарних средстава за одржавање хигијене, постоји могућност епидемија од којих стрелимо сваког момента. Знате да је исхрана у старости веома важна због пада отпорности и слабости организма наших пацијената је сваки даном гладовања све већа. Свака помоћ је добродошла и старим људима се мора далеко више бринути и мислити.

помоћ очекује од Вас и шта можете реално да помогнете?

Друштво је потпуно зајатило када су стари у питању и препустило их страшним условима у којима треба да проведу последње године живота. Импресионаирали су ме људи који раде и брину о старима, јер захваљујући њиховој жртвованости тај дом опстоји. Ми ћемо учинити све да им помогнемо да се ти стари и беспомоћни људи не би нашли на улици око контејнера. Поразила ме је њихова апотека у којој нема ни сантиметра газе, просторије перу искључиво водом без капи санитарних средстава, немају постелине да промене својим станарима, апарати за одржавање рубља и хигијене су им покварени а кухиња поражавајуће празна. Кажу да их „Пекабета“ снабдева храном, не траже новац унапред у кешу и да би без њихове помоћи стари људи умрели од глади.

„СПОНА“ овако изгледа сваког дана

Др. АНИЧИЋ, лекар-гинеколог, повереник „Спона“ за помоћ у лековима:

ТОПЛА РЕЧ, АЛИ И ЛЕК

Два пута недељно имамо саветовалиште када дежурни лекари прегледају заинтересоване грађане којих има јавно много, претежно пензионери који од својих пензија не могу да купе лекове. Много је срчаних болесника који долазе после урађених операција јер су им лекови неопходни. Често долазе болесници који имају карцином, што значи да им нисте помогли ако им дате једну дозу лекова, већ морамо да им обезбедимо континуирано лечење. Обилазили смо болнице, старачке домове, дечије установе и свуда су исти проблеми — нема лекова, нема газе, нема конача за операције и сви кажу да су им залихе највише за месец дана. Упутили смо апеле на све стране и добијемо одзиве.

Тужно је да на задњој животној лествици будете слуштени тако ниско, као што су то пензионери старачког дома који смо управо обишли. Старост је сама по себи тешка и може се улепшати када живите са својом фамилијом. Али, када тога немате и останете у старачком дому, то може страшно психофизички да делује на људе. Можда им је потребан само један додир руке, поглед или осмех па да буду срећни. Маса њих је остављена од својих најближих и када их посетите видите колико им мало треба да су задовољни. А и то мало не могу да добију. Немају довољно хране, немају лекова сем за ургентне случајеве. Њихова старост се своди на то да нешто поједу, да им неко каже топли реч и да добију свој лек. Сви смо после ове посете изашли доста тужни. Гледаћемо да помогнемо свима у пуној мери. Моментално нам стиже велика количина лекова из Немачке, пар пута нам је стигла пошиљка из Њујорка од др Каличанина и његове супруге, очекујемо пошиљку из Лондона и у возама смо са Соросом и принцезом Катарином, тако да се трудимо да све акције правилно распоредимо. Тренутно покушавамо да решимо два велика медицинска проблема: две девојчице су веома тешко оболеле и покушавамо да пронађемо новац за операцију трансплантације срца у Лондону и операцију на оку у Бостону, јер ће дете од 4 године остати слепо. Иницирамо наше спонзоре и лекари на овим клиникама би урадили захвате 50 посто јефтиније.

ЕПИЗОДЕ ИЗ РАЗГОВОРА ДАНИЦЕ ДРАШКОВИЋ И СТАНАРА ДОМА ПЕНЗИОНЕРА НА
ВОЖДОВЦУ

БОЈИМО СЕ ВАШКИ!

Ако мислите да сте далеко од старости, варате се

НАДЕЖДА ПАЈИЋ, 70 година:

После погрешног лечења остале су ми ноге одузете, али ја кажем: не дај Боже горе, овако се мора! Човек мора бити ведрог духа, јер ако клонемо, готово је! Не да се стара гарда. Драго нам је да сте дошли да нас посетите и да Вас упознамо. Ово је леп празник у нашој кући и нашој соби. Хвала вам.

ЈЕЛЕНА, учитељица, 75 година:

Волела бих да ми донесете руску литературу. Радо бих поново прочитала Тургењева, Достојевског и Толстоја. То би ми највише требало. Слабо спавам, врло мало једем, а још видим...

ВИДА НИКОЛИЋ 90 година:

Ја не бирам шта ми треба, шта донесете ..

БОРА ВАСИЉЕВИЋ, 75 година:

Надам се много у Вашег мужа и Вас. Био сам Дражин војник, па зар бих сада смео да клонем?! Велика би ми жеља била да дође и Вук код нас, а онда са њим да поразговарам

Надежда Пајић

Бора Васиљевић, војник Драже Михаиловића

о линији Липовица — Барајево — Мељак — Гунцати. Да ли бих гласао за Дражиног унука на изборима? Ја кога ћу него њега! Ја би га први чувао.

ПАВЛЕ, наставник српског, 78 година:

Када би било могуће скинути санкције, као што је Ваш муж рекао у Зајечару, дао бих му сто гласова, а не један! Волео бих да сам народ гласа за Делос и да се промени на боље, а ако не успе, опет ћемо мењати. Ваљда је народу доста овог терета, иначе ће помрети од глади по улицама.

РУШКА НОВАКОВИЋ, станар, 65 година:

Страшно сам несрећна у овом дому. Ни после осам месеци још увек не могу да се адаптирам. Ситуација је очајна јер људи гладују, а мали је број срећника који добијају храну од куће. Хранимо се као у сиротињским кухињама, постелина није мењана два месеца, лекова нема, људи умиру, јер болнице не примају сломљене људе који леже овде у стационару. На сваком кораку је општа немаштина и ја се спасавам јер имам девизну пензију, па могу себи да обезбедим апартаман. Била сам страшно узрујана када сам видела Даницу, јер њу и Вука волим. Волим слободу, мрзим комунисте, посебно Милошевића. Бојим се појаве вашки и шуге због нехигијене. Особље је лоше плаћено и сваким даном им одлазе девојке. Иначе, ја сам рођена сестра Лоле Новаковић.

МАРИ ТЕРЕЗ, Францускиња, 95 година:

Поклонила би некол'о година ко'оће. Имам сина који је правник ту у Београд и други који је техничар. Као млада сам упознала Србина који је дошао у Париз да дипломира права. Никада нисам добро научила српски јер се мом мужу допадало да тако говорим, то га је подсећало на Француску! Србенда, како се то каже!

МИЛИЦА БУГАРСКИ, 88 година:

Да Вас питам нешто; куповала сам девизе да ми се нађу у старости. Ко ме је опљачкао?

Мари Терез, 95 година: са Даницом Драшковић и нашом новинарком

ИЗ ДНЕВНИКА „СПОНЕ“

ПОНЕДЕЉАК 1. НОВЕМБАР

Данас смо се дефинитивно уселили у наше просторије. Велики простор, доста запуштен. У СПОНИ су углавном жене. Све се трудимо да простору дамо више тоpline. Од куће доноси кошта може и има да да. Хладно је. Није то оно што ме мучи. Подела хране на Тргу слободе стално ми је у мислима. Стари људи, њихови угашени погледи, мртве душе са телима која, ето, живе сама за себе. Такви људи посећују нас и овде. Пролазимо кроз њихов судбине.

СРЕДА 3. НОВЕМБАР

— Драги моји, помозите аки за Бога знате! Хлеб, мој деда и ја, нисмо окусили три дана! —

— Хало, да ли се код вас може добити нека помоћ? Госпођо, ја сам један страшно гладан пензионер. Немам наследнике и нико не брине о мени. Ево, сада ће цела недеља како ништа, али баш ништа, сем хладне воде, у уста нисам ставио. —

ЧЕТВРТАК 4. НОВЕМБАР 93.

У просторије нам улази жена од седамдесетак година. Лице продуховљено, некад лепо. Око ње се шири не баш пријатан мирис.

— Дете моје, некад сам била учитељица, данас сам само један број на списку пензионера. Све ми је потребно — и храна и лекови и средства за хигијену. Пристала сам да молим, и ево ја вас молим — помозите ми! Сутра ћу, вероватно, пристати и да просим. А прекосутра?!

ПЕТАК 5. НОВЕМБАР 93.

Телефонске везе су усијане. Јављају нам да се људи самоиницијативно окупљају на Тргу слободе. Очекују да ће, као и прошлог петка, СПОНА делити храну. Ко ће од нас имати толико снаге да им објасни како су нам магичини тренутно празни! Молимо и знане и незнане, да помогну и дају своје прилоге. За те очајне људе обезбедили смо бар чврсто обећање да ће подела бити у суботу, 13. XI 93. До тада им остаје бар нада да ће те суботе себи припремити тако дуго жељени оброк.

ЗА „СРПСКУ РЕЧ“
МАРИЈА КАРЛЕУША ИЗ „СПОНЕ“

ЋИРИЋ МИОДРАГ, донатор „Споне“, бизнисмен, 28 година настањен у Торонту, Канада

ВИШЕ НЕЋЕ ДА „ЗАЛУТА“

Каже да је његов Равногорски покрет српских четника у Торонту, после великих свота новца, лекова хране и осталих потрепштина, које је непрестано слао у Србију, одлучно да помоћ од сада иде директно и искључиво преко „Споне“. Зашто?

Разговарала: Славница ЛАЗИЋ

Поверење треба указати организацијама које унутар и изван наше земље воде борбу за слободу наше отаџбине а ту првенствено мислим на Депос. Имамо проверене информације да је велики део прилога који смо до сада слали у отаџбину доспео у погрешне руке и растурен у приватне џепове, што значи да није употребљен за оно за шта је намењен. Сада радимо на томе да проверимо канале и помоћ коју шаљемо српској деци, на којој остаје будућност Србије, да шаљемо само преко поузданих руку. Донео сам антибиотике намењене болницама главног града и лично проверавам да ли их „Спона“ дистрибуира српској деци која су гладна и болесна. Уколико све буде било у реду, сваких месец дана ћемо слаати неопходну помоћ првенствено српској деци, којој је помоћ најнеопходнија.

Имате ли повратну информацију где је завршавала помоћ коју сте до сада слали?

Знам да су све српске емигрантске организације и покрети слали велику хуманитарну и новчану помоћ намењену деловима српске територије, где је она била најнеопходнија, а да је доста тога завршавало на сасвим супротним деловима Србије, у приватним рукама препродаваца, који су злоупотребљивали наше поверење. Упркос свему, Србију морамо помагати још више, јер се налази пред потпуном пропашћу. Избегаваћемо да помоћ шаљемо као до сада преко поверљивих личности на које нас је упућивала држава јер су се показали непоузданим. Морам да кажем да је извесан део лекова, хране и осталих ствари које смо слали преко најповерљивије српске светиње, Српске цркве, исто тако залутао током дистрибуције по Србији. Државне институције имале су потпуну контролу и увид у све што се слало до сада и са њиховим знањем је много тога злоупотребљено у профитерске сврхе, а то је довољан разлог да се сви озбиљно заложимо да се тај систем власти, који се показао поразним по матицу Србију, промени. После сваког мог доласка у земљу, све сам очајнији, јер је затичем све сиромашнију, све гладнију, све немоћнију за шта првенствену кривицу видим у неспособној власти која показује све знаке неефикас-

ности. Многи од нас, који смо ревносно слали хуманитарну и осталу помоћ у отаџбину, неилазили смо на оспоравање и проблеме приликом слања у самој Србији, видели да се она не користи у праве сврхе и логично дошли до сазнања да помоћ не треба слаати, када се то све дешава!

Одакле Вам уверење да ће „Спона“ оправдати поверење и помоћ дистрибуирати на право место?

„Спона“ окупља водећи круг припадника нашег бољег пола, женског наравно, који се организовао о оживео хуманитарну организацију коју је давно требало направити. Имамо поверења у жене које српску децу васпитавају, рађају, школују и исправљају ону другу половину, мушки свет. У промени политичког баласта који је сада на власти у Србији сматрамо да велику улогу морају да одиграју жене и због тога поздрављамо и подржавамо, уз огромно поверење, српске жене окупљене у „Спони“. Зар би жене као мајке српске деце и савест нашег друштва могле прво да не мисле на децу која по болницама, вртићима, школама, сиротишима, својим кућама, жељно ишчекују помоћ коју им шаљемо? Зато смо сигурни, јер су српске жене гарант и поуздани ослонац како ван граница, тако и у самој отаџбини. Јављено нам је да најпре пошаљемо антибиотике, а надаље Србија од канадских Срба може да очекује велику помоћ коју ће организовати Српкиње у Канади, јер нас све обавезује наше порекло и сазнање да је елементарни биолошки опстанак српске деце угрожен. Канадске жене су дужне да се организују и дају све што могу јер Србији никада није било теже, а оне имају дуг да својој отаџбини и српској деци пожртвовано и предано помажу. Мислим да је потребно основати посебан фонд у који би се сливала техничка помоћ у инструментима и осталим неопходним стварима од којих је Србија сада све даље и даље, а без којих неће моћи да се укључи у свет када се ослободи овог назадног режима.

Срчане, борбене и одважне жене окупљене у „Спони“ хране гладне Београђане, лече своје суграђане, обилазе старе и болесне, а још увек се са подозрењем гледа на њихову улогу у садашњој српској Голготи. Ми им верујемо и очекујемо да ће њихов посао имати огромну важност у уклањању владајућег режима у Србији.

Срушити овај систем досадашњим начином је немогуће јер је владајућа структура чврсто зграбила најважније полуге власти — полицију, војску и економију и њихов апарат је пружио пипке како у отаџбини, тако и у иностранству. Сматрам да на изборе не треба излазити јер би изласком дали легитимитет њиховом науму да остану на власти. Једино оправдање које би било прихватљиво за излазак на изборе је стварање фронта здраве опозиције окупљене не због својих посебних

политичких програма, већ због једног јединог разлога — спаса Србије. Не видим да је сада погодно излазити на изборе јер ми се чини да се до тог потпуног уједињења око једног циља још није стигло, а треба знати да је народ утучен и депресиван првенствено кривицом владајућег режима, својом кривицом такође, али и кривицом опозиције која упркос унапред незадовољавајућем исходу, упорно излази на изборе које по својој мери праве комунисти. Промена власти је у демократски уређеним земљама нормална ствар и пролази без икаквих потреса и безболно, што се недавно десило у Канади. Режим друга Слободана Милошевића сноси велику одговорност због грубог поигравања са судбином нације. Дујан је да формира владу спаса у овим невероватним околностима у којима се Србија нашла и да позове краља кога чувамо као највећу српску традицију, коју комунисти нису успели да злоупотребе.

Под којим условима би наши емигранти дошли у Србију и уложили свој капитал у обнову земље?

Гаранција јаке државе, парламентарне монархије на челу са краљем и демократском, парламентарном владом, били би једини услов да две трећине наших исељеника дође и уложи новац у своју отаџбину. Покидање трговинске везе са светом ми можемо да повежемо и оснажимо и сматрам да би у кратком року могли да повратимо економску снагу Србије. Победа Депоса би била први значајни корак у том ходу ка слободној и јакој Србији, о којој и Ви овде и ми у Канади маштамо.

УПАД У ДЕВИЗНЕ РЕЗЕРВЕ ГРАЂАНА

ОТЕО СТОТИНЕ МИЛИОНА МАРАКА

Из сата у сат хиперинфлација добија убрзање. Економисти су израчунали да се сваких 30 минута повећава за пола процента. Такав темпо даје месечни резултат од 3500-4000 процената, а годишња инфлација не може ни да се изговори — пише се са 52 нуле. Она ради док ви спавате, читате, једете, водите љубав, шетате. Она је тихи, подмукли убица од кога не може да се побегне. Из дана у дан примиче нас све више контејнерима са ђубретом, од некадашњих професора универзитета, лекара, службеника, прави потенцијалну армију гладних одрпанаца, који ће поносито и достојанствено грицкати корицу сувог хлеба, ако буду имали среће да је пронађу у некој корпи за отпатке. Анонимни саговорник из Министарства за финансије каже: „Језа ме хвата од онбг што долази после 20. децембра“. Зато у ових преосталих тридесет и нешто дана колико је остало до избора треба уживати у благодетима које власт даје. Треба се што боље огрејати уз млаке радијаторе, што више стиснути и савити у крчтим аутобусима и трамвајима, јер ћемо се свега тога сећати зимус као великог луксуза.

За данашњи минималац од 10 милиона динара — а 60 одсто предузећа не може ни толико да исплати запосленима, може да се купи једна увозна чоколада или 300 грама сланине или једна и по паста за зубе, или три и по килограма увозног лука, или два пара чарапа. Преко милион људи, који су сада на принудном одмору, као и преко милион пензионера могу да купе само половину горе набројаних производа.

Па ипак, кад дођу избори, много невољника гласаће поново за исту власт која је земљу увалила у катастрофу. У недавној контакт емисији Радио Смедерева, у којој су се слушаоци јадали и описивали како бедно живе, једна слушатељка је после набрајања својих невоља и сиромаштва на питање водитеља: „Хоћете ли поново гласати за исту власт“ увережено цикнула и просула бујицу увреда на рачун опозиције. Шта се десило народу који важи за паметан народ кад не може да доведе у узрочну везу пропаст земље и сваког појединца са начином управљања и владања земљом? Понекад се чини као да је у питању колективна хипноза или колективна амнезија.

Где је крај невољама? Економисти нису јединствени у својим прогнозама. Док **Љубомир Маџар** сматра да се још може пропадати у овом бунару без дна, **Мијат Бошковић** сматра да је и недавни монетарни колапс показао да је држава мртва.

Тај колапс који је имао све ознаке хистерије још једна је смицалица да се народу извуку преостале девизе из џепа, само што народ то није осетио, већ живи у уверењу да је онај ко је успео да обави жирану уплату надмудрио државу и ућарио. Међутим већ после два дана њар је постао бумеранг за целу по-

Последња пљачка догодила се муњевито, а опљачкани су били неколико сати срећни

Пише: Милица ЛУЧИЋ — ЧАВИЋ

пулацију, јер су цене кроз неколико сати скочиле 1000 одсто.

Да је жиранла грозница била велика смицалица, вешто испланирана и осмишљена види се из следећих чињеница. Државне банке које су примале жиранле уплате почеле су истовремено то да раде. Значи, неко на врху дао је знак за старт. Цела акција је била муњевита — трајала је само два дана. Неколико дана пре тога отворене су приватне мењачнице које су још од летос „због финансијске контроле“ биле затворене. Неко ко је то вешто смислио дозволио је да, камуфлаже ради, банке праве разлике у жиранлом курсу. У једној банци или мењачници 10 марака је могло да се прода за 12, у другој за 15 и у трећој за 20 милиона динара. Народ је насео и стао у ред да прода девизе, затим отрчао у продавнице да за чекове купи робу и услуге задовољно трљао руке, први пут не гунђајући због чекања у реду.

На хладан туш чекало се само неколико сати. Цене су муњевито десетоструко порасле. Сценарио има и наставак. Дилери на улицама, после укидања жиранлих уплата, нису добили уобичајене порције тек одштампаних динара. Зато је марка мировала неколико да-

на, вртела се око 600.000 динара. Како у банкама и поштама није било новца, (на један чек добијало се само милион динара) сви који су били у стисци са парама морали су дилерима да продају девизе и по том, у односу на претходне дане, ниском курсу. Тако се држава јефтино домогла и додатних девиза.

По неким проценама жиранлим откупом и додатним уличним трансакцијама држава је укњижила 200 до 300 милиона марака. Очигледно је да је тај новац отет од народа са одређеном наменом, о којој се за сада ништа не зна. Може се само претпостављати да ће послужити ако не за директно предизборну кампању, оно бар за индиректну, за набавку, гаса и мазута, повећање плата и пензија до избора и сл.

И ово што се збило показује да је отимање пара постало стил и да у некој институцији, или можда иностраној агенцији, седи саветодавац, велики зналац и стручњак како да се отимачина обави. Треба се сетити како је све почело пре коју годину. Прво је дошло до упада у платни систем тада постојеће Југославије. Србија је упала, покупила неколико милијарди долара. Словенија и Хрватска, а и друге републике закукале су до неба, али помоћи није било. Затим је дошао чувени Зајам за препород Србије, када су људи осим динара и девиза поклањали златнике и породични накит. Како се Србија препородила од тих пара видимо сада, али ништа не вреди, јер нема одговора где су ти динари, девизе и накит. Неки кажу да је то био ратни зајам, али се ништа поуздано не може тврдити. Једино је јасно да је „појела маца“.

Затим су отворене приватне банке, мењачнице и штедионице. И ту је народ показао велику наивност, али не и похлепу, како многи сада говоре. Сваки нормалан човек, коме драстично опада стандард, а нема прилику да га својим радом и зарадом поправи, искористио би прилику да преко високих камата код банака, које су биле уредно регистроване, оствари неку добит. Народ је био само утолико наиван што је поверовао да ће приватне банке, за разлику од државних, које су му нешто раније отеле девизну штедњу, имати више пословног морала од државних банака и да га неће оставити на цедилу као држава.

И коначно дошао је овај последњи упад у последње девизне резерве грађана. Да ли су последње? Један од функционера Социјалистичке партије летос је изјавио да се процењује да код становништва има још око 2 милијарде марака. Ако су његови у то уверени, сасвим је могуће да ово што нам се збило неће бити последње непријатно изненађење.

Демократска странка се жалила што је Републичка изборна комисија дозволила да носилац листе Социјалистичке партије Србије буде Слободан Милошевић.

Српски покрет обнове нема ништа против да Милошевић буде носилац, и још му поручује — да се носи!

Војислав Шешељ не може да се пожали да његове странке нема довољно на програмима државне телевизије.

Српску радикалну странку сада у ТВ-дневницима нападају и по пола сата!

Аркан је помпезно кренуо у изборну кампању.

Његове потернице су већ излепљене по свим градовима.

У Аркановој странци се налази и велики број његових колега певача — Цеца, Цеј, Оливер, Лепа...

Аркан је први пут пропевао у полицији још пре двадесет година.

Председник Извршног одбора Демократске странке Зоран Ђинђић је рекао да ће слоган његове странке на изборима бити „Изаза има“.

Још само да Мићуновић изађе из Демократске странке!

Југославија тражи од Уједињених нација да јој дозволе увоз гаса.

Недостаје нам још само гас, па ћемо у потпуности личити на концентрациони логор.

Он је вођа целог народа. Све нас је довео до пропасти.

Пише: Александар ЧОТРИЋ

Све што је чинио, садржано је у Кривичном закону Југославије.

Највећи успех наших власти је што су санкције уведене против СРЈ — неправедне!

Било је и код нас екстремиста. Они су били за мирна решења.

Комунисти зову у борбу против фашиста. Али, народ не зна ко је ко.

Изборили су се за равноправне услове ратовања. На почетку рата противника је било више.

Демонстранти нису изазвали крвопролиће јер за то постоје добро обучене полицијске снаге.

Комунисти ће са власти отићи мирним путем. Милом или силом!

Шифер је изјавио за „Политику експрес“: „Сада свет гледа на Србе, као на Хрвате и муслимане, а то је већ корак напред“.

До сада је свет мислио само за њих да су геноцидни народи.

Треба још само мало да се стрпите. Већ ваши унци ће живети много, много боље.

Некад нам је само скупштина личила на циркус.

Сада цела земља подсећа на циркус.

Полиција веома брзо открива починиоце кривичних дела...

Чим сазна да су чланови Српског четничког покрета!

АКО СЕ ИЗУЗМЕ НАРОД, КОД НАС СЕ ОДЛИЧНО ЖИВИ

Празни новчаници, празни шпајзеви, празни резервоари, празни фрижидери...

Само нам је к... пун свега!

Драгољуб Мићуновић (формални) председник Демократске странке, рекао је на конференцији за новинаре у Новом Саду:

„Опозицији фали оловка“.

Господину Мићуновићу фали нешто више од оловке.

Немачки интелектуалац Ханс Магнус Енцесбергер рекао је:

„Сасвим је могуће да ће Милошевић завршити у кревету, а не у бункеру“.

Пошто је раскинуо брак са радикалима, остаје да видимо с ким ће завршити у кревету.

Председник Републике је поступао стриктно по закону.

За најнижу пензију половином октобра могло је да се купи чак 5,5 килограма хлеба. А неки пензионери су опет незадовољни.

Војислав Шешељ је за председника Странке српског јединства изјавио:

„Аркан је главни криминалац који делује под патронатом режима“.

Шешељ више не делује под патронатом режима.

NAORUŽAN
SE I BIJEŽI

Искључени потпредседник СРС Љубиша Петковић казао да је Војислав Шешељ диктатор.

Зато, ваљда, испред имена има оно — др!

Вук је прошле године рекао да је у ноћи после избора „коза чувала купус“.

Морамо га мало допунити. Купус је чувала „коза ностра“.

Војислав Коштуница каже да не прихвата Вукову иницијативу под паролом „Уједињење или смрт“.

Зато је Коштуница радије одабрао смрт своје странке.

Ми људе не разликујемо по националној основи. Нама су сви Срби једнаки.

У Србији се нико не смрзава и нико не гладује...

Осим непријатеља који се инате нашим властима.

Ослобођене су све српске земље. Остала је још само Србија.

Многе фирме плаћају неколико дажбина: рекет на промет, рекет на остварену добит, рекет на извоз...

И ови избори ће бити поштени. Као и претходна два пута.

Последње примирје је дало резултате: двадесет погинулих!

Радикали су, испоставило се, највећи злочинци.

То социјалисти нису смели дозволити.

Шешељ је рекао у децембру деведесет друге да су победили четници и партизани.

Сада се испоставља да су највећи победници — Немци!

У Београду се сваки дан одржавају предизборни митинзи.

Данас сам на станици аутобуса број 31 видео пет хиљада људи.

Погинули су несрећним случајем. Зато што су Срби.

Петина националног дохотка одлази преко Дрине. А половина се баца у воду.

Докле год има шта да једе народ ће се бунити.

Ми смо се за рат спремили озбиљно.

Чим су избили сукоби побегли смо у спремљена склоништа.

Комунисти су атеисти, али једино они васкрсавају.

Наша полиција никада не пуца, ако исти циљ може да постигне и употребом пендрека.

СПС има највећу подршку из иностранства.

У виду санкција.

Свети Никола је заштитник морепловаца. Али, ми смо већ одавно потонули!

Подигните главе! Видећете ко је крив за све.

Некада смо живели много боље, али тада смо били без будућности.

Грејна сезона почела је 15. новембра и трајаће све до 19. децембра.

У састав Велике Србије ући ће српске земље: Хрватска, Босна, Македонија, Црна Гора...

Треба да буду срећни што су приведени. Могао је да им се изгуби сваки траг.

Комунисти су се прерушили у социјалисте. И сада изгледају грозно!

Социјалиста има 400.000 у СПС-у. И још толико у другим странкама.

Неће нас Србе нико правити будалама. Касно је сад за то!

Муслимани су настали од Срба и Хрвата. По свој прилици од њих ће и нестати.

Комунисти су се растрчали на све стране. Значи да нису при себи.

ПРИЗНАЊЕ

За афоризме објављене у „Српској речи“ и књизи „Даћемо ми вама демократију“ Александар Чотрић је добитник овогодишње награде „Живојин Павловић Жикишон“.

Награду додељује хумористичко-сатирични лист „Голаћ“ а име носи по познатом српском сатиричару Павловићу, уреднику неколико листова између два рата, карикатуристи и писцу прича.

Повељу „Жикишон“ Чотрићу је уручио главни уредник листа Зоран Матић Мазос, 14. новембра у Буриној кући у Скадарлији.

„СРПСКА РЕЧ“

ПОЗИВА НА ПРЕТПЛАТУ

УПЛАТА ИЗ ИНОСТРАНСТВА:

ЕВРОПА: 3 МЕСЕЦА, 40 ДЕМ, 25 УСД

6 МЕСЕЦИ, 75 ДЕМ, 45 УСД

12 МЕСЕЦИ, 140 ДЕМ, 85 УСД

ВАНЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ: 3 МЕСЕЦА, 50 ДЕМ, 30 УСД

6 МЕСЕЦИ, 95 ДЕМ, 55 УСД

12 МЕСЕЦИ 170 ДЕМ, 100 УСД

Уплате из земље извршити у корист „Српске речи“, Београд, жиро-рачун: 60801-603-0-27562

Пет примерак уплатнице са Вашом тачном адресом пошаљите на адресу „Српске речи“, Бранкова 13-15, VI спрат, 11000 Београд. Читаоци „Српске речи“ из иностранства заинтересовани за претплату све потребне информације могу добити од секретарице редакције Наде Бошковић на телефоне: 381 11 628-242 и 381 11 620-891

ДОГАЂАЈ КОЈИ ЈЕ УЗБУДИО СМЕДЕРЕВЦЕ

КОД ПРВОГ САМ ПУШИО МАРЉБОРО

Дан је почео као и сваки други, под санкцијама. Сунце још није прихватило ниједну резолуцију УН и сија, рекао бих, као и раније, свима подједнако као што су нам обећавали да ће бити у комунизму. Још се није захуктала предизборна трка па нисам чуо да су кандидати почели са скидањем санкција. Јесте именица санкција женског рода али, изгледа, мало је, за наше истрошене зубе, тврђи орах па се не скида тако лако или, можда, санкције — ко зна? — немају доње, чипкано ако је могуће, рубље па је труд узалудан. Питам пролазнике чија нана црну вуну преде да бих одговорио, без већих захвата маказа, објавио у емисији „Временска прогноза“ која је на програму Радио Смедерева сваког радног дана од 10 до 11 сати. До сада, за 44. емисије, питао сам, вала, свашта: За колико се може купити поштен човек (и, да видите, није тако скуп само га треба платити у девизама, може на рате), Каква је разлика између поштењег Србина и поштењег Хрвата (готово никаква), Волите ли сиротињску мајку Дафину (све по списку; одмах се јавила, протестовала, зар тако нешто њени драги Смедеревци да кажу, што сте то пустили!), Које се болести лече бајањем (много, набрајање би потрајало), Има ли лека нашој бољци (ма какви, то ни свети Сава не би излечило), Зашто у Србији рано пада мрак (зато што су зајасили), Ко је обрао зелен бостан и запалио колибу (ми смо, ко би други), Ко с ђаволом тикве сади (зна се а и видеће се на Светог Николу), Треба ли ископати Броза (ма ко зна где је он), Ко је пропустио да истакне председникову фотографију у службеним просторијама... Одговора, природно, свакојаких. Поменуо сам карактеристичне и најчешће. Различит свраб, различита жаришта, различито чешање. По неколико пута морам у уво да силам питање истом саговорнику јер једнако тера воду на своју воденицу. Свако меље своје мливо. Чергта. Уста, многима, као разбој: говоре и смеју се, хвале и куде, тек понеко помири основу и потку. Што дикла навикла. Што на ум то на друм. Мале пензије, велика скупоћа. Само ми Слобу не дирајте. Показаће, вама, Шешељ. Ти ће ми кажеш! Ништа без Вука! Какав Вук, таква коза. Ама, људи, чија нана црну вуну преде! Чујете ли ме?!

Исповест једног радио-водитеља

Забележио: Милосав Славко ПЕШИЋ

Седимо, у редакцији, директор, главни уредник и моја маленкост. Већина колега је давно отишла кућама, ускоро ће почети и нови дан а ми, као, разговарамо. У ствари, свако своју муку, баш као пролазници, истреса или покушава да препакуже. Да се лакше поднесе. Разговоре небеског народа не водимо. Ћутимо, значи, о ценама, ћутимо о политици. Јесте, нема млека, нема хлеба, нема богме, ни чоколаде, о кромпиру и пасуљу да не говоримо, марка је скупа, живот је кратак, убрзо и нас неће бити али се држимо сјајно.

Хајде, мало, за промену, о успесима. Директор размишља о отварању телевизије (нема људи, нема пара), главни уредник би да набави добар касетофон за мене (нема пара, нема изгледа). Ја бих да попијем чашу хладне — воде! Немам чашу а, вала, ни хладне воде. Да нас когод слуша остао би доживотно ошамућен.

Мељем своје мливо и мислим — нико не слуша.

Директор се лупи по челу, уредник се насмеја, кажем, добро, уредићу то. Идем да нађем човека!

Проврлудам градом, потражим поуздане људе, питам оне који владају узалудним знањима која су најкориснија, пратим невидљиве трагове и знакове, нађем човека. Диоген би ми позавидео. Може ли господин преко сутра да гостује у мојој емисији? Да се види-мо сутра, још не може поуздано да каже, има неке послове у изгледу, знате како је, а не би хтео да обећа па изневери, таман посла.

Улетим у студио да дотурим спикеру обавештење: „У емисији Временска прогноза, која је на програму Радио Смедерева сваког радног дана од 10 до 11 сати, сутра ће, уверен да ће моћи да усклади раније договорене обавезе, гост бити господин Слободан Милошевић. Слушаоци могу, господину Милошевићу, питања да постављају сутра, у време

емисије, од 10 до 11 сати, на телефон 221 323, позивни за Смедерево 026“.

Спикер ме гледа неверљиво. Стварно долази, пита. Стварно, кажем. Сумњам, каже спикер. Сумња је пут ка истини, одвраћам и хватам маглу. Само што сам искорачио из студија почиње трка: зову ме на пет телефона одједном. Да ли, заиста, долази господин Милошевић. Обећао је, одговарам. Могу ли, пита један наставник, да доведем децу да поздраве господина Милошевића. Можете. Цео разред, кликне испирач мозгава. И школу, господине, ако вам то чини задовољство. Пензионери се боје да ће их сутра издати срце, снага или срећа, могу ли да запишем њихова питања. Наравно. Не схватам зашто је, наједном, господин Милошевић тако важан, зашто су битни његови одговори на нерешива питања нације али, боже мој, свет пита а то су моји слушаоци, ваља им удовољити иначе умеју да буду веома непријатни и агресивни. Заправо, све је то јагњад мекоруна, а гурмани знају да се јагње може припремити на много начина.

КРУЦИЈАЛНА ПИТАЊА

У Радију узбуна. Највише појединости о доласку господина Слободана Милошевића држим строго пов, остало знају директор и уредник. Колеге питају да ли ће Слоба да посети „Жељку“. Не знам какви су му планови, кажем. Хоће ли сигурно доћи код нас? Верујем. Обећао је.

Јуче је, у Радио Смедереву, гостовао Војислав Шешељ, сутра ће, полоде, Милан Парошки, прекосутра Панић зове из Калифорније па зашто сутра, пре подне, не би био Слободан Милошевић? Стварно, зашто да не? Зашто да да?

Колега зове Железару, протокол. Хеј, долази ли Слоба код вас? Не знам зашто би они били заинтересовани за доласак Милошевића али се не мешам, нека свако обавља своје радне задатке. Данас или мало морген, само да буде ваљано урађено. Тако треба.

Колега се зајапурео. Брзо, каже, зову са 988. Шта хоће? Претплатници опседају пошту питањем да ли долази Слободан Милошевић у Радио Смедерево. Имају толико позива да телефонисткиње падају у несвест. Мислиш да

је то због посла? Не знам, нећу да се мешам.

У пошку неке колеге помно листају расположиву штампу. Траже неку вест, малу али важну. Не знам да ли су је нашли.

Време је за емисију, утрчавам и пре него што слушаоцима пожелим добар дан почињу стереотипна питања: долази ли или не? Долази. Могу ли, пита један саговорник, да дођем с још неколицином, да се погледамо у очи са тим господином. Изволите. Требало би да снимим на бескрајну траку: Добар дан, изволите, гост емисије биће господин Слободан Милошевић ако успе да усклади раније договорене обавезе. Није ми јасно зашто је Слободан Милошевић људима тако важан фактор у животу. Шта то, круцијално, имају да га питају?

Увече, преморен, зовем приватну агенцију за обезбеђење „Апис“. Власник агенције ме уверава да би он, сутра, био сувишан. Слоба ће доћи са својим горилама. На прво место доћи ће Сента. Какве везе, питам, има Сента са тим? Боже, Пешућу, где ви живите? У Смедереву, кажем. А у Сенти се, колико знам, у „Фермину“, прави квасац. Хе, хе, каже приватни детектив. Сад је ред на мене: Слоба долази сам. Човек ми се смеје, двадесет година ради на обезбеђењу (раније је био полицајац), и сад сам се ја нашао да га учим. Слушајте, каже, Пешућу, нема говора да Слоба дође сам. Никако да се споразумемо па дижем руке.

Сутрадан, с благом дозом нервозе, монтирам анкету: „Шта ћете обући за изборе? Слободана још нема, време одмиче. Мислиће слушаоци да сам их обмануо. Истрчавам пред зграду (гост је рекао да не зна где је Радио), изгледам низ улице, од Слободана ни трага ни гласа. Пред зградом прилично живо. Изгледа да се „Временска прогноза“ баш слуша, мушки.

Уредник непрестано, с прозора, прати развој ситуације. Директор је, послом у Београду. Госта још нема на видику. „Није, друшкане мој, /шала, комунизам је редак гост/. Чекање беше дуго ал чврст је сој /заслужних, негда, људи. Сад: кожа и кост!“ Чујем да је полиција тражила појачање из Пожаревца. Мора да се нешто важно догађа а ми, у Радију, немамо појма.

Поред све муке одем до пијаци. Промувам се, ослушкујем шта људи говоре. Сви о Слободану. Убеђују једни друге да су наивни. Наивни су који верују да ће доћи. Наивни су који не верују. Слободана ни за лек. Ни тамни вилајет рано пада мрак.

Шест минута пред почетак емисије јављају ми да је све у реду: човек је стигао. Креће шлица али анкета још није измонтрана. Мислим да расте тензија. Шлица иде до краја, више нема одлагања. Слушаоци питају шта се догађа. Да ли је стигао? Молим слушаоце да не падају у ватру, да бирају речи, да се уздрже, да буду коректни, иначе је све у најбољем реду. Цела земља је у реду. Да чујемо анкету.

КО ЈЕ НЕПИСМЕНИЈИ

Техника пуна ко око. Однекуд су стигли и камермани. Гост се у студију осећа као риба у води. Телефони се распрскавају. Кажем да има трему јер, ипак, господин Милошевић, није чест гост, заправо је први пут у Радио

Смедереву. Сутрадан једна слушатељка, бивши председник омладине, каже да је тек тада, кад сам поменуо трему, поверовала!

Питања пљуште као провала облака. Слушаоци поздрављају председника републике! Гост је збуњен, не могу да дођем до речи. Техничар не диже слушалицу већ одмах, на звук звона, укључује слушаоце у програм. Најзад, на половини емисије успевам да се пробijем кроз бујицу питања и поздравља председнику републике да бих рекао једноставну реченицу која ће поделити слушаоце: гост емисије „Временска прогноза“ је господин Слободан Милошевић али то није председник републике већ грађанин Смедерева. Изволите.

Ја сам Слободан Милошевић, имам жену и двоје деце, примам социјалну помоћ за четири кутје цигара. Кад је био Тита пушио се Малборо и гађали смо се с леба и с месо а сад је дошо други Тита. Има Тита да поштујем и кад умрем и ја и моја деца.

Позивам слушаоце да и даље постављају питања Милошевићу.

Шта мисли Слободан Милошевић зашто је криминал у порасту?

Да ти кажем, почиње гост одговор слушаоцу, не може Слободан Милошевић да прати шта све људи раду у ову земљу. Кад би Слободан Милошевић могао да прати сваког у ову нашу земљу, не би био тај криминал, ја да ти кажем. Ја сам Циганин, љуби те брат, ал' криминал је много велики у ову нашу земљу. Сви вучу, сви краду а председник републике не може све то да прати. Па не може, љуби те брат.

Јавља се слушатељка и позива госта да је посети и види како живи али посету условљава најмање средњим образовањем посетиоца.

СТАРАЦ ВУЈАДИН ИЗ ДОСТАВНОГ

Наједном, не знам како, почиње надвикавање госта са слушатељком. Јабука раздора је ко је неписменији. Он или она. Читао минут пажљиво пратим надметање пре него што за молим слушатељку да не провоцира госта. Страсти се стишавају, разговор добија нормалан ток. Слушаоци и даље поздрављају госта и желе нешто да питају председника републике. Ништа ми није јасно. Господин Милошевић се сјајно држи. Мислим да некое у техници дају средства за смирење. Техничар се заценио и отишао.

Претежно се јавља старији свет, преовладајућу жене. Млађе желе да разговарају са гостом, старије се осећају превареним и не бирају речи. Тај човек нека лепо иде кући, има слушатељка план као УНПРОФОР, а сви из Радија нека иду у Дунав. Трас! Нисам, још докучио зашто слушатељке кад сруче лавину погрда брже-боље залупе слушалицом. Јасно је да водитељ не може да им узврати истом мером. Мушки, чак и кад се не слажу, разговарају, не увек уљудно, али разговарају.

Гостовање Слободана Милошевића узбуђило је град. И поделило га. Не знам да ли баш на равне делове, али га је поделило. Једни су љути, други задовољни.

Чујем да Општина није радила: службеници отели деци вокмене па се мангупирали у радно време. Топли оброк потрошили за ба-

терије. Недељу дана им, несвиклим на вокмен, зује уши. Ништа не чују као да им је вода у ушима. Псују на сав глас.

Од четвртка, прошлог, до данас, дрвље и камење: то није онај Слободан. Који онај!? Па, шта се, правиш луд, председник републике! Нико није рекао да ће гост бити председник републике. Рекао си да ће бити Слободан Милошевић. Јесам. Па што није био? Био је. Кад? У четвртак. И тако, ваздан, недељу дана.

Био сам заборавио на гостовање Слободана Милошевића да ми данас, грешком, није стигао факс од председника општине. Један будни слушалац послао му је опширно писмо озбиљно га упозоравајући да је у Радио Смедереву гостовао Слободан Милошевић који није Слободан Милошевић и причао како је било (што му се снило) тражећи да „Г. Председник лично преслуша траку данашњег понашања!“ Г. председник општине је писмо достављача, као што лепи српски обичаји налажу, факсом, проследио „свим већим колективима“.

Зна се, мислим, ко је на челу већих колектива. Један „већи колектив“ отказа је уговор о рекламирању на нашем Радију!

Грађанин покорни није очекивао да ће га г. председник одати па се одано потписао. Старац Вујадин, из Доставног. Почешао сам се иза уха, пронашао број телефона будног грађанина и позвао га да гостује у емисији и објасни зашто је мислио да ће гост бити неко ко није најављен. Понуду је глатко одбио. Није питао откуд ми писмо које је упутио председнику општине да му први јави да Слободан Милошевић није Слободан Милошевић. Можда рачуна да ће председник општине јавити председнику републике да је грађанин први открио да председник републике није гостовао у емисији „Временска прогноза“ и да није сваки Слободан Милошевић нужно и председник републике.

Писмо, са адресом достављача, прочитао сам, на захтев слушалаца, у емисији. Можда ће грађани основати удружење преварених достављача или Клуб љубитеља Слободана Милошевића који није Слободан Милошевић.

Имамо онолико слободе колико се изборимо. Они којима се допада емисија одмерени су: похвале и подршке кажу смирено, задовољни што им се пружио прилика да, јавно, кажу шта мисле. Има, дакако, оних који мисле да водитеља треба ухапсити, посебно због тога што су, чекајући да чују замишљеног председника републике, изгубили ред пред продавницама у којима, трећи месец, дрхте надајући се обећаном сапуну, брашну, соли и уљу. Што дуже чекају то су гласнији. Не сећам се ко је рекао да Србин воли кад му се боље набије. Слађе му је.

Имам разлога да се забринем јер особа А није особа. А. Није битно што то није моја кривица.

ДРУГИ СУ БРОЈАЛИ (II)

ПОПУЛАРНОСТ

ПОЛИТИЧАРА У ШТАМПИ

„РЕПУБЛИКА“ БР. 80 (16-30. НОВЕМБАР 1993)

Анализирајући шест бројева Времена, шест бројева НИН-а, три броја Дуге и три броја Српске речи у периоду од 24. септембра до 1. новембра 1993. установили смо да је највише писано о Слободану Милошевићу, Вуку Драшковићу, Николи Шаиновићу и Добрици Ћосићу.

До неких битнијих промена на самом врху помињаности није дошло, а остали политичари и личности су изгледа, већ према навици нашег мњења, успутне и привремене „звезде медијске естраде“. И даље је најпомињанији политичар Слободан Милошевић. Споменут је укупно 734 пута и то 44 пута у позитивном, 482 у негативном и 208 пута у неутралном значењу. И даље је у позитивном значењу највише пута помињан у Дуги (31), па затим у НИН-у (11), Времену (2), а у Српској речи, као ни прошли пут, није поменут ниједном. Као најпомињанији политичар он води на листи првих десет најнегативнијих (482). Највише негативних помињања има у Времену (162), НИН-у (137) и Српској речи (114), а најмање у Дуги (69). Из тога произилази да је Дуга једини недељник који о С. Милошевићу пише у нешто позитивнијем светлу него остали, код којих је он углавном негативна личност.

Одмах иза њега међу најпомињанијим политичарима и у ових протеклих месец дана били су Војислав Шешељ и Вук Драшковић. Шешељ је поменут 644 пута, а Драшковић 242. Шешељ се највише помиње у негативном смислу, 452 пута, од чега највише у Времену (145) и Српској речи (142), тако да се он на листи најнегативнијих налази одмах иза Милошевића. За разлику од њега Драшковић се највише помиње у позитивном смислу, 108 пута, од чега највише у Српској речи (49), Времену (28) и НИН-у (25 пута). Он је уједно и водећа личност на листи десет најпомињанијих у позитивном смислу. Гледајући писање наведене штампе о Шешељу и Драшковићу кроз број позитивних и негативних помињања, видљиво је да тамо где Шешељ има највише негативних помињања Драшковић има најмање и обрнуто, где се Вук помиње највише у позитивном значењу, Шешељ се ту помиње најмање. Нпр. у Времену се Шешељ у позитивном значењу помиње свега два пута, а Вук 28. Но, у Времену се Шешељ у негативном значењу помиње 145, а Драшковић свега пет пута. Исти је такав однос ако бисмо упоређивали однос Милошевић-Драшковић. Једино тај однос не вреди у случају Дуге која Милошевића помиње 147 пута, од чега 31 у позитивном и 69 у негативном значењу. Ше-

шеља помиње 120 пута а од тога највише негативно (81) и позитивно свега три пута. Драшковић је у том листу врло слабо помињан, као и прошли пут, свега 25 пута: позитивно шест, негативно девет и неутрално 10 пута.

Међу осталим најпомињанијим политичким личностима су Никола Шаиновић (163), Добрица Ћосић (141), Драгољуб Мићуновић (85), Жељко Ражњатовић Аркан (79), Зоран Ђинђић (77), Данијел Шифер (76), Милан Панић (64), Војислав Коштуница (63), Радмило Богдановић (62), Даница Драшковић (61), Зоран Соколовић (49), Томислав Николић (39), Милан Комненић (27), Ивица Дачић (22), Владислав Јовановић (18) и Жељко Симић (15).

Најмање помињани су они испод броја 15. То су Горан Перчевић (9), Зоран Лилић (8), Исидора Бјелица (6), Милан Ст. Протић и Мома Капор (5) и Весна Пешић (4).

На листи првих десет најпомињанијих у позитивном смислу налазе се Вук Драшковић (108), Добрица Ћосић (73), Слободан Милошевић (44), Милан Панић (37), Даница Драшковић (36), Жељко Ражњатовић Аркан (19), Драгољуб Мићуновић и Војислав Коштуница (18), Данијел Шифер (15) и Зоран Ђинђић (12).

На листи првих десет најпомињанијих у негативном смислу налазе се Слободан Милошевић (482), Војислав Шешељ (452), Никола Шаиновић (109), Вук Драшковић (58), Радмило Богдановић и Данијел Шифер (43), Зоран Соколовић (38), Ж. Ражњатовић Аркан (37), Томислав Николић (24), Драгољуб Мићуновић (22).

Ако бисмо међу првом петорицом највише помињаних личности (Милошевић, Шешељ, Драшковић, Шаиновић, Ћосић) упоређивали однос позитивних и негативних помињања и кроз њега одређивали позитивну и негативну личност недељне штампе у протеклих месец дана, видимо да је он исти као и у прошлих месец дана (1 — 24. септембар 1993). И даље би Вук Драшковић био најпозитивнија личност, јер је 108 пута помињан у позитивном, а 58 пута у негативном значењу, док би најнегативнија личност и даље остао Никола Шаиновић са четири позитивна и 109 негативних помињања. Од петорице најпомињанијих једино код Драшковића и Ћосића број позитивних помињања превладава над негативним.

Бранка Петровић

МАГЛА СРБИЈА

КАД НЕМА У СРБИЈИ

Бројни посетиоци ноћног клуба „Панорама“ у Солуну, били су у прилици да виде играчко умеће **Зорана Аранђеловића**, бившег председника распуштене скупштине и шефа изборног штаба СПС—а.

Аранђеловић је у грчком граду боравио поводом манифестације „Дани Србије у Грчкој“ коју је организовала и финансирала компанија „Браћа Карић“. Он је у Солун дошао службеним аутомобилом марке „ауди“ у друштву једне деветнаестогодишње девојке из Србије и, наравно, у пратњи телохранитеља.

Аранђеловић је у дискотеци неуморно играо, а од њега се није одвајала симпатична црнка у мини сукњи. Наши људи који су 28. октобра били у „Панорами“ кажу да се девојка понашала врло слободно: грлила се са партнером, пењала се на столове и пила виски у већим количинама.

Они који познају брачно стање председника распуштене скупштине били су не мало изненађени. Аранђеловић је, наиме, ожењен и отац двоје одрасле деце.

Изборна кампања је за социјалисте почела врло весело. Видећемо, како ће бити на крају!

ВУК У ЧУКОЈЕВЦУ

Камо лепе среће да је цела Србија на прошлогодњим изборима гласала као што је гласало краљевачко село Чукојевац: 95% ДЕПОС, а сви остали 5%. То је био повод да председник СПО посети ово место и разговара са његовим житељима. Изложио је програм ДЕПОС-а за село, а онда је микрофон препустио сељацима. Љубомир Мијаиловић је причао о медијима, о обмани коју пласирају сељацима и рекао да ће увек ићи у Београд кад се буде рушила њихова ТВ-кућа. Миловановић Драгољуб из Витановаца се питао откуд да Србију воде најгори и зар је могуће да су нам посекли највеће врхове. Бираним речима позвао је народ да гласа за ДЕПОС: „Ако неће умом, нека пођу задњицом у демократију. Покрените се мало, мало времена нам је остало“.

Зоран Тијанић из Гледића говорио је о тешкоћама сељака у овом крају и тражио од целокупне демократске опозиције да се уједини, да лакше стигну до победе. Сељаци су се смењивали и разговор је трајао пуна три сата.

„ХЕЈ, СЛОВЕНИ“ НЕ МОЖЕ ДА БУДЕ ЈУГОСЛОВЕНСКА ХИМНА!

Недавно смо сазнали из дневне штампе да је СР Југославија најзад комплетира-ла своја државна знамења, тј. да је усвојен Уставни закон о грбу СР Југославије и његовој употреби. Пошто су већ раније утврђени предлози за заставу и химну — наравно, без идеолошких ознака бившег комунистичког режима — могли бисмо закључити да сада као свака права и правна држава имамо и своје државне симболе, којима ћемо се представљати у свету. Међутим, поред већ исказаних примедба у вези са заставом — зашто боје нису поређане као на заставима Срба и Црногораца, који су, у ствари, једини конститутивни народи — много су озбиљније оне које се односе на усвојену химну. Има више разлога због којих је тешко прихватити песму „Хеј, Словени“ за химну наше садашње државе.

Прво она је остала као реликт бивше, титовске, комунистичке Југославије. Ако су за-става и грб променили свој изглед одбацију-ћи комунистичке ознаке* (петокраку звезду) зашто није промењена и химна, за коју се зна да је била звучни амблем комунистичке државе, први пут запевана у Бихаћу 1942. на заседању АВНОЈ-а и касније унета у Устав комунистичке, друге Југославије као званичан државни симбол.

Чињеница је и то да је ова песма још од 1926. званична химна Пољске и да је Пољаци

ни до данас нису мењали. То је познато сваком музички мало образованијем лаику, а да не говорим о професионалцима. Са каквим правом и каквом потребом ми присвајамо ту-ђу химну?! Наравно, разлике у тексту постоје, али музичке карактеристике у обема верзија-ма су непорециво заједничке, уз напомену да се ради о пољској народној песми.

Неко ће приметити и то да аутори ове пес-ме по националности нису ни Срби ни Црно-горци, па се с правом пита у каквом смо ми то непријатељству са домаћим ауторима, ка-да се опредељујемо за стране.

Не треба, осим свега, изгубити из вида чи-њеницу да у нашој држави не живе само Словени, а сам усклик „Хеј, Словени“ на по-четку ове песме, неће бити баш најбољи по-зив Мађарима, Шиптарима и другим мањин-ским народима да стану мирно кад чују овај текст. Како би се на пример осећали мањин-ске националности у Немачкој када би њихо-ва химна била „Хеј, Германи“?!

Из свих ових разлога види се да предла-гачи, тј. законописци нису били довољно упу-ћени у ову материју и да нису били ни довољ-но савесни када су изнели овај предлог пред посланике Савезне скупштине. Посланици, наравно, верујући на реч предлагачима диго-ше руке и озаконише нешто што ни у Бијафри не би прошло.

Међутим, више забрињава околност што све ове чињенице нису биле познате шефу државе Слободану Милошевићу или бар ње-говим саветницима за ову материју. Нарочито збуњује улога његовог министра за информа-ције у Влади Србије г. Миљивоја Павловића, који је све ове податке лепо изнео у својој Књизи о химни. Како то да он, који је све ове чињенице знао, није извео и праве закључке и није посаветовао свог шефа државе а бога-ми и странке да се не поноси много овом ту-ђом песмом. Зашто је он о свему томе ћутао — није јасно? Можда је јаснија његова спо-собност да се прилагођава мишљењима по-литичких ауторитета (додуше углавном бив-ших), чији је С. Милошевић најистакнутији васпитаник и представник, а чији су већ остаре-ли чланови задовољни овом песмом (Хеј, Словени) као мајчиним млеком још од АВ-НОЈ-а 1942. Шта о југословенској химни мис-ле уопште ти остарели комунисти? Они веро-ватно о томе више и не мисле јер су већ вео-ма много мислили и смишљали како да расту-ре српску државу и српски народ?

Химне које су певали Срби и Црногорци и које су остале у њиховој народној традицији су „Боже правде“ и „Онамо 'намо“. И ако би баш требало измишљати југословенску химну онда би то могла бити хибридна песма сас-тављена од ове две народне химне. То је исто учинио и Станислав Бинички са химном Срба, Хрвата и Словенаца компоњујући химну прве Југославије, Краљевине.

Лично сам за српску химну „Боже прав-де“ и за уједињену Србију, јер је већ крајње време да Југославију пустимо да умре!

DIXI ET SALVAVI ANIMAM MEAM!

Константин Бабић

ПОЛИТИЧКИ СКУП СРЕДЊОШКОЛАЦА

У петак, 12. децембра 1992. године у Трстенику је одржан демонстративни скуп око 2000 ученика основних и средњих школа, као и студената више школе и МЦ „Прва петолетка“. Демонстрације су одржане испред општине Трстеник и имале су један-једини захтев: да се отпочне грејна сезона у образов-ним установама у тој општини. Захтев је подржала већина наставника и професора и формирана је четворочлана делегација која је ишла на преговоре са председником општи-не. У канцеларијама СО Трстеник било је топло, грејање је радило као пре санкција. Пред-седник општине није нашао за сходно да се обрати ученицима и студентима — демон-странцима, али је зато на ученике послао ин-тервентни вод милиције који је без веће муке потиснуо ученике у школски круг.

Грејања још увек нема ни у једној обра-зовној установи, али зар је битно где га нема. Битно је да га имају трстенички општинари и њихова милиција...

САТИРИЧАРИ — ЧЛАНОВИ СПО

У Српском покрету обнове налазе се најбољи српски сатиричари и афористичари. Чланови СПО су Александар Баљак, Александар Чотрић, Ива Мажуранић, Слободан Симић, Миливоје Радовановић, Александар Добросављевић, Мићо Штрабац и многи други. У „Српској речи“ представљамо део њиховог стваралаштва.

Александар Баљак

Хитлер, Стаљин, Броз... Опасно је даље на-
брајати.

Наш владар је безосећајан, али је зато њего-
ва болест душевна!

Кад вођа пиша уз ветар, његови следбеници
се не буне. Сви ћуте као заливени.

Срби и Хрвати су морали да се разиђу јер
два добра не иду заједно.

Јебеш земљу која бар део Босне нема!

Демонстранти су леђима брутално насртали
на пендреке изненађених милиционара.

Ја не верујем да би они пуцали у децу. Исто
тако, не верујем да не би пуцали. Ја њима ни-
шта не верујем.

Они који желе да сруше постојећи режим до-
биће најмање десет година робије, а они који
то не желе добиће — још педесет!

Шта су Срби Богу згрешили да их комунисти
толико воле?!

Њима не вреди давати храну. Они све поједу.

Александар Чотрић

Југославију су напустили сви осим Срба. Они
нису добили одобрење војних власти.

Србија није учествовала у овом рату, али је у
њему изгубила све претходне.

Комунисти су једино у Србији остали на влас-
ти. У питању је још једна завера Коминтерне.

Сви Срби су живели у једној држави све док
вођа није дошао на ту идеју.

Ми ћемо нашу територију стално смањивати,
али се на њој неће ратовати!

Диригент је отишао. Остала је палица.

Ја да кажем нешто против њега?! Пре бих се
сам убио.

Суди се и невинима. Пред законом су сви
једнаки.

Ово су неки добри национал-социјалисти.
Они шаљу на принудни одмор.

Они који умиру од глади понашају се непатри-
отски. Доводе у питање опстанак нације.

Ива Мажуранић

Ускликнимо с љубављу: Бандо Црвена!

Никоме нећемо дозволити да руши Београд!
Коме је до рушења, ено му Сарајево и Вуко-
вар.

Кад тамо, у башти, у хладу јасмина, с чаквијом
у руци, стајаше Емина.

Избеглице смо сместили у домове културе,
јер смо ми народ са великом културном тра-
дицијом.

Постоје логори за Србе, Хрвате, Муслимане и
све људе добре воље.

Сачувај нас, Боже, српског јунаштва, хрват-
ске културе и шиптарске физкултуре!

Побили су милион Срба у Јасеновцу. Ни један
није смео да падне у руке непријатељу.

Органи јавног реда и мира раде свој посао,
што је данас — када се многи радници нала-
зе на принудном одмору — прави подвиг!

Најбезбедније се осећамо кад нас чува Ар-
мија и бије милиција.

Нама никаква друга помоћ изван хуманитар-
не није потребна.

Слободан Симић

Морали смо да их убијамо. Јер да нисмо уби-
јали ми њих, не би ни они нас.

А било је и скептика који су тврдили да се де-
те из мешовитог брака не може поделити.

Гледам ТВ-Дневник, а почео сам и да се дро-
гирам.

Јесте ли заинтересовани за директан пренос
рата или хоћете само поготке?

Покварио ми се телевизор. Мораћу да гле-
дам бомбардовање кроз прозор.

Муслимани неће да потпишу мировни план.
Српска посла!

Председник ће добити Нобелову награду.
Најбоље је употребио динамит.

Приликом гласања за Председника било је и
уздржаних. Ја сам се једва уздржао.

У Скупштину свако може да уђе. То је јавна
кућа.

Не треба журити са изборима. Пензионери
још имају снаге да дођу до гласачке кутије.

Миливоје Радовановић

Без правне државе стање хаоса би било не-
подношљиво.

Народна Скупштина има велику власт. Што
она одлучи, само један човек може да по-
ништи.

Диктатор је све покушао да уведе демокра-
тију, али је љубав народа према њему била ја-
ча.

Оставку морају да траже сви. Председник не
жели да разочара ни једног грађанина.

За нарушавање целине крива је друга поло-
вина.

Могли смо и даље да живимо као браћа, али
нисмо имали с ким.

Нисте ви бадава гинули. И ми ћемо поћи ва-
шим стопама.

Ко није осетио зов дивљине, тај не зна шта је
историјско памћење.

Не можемо сви да будемо срећни, али зато
можемо да поделимо радост.

Живот чине ситуације, а слобода је велика
ствар.

Мићо В. Штрабац

Са њима нема неизвесности. Пропаст и беда
су загарантовани.

Мањак великих дела надокнађују обиљем ве-
ликих глупости.

Све пропада, само Кипар напредује.

Не морам да их питам. Само нека одговарају.

ПРВО ПРАВИЛО АРКАНОВСКОГ УГОСТИТЕЉСТВА

ПРЕБИЈЕНИ СТЕ — НАПУСТИТЕ ХОТЕЛ!

Онима који нису били у Будви овог лета, а још су уз то и новинари и нису присталице Странке српског јединства, не препоручује се да седе у Хотелу „Мажестик“ и да пију кафу! Зашто?

Прво, они који су се овог лета пржили на милочерској плажи добро се међусобно познају, а и нису новинари. Друго, они који нису на политичкој листи Странке српског јединства налазе се на некој другој листи (можда за одстрел). И треће који то још новинари седе у „Мажестику“, па још и пију кафу, кад је познато да то није кафана већ „амбасада“ овдашњих новокомпонованих лидера.

Отуда оно што је 10. новембра доживео одговорни уредник „Дуге“ Миломир Марић мало кога изненађује. Њега је тог поподнева у сали хотела „Мажестик“ непознато лице напало и нанело му повреде по глави. Марићу је страдала аркада, (закрпљена је са пет копчи) и нос. У тренутку када се све десило, у „Мажестику“ нико није имао храбрости да заустави нападача, нити је било ко од конобара хтео да позове милицију. На молбу да нам објасне шта се тог поподнева десило у њиховом објекту, у „Мажестику“ су нам рекли да је цео случај „преувеличан“ од стране нападнутог Марића и да није све то изгледало такс „трагично“ како су дневне новине то пренеле. Изгледа да је особљу овог хотела сасвим нормално кад госта који код њих пије кафу неко боксерским ударцем нокаутира, а потом без проблема оде.

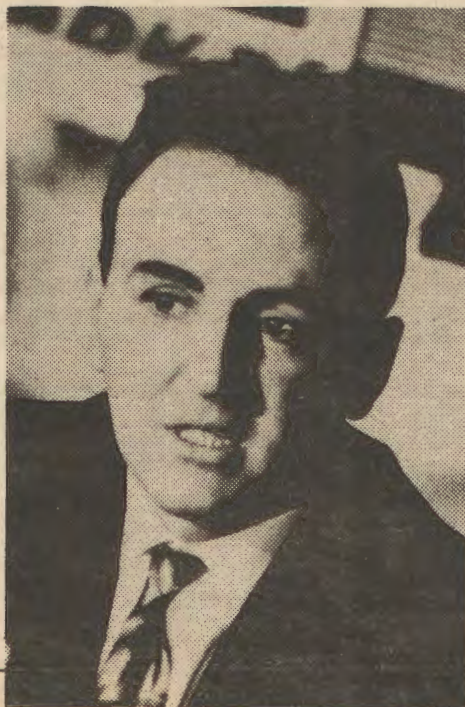
Патрола милиције није стигла у „Мажестик“! Она одатле није била ни позвана. Позие је уследио тек из Дома здравља Стари град где је повређени новинар Марић затражио лекарску помоћ. Према саопштењу СУП-а Београд, патрола милиције је затекла Марића са „видним повредама“. Напад је извело лице са моћном заштитом и специјалним задатком“, обратили су се јавности саопштењем из редакције „Дуге“. У том обраћању тврди се да су у „Мажестику“ одбили да позову полицију и наредили Марићу да као каквом београдском деликвенту „сместа напусти хотел“. Из „Дуге“ тврде да се поменути напад десило после бројних претећих порука Жељка Ражнатовића Аркана, упућених директно Миломиру Марићу. Иначе, Странка српског јединства на чијем је челу Ражнатовић у своје предизборне сврхе закупила је добар део листа „Дуга“, па се вероватно неко осетио

Оно што се догодило Миломиру Марићу може се догодити и вама, под условом да поседујете нечијим досије и нисте летовали у Будви

Пише: Рајко БУДВАНИН

слободним да поседује у своје политичке сврхе и новинаре овог петнаестодневника.

Из Ражнатовићеве странке су инцидент у „Мажестику“ подвели под „малициозност“ на коју „они не желе да одговарају“. Одговорно тврдим да Миломиру Марићу нико није претио — изјавише новинарима извесни Борислав Пелевић из Странке српског јединства, признајући ипак да „Дуга“ „лоше пише, али да је то њихова унутрашња ствар, ствар слободне уређивачке политике у коју (они) не желе да се мешају. Пелевић је све оне који се занимају за овај случај упутио на једино „надлежно место“, а то је МУП Србије.

„Немам шта да кажем. Нити знам кога да тужим, кад човека који ме је ударио уопште не познајем. То је момак у црној јакни који ме је прво питао да ли сам летос био у Будви, а онда ме песницом ударио из све снаге, рекао нам је Марић.

„У целом случају поприлично је загонетна улога вашег партнера за столом, екс министра Бранислава Микашиновића?“, питали смо нападнутог уредника „Дуге“.

„То сада не треба проблематизовати. Човек је, као и ја, био у шоку, пред оним што се десило. То што он сада не жели да даје било какве изјаве то је лична ствар. Њега не треба мешати у цео случај. Он са нападом на мене нема никакве везе, осим што је био са мном за истим столом тог поподева у „Мажестику“, тврди Марић.

Како ипак сазнајемо, у случају да Марић покрене судски спор против Н. Н. нападача, Микашиновић не био био у улози сведока. Зашто, и да ли је у међувремену неко на њега вршио притисак немогуће је сазнати, јер до господина Микашиновића није се могло нико доћи.

„Физички обрачун са човеком различите политичке оријентације представља драстичан облик политичке некултуре представља драстичан облик политичке некултуре“, изјавише поводом напада на уредника „Дуге“ Милivoје Павловић, заборављајући на све претходне нападе на представнике „седме силе“, на њихова полицијска зостављања, хапшења и пребијања. И то може да говори да се зна ко је извео ово дело с обзиром на министарску ажурност која је уследила. Нападач, вероватно, као и много пута до сада, неће бити откривен, па се сада само поставља питање који је новинар следећи на мети предизборних промоција актуелних патриота, сакупљених у „Странци српског криминала“.

И сама равнодушност с којом јавност реагује на премлаћивање новинара, говори да је то део сулуде свакодневице у којој не треба очекивати никакве суштинске промене у смислу заштите новинара. Уосталом ко ће да их штити, поготову оне који не подржавају актуелну власт, кад полиција не успева да похвата ни много жешће криминалце и убице од оних који ударају тамо неке новинаре док испијају кафу.

ФОЛК ЗВЕЗДЕ ПЕВАЈУ ЗА АРКАНА

ОКРВАВЉЕНИ МИКРОФОНИ

У време прошлих и претпрошлих избора у Србији, свој глас за уклањање комунистичке власти, најпре су дали и подigli познати и пре свега признати људи српске културе, науке и уметности. Међутим, доживели су не само бојкот већинског просека, коме је просек и максимум и потреба, већ су „жигосани као издајници“, плаћеници и слично.

То ни тада, а ни сада није тешко разјашњив ребус. Земља која више од пет деценија негује искључиво коров као најквалитетнију биљку, јер је најједноставнији за одржавање и косидбу — кад затреба, сасвим природно, не може да прихвати било чије контрамишљење, макар да је подупрто знањем, ученошћу, образовањем а, пре свега истином! Зато што је стала у одбрану памети и знања, интелигенција је то своје пропагирање „платила“, али и стојички издржала. Не сви, али већина.

ШАРЕНИЛО ОД ФОЛКА И РОКА

Људи из такозваног фолк-света естрадне уметности, чије позорнице нису позоришта, научни кабинети, професорске катедре, такође су се у време првих и других избора „јавили“ али једном другом поруком и једним другим стилем.

„Ми смо певачи, припадамо читавом народу и немамо права да се приклађамо политичким партијама“.

Одабрали су своја култна места: посела, фолк-параде, шатре и... скупљали лову! И онда... Као у некој бајци! И, онда... дошло вре-

Левава Лукић, Цеца Величковић, Џеј Рамадановски, Неда Украден, Оливер Мандић и Душан Прелевић потписали су приступницу Аркановој странци

Пише: Светлана МИЈАТОВИЋ

ме да нема пара! У ово бесхлебно време естрадни „уметници“ сваких шест месеци лиферију по једну народњачку плочу (најбољу у каријери, и то баш у овом времену!), али — ко ће купити касету, кад је скупља од платног чека! Како до лове! Већ им је свима „преко оне ствари“ певање за ситниш, чекање на „границу“ по два дана, учешће на добротворним и хуманитарним акцијама, од којих ништа немају. Оног часа када су фолк-мајстори увидели да раја нема лове за њихове плоче, тад су им се „упалиле“ лампиче! Чим Србија нема лове да купује народњачке плоче, мора да је у кризи?! Али, како помоћи Србији? Дуго, дуго, дуго... су размишљали, умарајући оне две мождане вијуге (једна за ноте, једна за лову) и приступили новоформираној странци Жељке Ражнатовића — Аркана!

Све што је ново — боље је од старог. Боље ново — јефтиније, него старо — квалитетније али „крпљено!“ Пошто су им културни и признати јавни радници Србије и Београда својим деловањем „затворили“ грану према Европи, нормално да неће са њима у „коло“. Приступили су Аркановој странци, највише због тога што је и у својој прошлој изборној промоцији Аркан имао фолклорну групу као Зар је без лове, мало популаран, мало присутан на ТВ и радио таласима? Децо, не таласите!

Клинци уопште нису упознати са интервјуом другарице Наде Толчагић (ја, све то пратим, јер „обожавам“ народњаке) где дословце каже: „Не могу да снимим плочу, јер композитори траже по 3.000 марака за песму, а ко то данас може да заради?“

Млађаријо, ако Вам се нешто можда и не допадне Џејов политички РИТАМ, на учење староградских песама!

ХВАЛА ОД СРЦА

А сад, крајња озбиљност. Жељко Ражнатовић — Аркан је пре свих „осветио“ шта ће Слоба урадити, и док су се други чудили и крстили човек оформио штаб, осмислио (он или неко други) шему и кренуо! Окупио људе које народ највише воли да слуша и гледа (додуше, друго му се у последњих неколико

БИЉАНА ВИЛИМОН, сликар

НОРМАЛНА СТВАР

Свака политичка странка треба да има свој препознатљив стил, и тако и посматрам ангажовање неких познатих јавних личности, који су приступили странци Жељке Ражнатовића — Аркана. За разлику од ове странке, СПС овог пута, не чини много на својој изборној промоцији, јер сматрају да им је управо такав начин представљања довољан да победи. Право свакога је да ради онако како мисли да ће бити најкорисније по партију коју води, или којој припада. Не видим ништа чудно у потезу познатих личности Београда који су ових дана, како је објављено приступили Аркановој странци. Чак ми се допада то, што су се јавно огласили са својим убеђењем. Нигде у свету јавне личности нису ван политике и зато не признајем оне, који се баве послом од општедруштвеног значаја, а изјављују како их политика уопште не занима и да је њихова политика, само њихова професија. У свим западним демократијама је сасвим природна и нормална ствар што се партије боре да за своју странку придобију што више познатих и признатих личности. Људи добровољно приступају одређеним партијама, јер верују да је програм стране на којој су, истовремено и њихово лично политичко опредељење. Довођењем познатих људи у редове одређених партија, промовише се и партија и лидер, а свакоме је остављена могућност да одабере страну којој ће се приклонити.

Ја сам лично била уз ДЕПОС. Заправо сам опозиционар који у овом тренутку збиља жали што српска опозиција, ево већ трећи пут заредом, нема снаге да се уједини, и да тако организована изађе на изборе.

ТАТЈАНА ПЕТРОВИЋ, једна од најбољих каратисткиња света

ИЗГУБИЋЕ ПОПУЛАРНОСТ

Морам да признам да сте ме зетекли питањем, шта мислим о познатим певачима који су приступили Аркановој странци, из простог разлога што врхунски спорт тражи врхунски рад и што се спорт и политика никако не могу породити. Спорт тражи квалитет, непрестано доказивање, а у политици такви закони не владају. Мислим да би било недопустиво да ја као спортиста на неком такмичењу, уз победу промовишем и неку политичку странку, и управо из тог разлога мислим да ће и ти певачи изгубити од своје популарности. Замислите да на неком великом такмичењу док се свира химна у част моје победе, ја истовремено пласирам и паролу одређене странке! Мислим да бих на тај начин своје место у спорту злоупотребила. Али, добро, свако има право да се опредељује по својим критеријумима и схватањима, шта је исправно, а шта не. Уосталом моје политичко опредељење је моја приватна ствар, јер се политиком не бавим професионално и мислим да због тога не бих имала ни права да будем пропагатор било које странке. Моје симпатије су на страни опозиције, али, кажем вам, то је моје лично опредељење, и у послу којим се бавим, а то је карате, никада га нисам другима наметала као неко правило којим и ти други треба да се руководе.

година и не нуди!) и сад, збиља не треба бити ни злобан, ни завидан, још мање циник. Колико ће му ангажовање ових певача и забављача донети бирачких гласова, остаје да се види. Крај није тако далеко (мислим избори су близу), а сви остали нека виде како ће и шта ће, нек се расправљају о томе ко ће бити први а ко други носилац на изборној листи, нек се убеђују и саветују, па ће и за њих стићи резултат рада предизборне кампање.

За крај, једна порука друговима и другарицама фолк-певачима и певачицама:

Хвала Вам из свег срца, што Вас нико никада није видео ни срео на било ком београдском митингу, на коме се борило против МРАКА! Не знам једино шта ћемо са Прелевићем, који за разлику од свих поменутих, има обавезу пред самим собом да призна да се као човек овим потезом обрвао. Не зато што је приступио Аркановој странци, већ због оних који памте време када се декларисао као жесток опозиционар? Хоће ли се Преле јавно извинити Ђоки Балашевићу, што је својевремено био љут на ТВ Ревизију, јер наводно Ђоки, даје по две стране за политичко медитирање, а њему, Прелету, београдском опозиционару само једно „ћоше“. На чијој је то онда страни био Ђока, а на чијој је то данас Преле?

Ма, зар је све то битно? Важно је дати нареду леба и игара! А, без тога, вала не можемо остати, макар цео Запад црпо од муке, што смо пронашли формулу за спас.

промотивни спот. Ту се игра и пева и природно је што ће певач у фолклорну секцију.

Треба очекивати да ће и у тако одабраном фолк-шаренилу, Оливер Мандић успети на промотивним наступима свог лидера, онако како он то уме, из душе, да опева свој чувени хит „Бобане, напи се“ Оли, ако ти дође да заплачеш, не због Бобана, већ због неког тренутног депрешера, пусти сузу! Ј... га! Шта да се ради!

Господин, сад већ можда и друг Душан Прелевић ће, ако се на промоцији нове странке буду организовали плаћени концерти, вероватно успети да коначно сними „Последњи круг...“

Неда Украден, више неће морати ноћу да дежура крај својих прозора у „Станком“ насељу, бринући хоће ли јој још који ауто нестати са паркинга! То је права ствар. Спојиш лепо и корисно, пардон — корисно и корисно!

Лепа Лукић ће, после можда подуже времена, моћи да се посвети свом хобију. То је оно... кад је једном хтела да напусти Студио ТВ Политике, јер је њу, Лепаву Лукић, водитељка емисије (замислите само које дрскости?) питала „Да ли још уживате у коцкању?!“ Фала Богу, и Цеца је коначно дошла себи. Најзад је више нико неће питати оне чувене „глупости“: „Је ли тачно да су Вам неки Арканови људи обријали главу, због тамо неке, швајцарско-муслиманске везе!“ Боже, доког ли народа! Права српска посла! Кад нема шта да ради, Србин трачари!

Еј, Цеј, да те нешто питам, који ти је ОВО РИТАМ? Пре неки дан неки клинци хтели да им објасним, шта ће политичка странка Цеју!?

УМЕТНИЧКИ РЕКЕТ

Неколико веома познатих личности из света спорта и естраде постали су чланови Странке српског јединства. Аркановој странци су приступили: Цеј Рамадановски, Лепа Лукић, Светлана Цеца Величковић, Тадија Качар, Оливер Мандић, Душан Прелевић и други.

Цеј је члан ССЈ постао, јер му је било прећено да ће се провести попут његовог брата од стрица Исе Лере, кога су Арканови људи киднаповали и, највероватније, ликвидирали. Цеј је пре годину дана када је Леро нестало молио Аркана да му пусти брата, али то је, очигледно, било без резултата.

Лепа Лукић је члан Главног одбора Арканових „ујединитеља“. Она је то прихватила зато што је захваљујући Аркану успела да поврати новац који је уложила у „Дафимент банку“.

Што се тиче Цеце Величковић и Тадије Качара, бившег члана СПО, у питању је класични рекет. Уместо да му плаћају „порез“ у маркама, они су приморани да наступају за његову странку и својим именима доприносе популарности једне мафијашке организације.

Оливер Мандић и Душан Прелевић су почетком године боравили са припадницима Српске добровољачке гарде на севернодалматинском ратишту у Крајини. Занимљиво је да је Прелевић прошле године био кандидат на Депосовој листи за републичке посланике у Београду.

На листу га је предложио Војислав Коштуница.

НАТАША СТРИЖАК, омладинска првакиња света у шаху

СВАКО СВОЈ ПОСАО

Шах и студије су моје преокупације. На другој години сам Правног факултета и бар за сада немам никаквих амбиција што се политике тиче. Да будем прецизнија, не бих желела да у наредном периоду од 4-5 година политика зађе у мој свет студије и шаха. Класице... не знам. Иначе, што се тиче мог мишљења зашто познате личности приступају одређеним партијама, могу рећи да по мени ту постоји двојак разлог. Један је веровање тих људи да својим активним политичким учешћем могу да се изборе за неке промене до којих им је стало, и ако је то њихова искрена жеља, то треба поздравити. С друге стране, постоји могућност да је неким личностима улазак у неку политичку странку начин да се афирмишу и дођу до већег публицитета од оног којег тренутно имају. Што се тиче људи који су приступили странци Жељка Ражнатовића, ја не могу да дам неко своје мишљење. Сви су они већ довољно афирисани. Оно што желим да истакнем јесте да свако треба да ради оно што најбоље зна. За спортисте је спорт, за музичаре и певаче бина, јер радили упоредо две ствари, нисам сигурна да даје добре резултате. Ја нисам члан ни једне партије, али, ако већ сада желим да знате, коме ћу дати свој глас на децембарским изборима, ево, рећи ћу: гласаћу за ДЕПОС.

ДЕМАГОГИЈА КАО ПОЗИВ

БЕСРАМНО ПОДИЛАЖЕЊЕ НАРОДУ

У свим вековима најгорих примера људске нарави нашло се међу демагозима. (Маколи)

Када је Макс Вебер објавио свој чувени спис *Политика као позив* у којем је изложио начела практичне разборитости и моралне одговорности у политици, није ни слутио да се могу изложити и правила политике као изопачене вештине која би се могла подвести под *Демагогију као позив*. Том разорном циљу недавно се приближио Слободан Милошевић у свом разговору пред телевизијским камерама са главним и одговорним уредницима водећих јавних гласила.

Преваловање одговорности на супарника

Поред низа нових задатака које су савремене државе преузеле на себе, попут социјалног старања и унапређивања културе, мир и поредак, без којих елементарна сигурност живота и имовине није могућна, од памтивека су били прва и основна дужност државе. Зато је Хобс и могао да каже да је држава *мати мира и доколице*. Уколико држави не пође за руком да обезбеди ту елементарну сигурност живота и имовине својих грађана од насртаја силника, лопова и убица, она не заслужује никакво оправдање.

Српска држава, којом влада Слободан Милошевић, има ту ретку несрећу да није у стању да обузда и осујети учестале злочине против живота људи и њихове имовине. Број оружаних обрачуна и убистава на улици се видно повећао, док су обијања и пљачке становна постали тако рећи уобичајена појава са којом свако мора да рачуна. Чак постоји озбиљна сумња да је део полиције не само у дослуху са појединим криминалцима већ и да на своју руку, зарад повећања својих скромних прихода, изнуђује глобу од приватних предузетника и препродаваца.

Све је то Слободан Милошевић прећутно признао, али је, уместо да као неограничени властодржац сву одговорност преузме на себе, за такво стање — какве ли дрскости? — оптужио опозицију. Тако је поводом напомене Хаџи Драгана Антића да борба против криминала, раније громогласно најављивана, све више посустаје, не трепнувши изјавио како је његова Влада наводно покушала да *новим законом заустави пораст насиља и криминала*, али да је опозиција, као некакав зао дух, ту племениту намеру осујетила. „Искуство показује“ — вели Милошевић — „да када је влада предложила да се у условима санкција и у условима хаоса који влада, донесе одређени закон, он није могао да прође кроз Скупштину, јер ни једна од странака из опозиције није хтела да за то гласа. Ни радикали, ни Депос ни ко све тамо има. Једноставно, то

Између старих демагога Клеоновог типа и Слободана Милошевића постоји једна битна разлика. Први су били врхни говорници и радо се упуштали у јавну расправу. Милошевић би, међутим, био изгубљен када би се упустио у расправу. Он инстинктивно одбија да призна ту, у практичној политици врховну објективну инстанцу.

Пише:
Коста
ЧАВОШКИ

није могућно да прође.“¹⁾ Тако испада да је за драматично угрожавање елементарне сигурности грађана и имовине крива опозиција, која никаквом влашћу не располаже, а не Слободан Милошевић и његова Влада, који све полуге власти држе у својим рукама.

КРИВИ СУ ОНИ ДОЛЕ

Како се, међутим, извесна одговорност државне власти за тешко стање у којем смо се обрели никако не може избећи, онда је ваља, у духу Макијавелијевих савета новим владарима, превалити на потчињене, или како би то Јосип Броз радо рекао, на оне доле. Тих доле „сетио“ се Миле Кордић, уредник „Политике експрес“, па је свом уваженом Председнику пружио прилику да за све муке и невоље у градском саобраћају оптужи

градске власти, које су, нарочито Слободанка Груден, већ ионако у немилости Миране Марковић. Зато Миле Кордић каже како су „у „Политици експрес“ дошли до неких података да се не ради само о нераду, неспособности и јавашлуку, већ и о намери да се створи нервоза у Београду и у Србији. Које су то снаге“ — пита се Кордић — „које ту нервозу стварају?“²⁾

Уместо да похвали „Политику експрес“ и њеног уредника што с таквим ентузијазмом раде оно што је иначе посао полиције, Слободан Милошевић је одговорио да му нису познате појединости. Но, „ако постоје такве разне политичке снаге, онда је то велика срамота да се на грбачи ових грађана, који и овако тешко подносе економску кризу, неко политички иживљава тако што ће кварити, успоравати и чинити мање ефикасним и тај градски саобраћај који је насушна потреба сваког града.“³⁾ Другим речима, за „ову срамоту у Београду од градског саобраћаја“ и велико „понижење коме су изложени грађани Београда“ нису криви они горе, већ неспособне градске власти које су надлежне да се тиме баве. При том се оне не могу изговарати санкцијама против наше земље, јер — објашњава Милошевић — „ваља не иду трамваји и тролејбуси на нафту.“⁴⁾ То наравно не значи да ће, захваљујући овом Милошевићевом открићу да трамваји иду на струју, градски саобраћај одмах бити бољи, али је скоро извесно да политичка каријера градоначелнице Слободанке Груден неће бити дугог века.

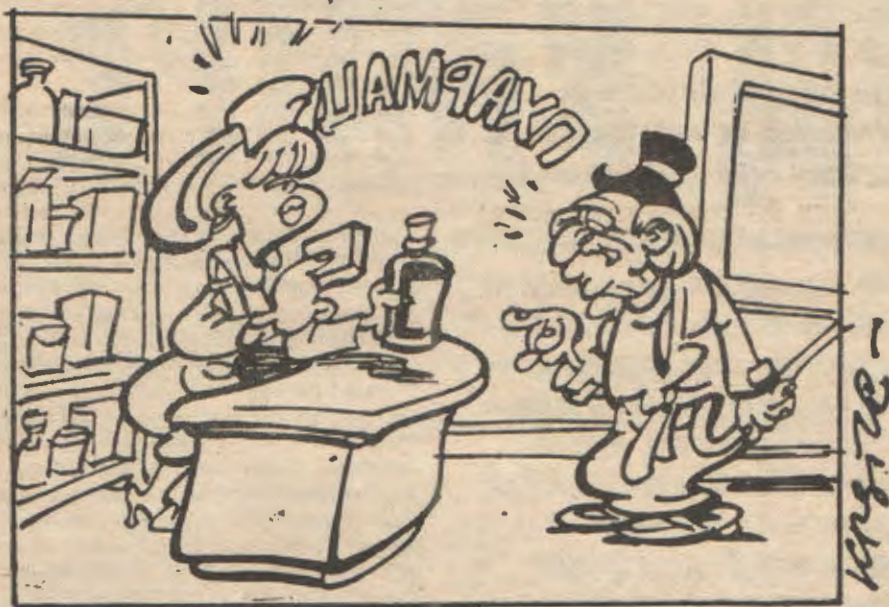
ПРЕТВАРАЊЕ ДА ЋЕ СЕ ДАТИ ОНО ШТО ЋЕ СЕ СИГУРНО УСКРАТИТИ

На сам помен предусретљивог Радета Брајовића како се опозиција вајка да су услови наступа на државној телевизији неравноправни, Милошевић је хитро узвратио: „Верујте, ја мислим да је то питање сувишно. Апсолутно се морају обезбедити равноправни услови за представљање свих странака... Заиста би било не непристојно него прљаво да се не обезбеди исто време за све партије да могу да се представе на адекватан начин.“⁵⁾ Стога, додаје Милошевић: „Ја се залажем за то и верујем да ће влада тако и да уради — да на телевизији сви добију исто време и онда у то време излажу шта год хоће да излажу у име своје партије, свог програма и једноставно, обраћања својим бирачима и објашњењима која мисле да треба дати.“⁶⁾

Милошевић наравно добро зна да ће опозиција само симболично бити заступљена у емисијама државне телевизије, а да је својим људима већ наложио да у најгледанијим информативним емисијама подмећу опозицији

ОВО ВАМ
ЈЕ ПРЕ ЈЕЈТА,
А ОВО — ПОСЛЕ
ЈЕЈТА!

ПРЕГЛЕДАЈТЕ
МИ И НЕШТО
ЗА ЈЕЈТО!

ногу кад год могу. Милошевић се, међутим, не само прави невешт и неупућен у оно што је сам приредио, већ изражава велику спремност да се код „надлежних“ заложи за она једнака права опозиције која јој је, иначе, сам ускратио. А као врхунац цинизма може се навести његов потоњи савет опозицији да не троши „силне паре“ на телевизијске рекламе већ „да уместо тих спотова дају у социјалне фондове за лекове, за избеглице, уместо да нас опет затрљавају свим оним могућим неукосом који може да стане у те спотове“.)

ЗЛУПОТРЕБА НАЦИОНАЛНОГ ПОНОСА

Када се неки народ нађе под притиском великих сила које хоће да од њега нешто изнуде, онда се пре или после разгори у њему осећање националног поноса. У таквом положају је сада и српски народ. Слободан Милошевић је такво осећање угрожености и повређеног националног поноса благовремено осетио, па је решио да га злоупотреби. Стога се подухватио нечасног посла да своје самодржавље представи као питање самог националног опстанка. А како се наредни парламентарни избори у Србији расписују зарад учвршћења његове личне власти, требало их је представити као избор између ропства и слободе. „Овај народ“ — упозорава Милоше-

вић — „никад неће прихватити ропство. И овај народ жели сам да бира своју власт, а не да му је бира иностранство. Каква год да је; он ће је бирати, он ће је смењивати. А неће је бирати ни Немци, ни Американци, ни Енглези, нити ико други — неће нам бирати власт. Јер, једноставно, овај народ за разлику од неких других народа у бившој Југославији нема газду у Европи, нити је икада имао газду.“)

Тиме као да је хтео да каже да је његово самодржавље, које на наредним изборима треба да буде учвршћено, ствар националног поноса и слободе, а евентуална промена на власти национално понижење и ропство. Не треба, дакле, сумњати каква ће 19. децембра ове године „избор“ извршити један поносан народ, нарочито ако му државна телевизија помогне да схвати шта је за његов понос у овом тренутку најважније. А за част и понос народа нема у овом часу важније ствари од наше домаће, тако рећи самородне, Милошевићеве самовладе.

ПОДИЛАЖЕЊЕ НАРОДУ

Праве народне вође по правилу не подилаже народу већ га саветују, а по потреби и коре. Тако је Перикле Ксантипов, најугледни-

ји државник демократске Атине, држао мноштво у власти не крњећи слободу и није се дао водити од њега, него га је радије сам водио. Зато је Тукидид с правом закључио да је то само по имену била народна влада, а уистину власт најбољег човека.¹⁾ За разлику од Перикла, потоњи демагози, нарочито Клеон, трудили су се не само да угађају обичном народу већ и да се претварају као да га изузетно цене, иако су га дубоко презирали. Нарочито су настојали да у народу створе утисак као да он сам одлучује, а у ствари га својом реториком вешто наводили да чини оно што су они желели.

Слободан Милошевић се служи истом демагогијом, па бесрамно подилази народу који, ако је Милошевићу веровати, никада не може да погрешити. „Морам да вам кажем“ — вели Милошевић — „ја сам забринут када неке крупне одлуке зависе од политичара. А када крупне одлуке зависе од грађана, онда мирно славам. Ја сам сигуран да грађани у томе не погреше. Без обзира на одређена колебања, притиске, уцене итд.“¹⁰⁾

Додуше, између старих демагога Клеоновог типа и Слободана Милошевића постоји једна битна разлика. Први су били расни говорници и радо се упуштали у јавну расправу. Милошевић би, међутим, био изгубљен када би се упустио у озбиљну расправу у којој се једино могу одмерити разлици супротстављених мисли. Он инстинктивно одбија да призна ту, у практичној политици врховну објективну истанцу. Стога је и распустио Народну скупштину, вероватно с покличем: треба свршити с расправом! Отуда је његова демагогија само помоћно политичко средство које би било немоћно кад не би било поткрепљено одговарајућом присилом.

Много је важнија сличност која се огледа у особеном типу људског карактера који је својствен демагозима. Реч је заправо о најгорем типу. Или како је то Маколи рекао: „У свим вековима нашло се најгорих примера људске нарави међу демагозима.“

НАПОМЕНЕ

- 1) „Политика“ од 4. новембра 1993.
- 2) Ibidem.
- 3) Ibidem.
- 4) Ibidem.
- 5) Ibidem.
- 6) Ibidem.
- 7) Ibidem.
- 8) Ibidem.
- 9) „Историја пелопонеског рата, II, 65.
- 10) „Политика“ од 4. новембра 1993.

У ЦАРА ТРАЈАНА НАРОД УМИРЕ

Не тако давно, 20 октобра, Србија је још једном кренула у потрагу за својим народним представништвом. Само, за разлику од ранијих покушаја, када је највиши орган законодавне власти, могао да буде било какав, јер председник Републике, који га је стварно бирао у име и за рачун бирачког тела, није показивао склоност ка посебном, пробирљивом укусу, сада то мора да буде нешто посебно. Како творац будућег парламента, шепурећи се на њему својствен начин, на развалинама претходног, у Нероновом стилу спаљеног, парламента рече: биће то народна скупштина, изабрана слободном вољом грађана којом ће се Србија носити. Да ли је он веровао и верује тим својим речима његова је ствар. Свако има своје мишљење, па нека му буде. Време и догађаји му дају за право или га оповргавају. Али, овога пута ситуација је ипак нешто другачија. Тек толико да од заблуде и обмана зависи судбина земље и људи који ту живе. Зависи чак више него икада у прошлом времену. Страх расте после још једне председникове изјаве. На новинарско питање о Великој Србији, која је као идеја од истог тог председника и његових верних послушника из помодности или препредености због осталог света, упорно била порицана, добијен је занимљив одговор. Отприлике: зашто да не, то би била држава по мери и жељи самодршца крунисаног на VIII седници ЦК СКС 1987. године. А, уосталом, Велика Србија је постојала пре Аустро-Угарске царевине. Нејасно је једино зашто је Аустро-Угарска узета за поређење. Изузев ако не зато што је и њена судбина иста као и судбина оновремене Велике Србије. Остала царства настајала после Немањинга империје, у овом или оном облику су преживеле и наживеле своје творце и господаре, ове две поређене међу собом су пропале. Аустро-Угарска да се никада не поврати, Велика Србија изгледа са лепим могућностима да доживи реинкарнацију, бар у привиђењима која прате болесне амбиције неограничене власти.

И управо ту се долази до самог средишта суморног, безнадног српског положаја у овом часу, у односу на Србију унутра и Србију окренути лицем у лице Европи и свету. Власт без икаквих ограничења, која јој је бестидно наметнута 1990. године у име демократије и за обнову демократије у њој, зналачки је пронашла начина да је суноврати до самог дна

Ако или кад победе социјалисти, крај Србије је, по свему судећи, неизбежан. Биће врхунско дело око кога су се предано и вредно окупили шарлатани, лукави политиканти самозалjublјеници измишљених величина, преваранти. То дело заједно стварају они који Србији никада нису били потребни, а најмање су јој потребни данас.

**Пише:
Владан
ВАСИЛИЈЕВИЋ**

потпуног губитка идентитета и најтрагичних испаштања због тога. Процес рушења свих вредносних система и обезвређивања кључних вредности у њима, које су неспорне по својој универзалности и у значењима вишеструко проверене на другим искуствима, само је зачет у раздобљу између 1944. и 1987. године. Поређења прошлог и садашњег злокобно опомињу у вези с тим.

Јер је у данима који су коначно далеко иза генерација које данас треба да настављају нешто што би могло да буде нека баштина,

неки залог долазећих дана, било извесне мере и елганције и манирима и рушења и спорадичног стварања. И све то у условима тоталитарног система који је коначно био и до свог привидног краја остао део поретка у Источној и Средњој Европи све до краја 80-тих година, разликујући се у нијансама и уклапајући се у додатне моделе какав је био модел трећег, несврстаног света, са пуно смисла за политички прагматизам и дипломатску гипкост. Морално пропадање нације и државе било је умереније него на другим странама, чак је остављало простора и наде да се помишља и на каква-таква оздрављења, отварање чистилишта на повратном путу из пакла. То релативно, можда само и привидно чистунство давало је том и таквом поретку нешто кредибилитета и у светским размерама. Свет је, и само растерећен излошних предрасуда о идеалном чланству, прихватио искорак Југословенских властодржаца према њему и чак имао поверења у њих, ценећи све то према релативним мерилима ширег, заједничког интереса, вазаног за живот међународне заједнице и очување мира и безбедности човечанства.

Обуздавано зло тог доба, које је и тада као и данас могло да буде без икаквих стега, није се отело новом соју властодржаца који ступају на југословенску политичку сцену на прелому 80-тих и 90-их година. Они су, школовани у школама претходног режима, добро уобличили знања, па им није било ни тешко, ни неморално да у тоталитаризму издвоје и својим намерама и прохтевима подреде његове најгоре елементе. Определили су се за рушилаштво, занемарили и у најмањој мери стваралаштво, за лична богаћења и стварање положаја недодирљивих божанстава, не зазирући да помоћ у томе затраже и тамо где је некадашњи друштвени талог нагло постајао „друштвена елита“. Тај нови-стари сој властодржаца истовремено се појавио и усталио у свим срединама некадашње Југославије, што је била додатна опасност неслућене разорне моћи. Узајамно су се подржавали, иако су тежње, формално гледано, биле различите, иако су се у њиховим измишљеним и

стварним сукобима гасили многи животи, уништавана духовна богатства непроцењивих вредности, велики делови народа и конфесионалних заједница били приморавани да крену у егзодус, па и да нестану са простора на којима су пре тога вековима били настањени. Господари рата и мира су убијали да би се богатали и то цинично, бесрамно називали прегнућима за „велике националне идеје“.

Српски господари, чији су апетити по све-му судећи бар нешто већи од апетита осталих, као да су предначили у бестијалности. Тако бар изгледа, судећи по учинцима које су остварили. Србија, а заједно са њом и тужна творевина поново ирационално названа Југославијом, нашли су се изван времена и света коме би требало да припадају, као што је одвајкада било. Њихова усамљеност и презир који их окружује не могу виш да буду објашњавани злонамерношћу и мржњом творца новог светског поретка. Демагогија која је завела народ на стрампутице и одвела га у трагедију, потрошивши целокупно национално богатство, без изгледа да оно икада поново дође у руке оних којима заиста припада, све је неуверљивије. Њене жртве су само још унезверени, изгубљени људи претежно из редова оних који су загазили у тзв. треће доба. Добитници и самим тим додатни и не баш бројни поклонци су поткупљени од власти профитери, као веома слојевита група у којој има свега и свачега, да би их спојило безбрижно живљење корумпираних или о закон огрешених. Коначно истина потискује лаж проглашавану за истину. Привреда земље није пропала због мера Савета безбедности УН. Она је уништена куповином лојалности грађана и промовисањем у ратним разарањима нових господара — послушника у измишљеним државама фантазмагоричних царстава уображених великих државника који су својим „умећем“ и политичком „генијалношћу“, према марифетљацима брижних, самозваних отаца народа, бацали у засенак и величине какве су били Н. Пашић, М. Миловановић, када је реч о Србији. А извесно је била на издицају и када је отпочело то последње, убитачно расипништво, због технолошке преживљености и истрошености. Бесмисленост прича о томе да некадашња житница Европе има хране бар за своје грађане такође је очигледна свакоме. Трговина без робе, празне радње пред којима се отежу редови највећих оптимиста, љубришта на којима је и најмањи отпад хлеба права драгоценост за све већи број грађана који се на њима прехрањују, недвосмислено потврђују чињеницу да глад хара и да ће тек харати. Од ње ће бити поштеђени само привиђењем подарени вођи и њихови у грабежи огрезли следбеници, било да остану овде да би уживали у највећој страсти владања или да пођу за од народа отуђеним богатством које су присвојили и обезбедили на различитим меридијанима. Сурово је да на крају XX века стари, болесни и деца умиру и од донедавно безазлених болести, зато што нема лекова, нити средстава за медицинске интервенције. Свако ко на томе инсистира ризикује да изврши мањи или већи злочин, увек сигурно да у највећој могућој мери оптерети савест. Али, ни кривица није једноставна за утврђивање како су упорно хтели да прикажу српски властодршци настојећи по сваку цену да се сакрију из туђе „злочина“. Те кон-

струкције ипак падају у воду. Хуманитарна помоћ која никада није била мала и долазила је из целог света злоупотребљавана је. Највећим делом одлазила је на црно тржиште, одговарајући њен део служио за покретање тенкова и сл. Изгубљено је поверење, не због тога што је то желела геноцидна и неморална светска заједница, већ једноставно зато што људи ове власти и људи око те власти, уживаоци њене штедре милости нису имали обзира ни према чему када је реч о њиховом богаћењу.

У таквој ситуацији, споро додуше, а то је и разумљиво с обзиром на претходне индоктринације, страх од неизвесности и варљива нада у обећавамо преживљавање у беди, као боље решење од изумирања, мења се из основна досадашња промашена „егзистенцијална“ филозофија грађана Србије. Преживљавање је уступило место изумирању, задржана је само отрцана фраза српског председника и његове самољубиве партије да је одбрањен национални понос од чега нема никакве користи, о некој будућности је илузорно и говорити, мртвом народу и срушеној држави. Нагло се смањује број грађана који су спремни да поверују да Србија заиста није погнула главу, када је пала на колена и у немоћном бесу „пробраних“ представника власти псује и преклиње да јој се бар понуди рука спаса, које неме ниоткуда. Најбољи пример безизлaza је погађање као на пиљарској тезги око територијалних уступака у Босни и Херцеговини. Томе се може додати и изјава министра иностраних послова Грчке који после толиких доказа пријатељства и традиционалног савезништва пледира да се стање граница на Балкану не мења. Другим речима ратна и рушничка опција српских власти постаје тоталан промашај са несагледивим последицама. Ма колико да је њихова безобзирност, све је очигледније да они и сами више не могу да сакрију оголелу истину. Хвата их паничан страх. Одају се грубим нападима на политичке неистомисљенике, са дисквалификацијом пред изборе за које су се по свему судећи и покајали што су их расписивали, пуним контролисаним агресивности: немоћ противника да испуни изборни цензус и да неће ни бити у парламенту и сл. Неубедљива су и уобичајена самохрабрења да су резултати њихове досадашње политике веома и у очима самих грађана. Наравно, реч је искључиво о националним програмима, иако грађани траже нешто сасвим друго што они не могу да им пруже: план економског оздрављења, без кога нема ни праве националне политике. Значи пораз је за социјалкомунисте већ претворен у катастрофу.

Бескрупулозни, заокупљени само собом и својим профитерством свих врста, они чине последњи, очајнички покушај да опстану. И то би било разумљиво као део надметања у политици. Али, цена по којој они желе да постигну намеравано је превисока. Ако буде искоришћена идеја у игри и та цена плаћена, биће извршен злочин над злочинима који ће надмашити све што је у томе учињено од 1944. године. Надмашиће можда и много тога што се догодило и на другим странама где је тоталитарна пракса дуговекија. Евентуална поновљена победа социјалкомуниста у Србији и превласт лажи над истином означиле крај Србије.

Уколико се догоди тако нешто парламент с којим ће, према датом обећању Србија да се поноси постаће невидљива срамота. Бар се то наслућује према збивањима у досадашњем току предизборне кампање. У оној Великој Србији која је претходила Аустро-Угарској важио је чудан закон. Предвиђао је поучан начин супроставаљања крађи и разбојништву. „У коме се селу нађе лопов или разбојник, то село да се распе, а разбојник да се обеси стрмоглавце, а лопов да се ослепи, и господар села тога да се доведе к цару да плати све што је учинио лопов и разбојник од почетка, и опет да се казни као лопов и разбојник.“ Иста казна чекала је и кнежеве, премијуре, управитеље, предстојнике и челнике који управљају селима и катунима. Када су се господари оглушавали о пријаву разбојника, делили су његову судбину што се кажњавања тиче. Средишно место на предстојећим изборима у све већој мери као да заузимају, уз СП/К/С управо по још неко опак због којих су се некада села расипала. Зато је оправдана бојазан да судбина коначног расипања сада чека Србију.

А она, чека или мирно свој крај коме је са сладострашћем окорелих грешника воде воде неодговорни предводници којима је, на њену несрећу, лаковерно препустила своју судбину?

Има места страховањима да се предала неизбежној судбини. Позив упућен од некаквог Удружења Срба староседелца, ако је уопште искрен и не представља део ујдурми којима се служи прљава и на све спремна власт, најбоље говори у прилог томе. Осећање угрожености бар дела њених грађана изгледа да се касно пробудило. Када је губитак постао ненадокнадив и коцкару остало једино да се преиспита да ли да се преда беди и преживљавању или да дигне руку на самог себе, мало је време да се са запаженијим успехом отклоне деценијама и нарочито последњих година нагомилавани пропусти. Судбина Србије је у рукама туђина по два основа. У њој нема Срба староседелца који се питају и њеној будућности и садашњости. Истовремено, они који ту могућност имају помодно су се окитили демократијом, либерализмом и другим украсима који су у просвећеном свету само део обичне свакодневице, нормалан однос према стварности, остајући у дубини душе успешни предвосници или добри послушници од заната на другим странама ипак преживљеног тоталитаризма. Њихова свест је окована идејама којима су задојени и од којих су итекако шићарили сав свој век. Да ли су они свесни тога или не зависи од њиховог односа према моралним начелима, али очигледно је да су се, овако или онако, опасно укљивели у данашње улоге бранилаца демократије од комунизма који покушава да се отме преображајима. Значи у улози су оцо и мајкоубице, што је више него довољно да се озбиљно посумња у њихове добре намере да замста спрече крај Србије. Пре ће бити да га помажу, пуни себе, својих раскошних памети и видовитости без краја, било да су са ове или оне стране линије која све несигурније дели позицију од опозиције.

ИЗМЕЂУ ПАПУЉАСА, ЧУРКИНА, ЖИПЕА, КИНКЕЛА И ДРУГИХ

КРУЖЕЊЕ ОКО СРБИЈЕ

О нај део Србије који је тако наводно емотивно везан за своје православно порекло да га у свакој прилици покушава не само да истакне, већ и наглашено изрази, поверење у сваку акцију Грчке или Русије (бар неког њеног политичког центра) протеклих десетак дана је наизглед могао да буде задовољан.

Најпре је овамо стигао шеф грчке дипломатије Каролос Папуљас са намером да се, како је овде објашњено, у свету почне схватати колико је важно да санкције са Србије и Црне Горе буду скинуте. Долазак је утолико био значајнији што ће Грчка бити председавајући у доскорашњој Европској заједници, а ондашњој Европској Унији. Приликом доласка све је изгледало веома добро и прилично спектакуларно, али већ после 24 часа процурела је вест да је шеф грчке дипломатије заправо понудио неку врсту регионализације бивше Југославије и готово целог Балкана. Ова тема би, на свој начин, била и деминирајућа на Балканској конференцији за коју се Атина жестоко залаже. Идеја о конференцији, међутим, овде је од председника Србије била глатко одбијена. Према добро обавештеним изворима нарочито је неповољно прихваћена могућност да се Косово и Војводина на извесан начин изједначе, као аутономне провинције са Српском Крајином у Хрватској. Осим ове варијанте, тврди се, постојала је и друга — да део Косова одиста припадне Албанији, али и да значајан комад Македоније такође оде у земљу матицу. Ако би српска страна и била задовољна овом другом варијантом, она прва могућност је била крајње непривлачна. Можда чак и више од идеје да Српска Крајина у Хрватској одиста тамо и остане са огромним степеном самосталности.

ГРЧКА И САД

Папуљасова понуда је у кулоарима означена и као „америчка идеја“ уситњавања Србије у корист других балканских земаља што је у супротности са изјавом председника Милошевића да је Србија највећа политичка и војна балканска сила. Или је можда баш у складу с тим па би је свакако требало разрушити или бар ослабити.

За неке од ових кулоарских информација, пажљиви посматрачи су могли затим да нађу и потврду у даљим путовањима и изјавама грчког министра, посебно у Загребу.

Некако у исто време из Атине су стизале и вести о добрим односима Грчке и САД, иако Вашингтон није са великим одушевљењем дочекао победу социјалиста на Пелопонезу.

Тешко је рећи да ће многобројне иностране посете довести до смиривања ратних пожара. Пре би се могло рећи да Србију и Црну Гору коначно окружују, са намером да их потпуно изолују уколико из Београда, Пала, или Кирина стигну нови захтеви, у уверењу да су им позиције ојачале

Пише: Гордана ЛОГАР

Ова промена у грчкој реторици, међутим, није велика новост. Социјалистички Папандреу-ов ПАСОК се увек служио истим методама: у кампањи је грмео против Вашингтона, раније су најчешће биле нападане америчке базе у

Грчкој, да би после победе тај део програма или кампање бивао заборављен. Од Атине се не може очекивати другачији прилаз ни сада ни онда кад буде председавала Европском Унијом (ЕУ). Разилазиће се са Вашингтоном таман толико и таман на оним темама на којима ће то чинити Европљани заједно. Не постоји варијанта у којој ће Атина, због Београда, покварити своје односе са САД како се то зна из искуства, а потврђује и сада.

С друге стране, овдашње, међутим, Вашингтон је највише на мети. Најпре због временог и учесталог понављања о целисходности бомбардовања српских положаја, што је руку на срце, ипак имало неких ефеката макар и као претња нефлексибилним српским политичарима у Београду или на Палама. На удару је и због свог најутицајнијег места у Савету безбедности где је ретко показао било какво разумевање за политику Београда и углавном је био тај који је стекао санкције. Тамо се, нико није додуше истински успротивио, али извесна трапавост Ворена Кристофера, неделикатност Мадлен Олбрајт и превртљивост председника Клинтон окрета-ли су стреле против њих. На страну што су њихово здушно и веома гласно говорење о потреби да санкције буду још непроборније

заправо ишло на руку Слободану Милошевићу: имао је у њима сјајне сведоке да његова политика и политика његове владе нису криви за сав ужас у којем живи српски народ.

По реду ствари, председник Србије би заправо требало да буде захвалан Вашингтону за све оно што је досад учинио за њега. Народ на страну.

ДОЛАЗАК ЧУРКИНА

Осим Папуљаса, који је, изгледа, испао мањи православцац него што би то очекивали овдашњи „верници“, нарочито они на врху, протеклих дана по бившој југо-домовини прошетало је и један други — Виталиј Чуркин.

Чуркинове београдске изјаве, нарочито она, поновљена, да се санкције не могу директно везивати за решавање хрватско-крајинског сукоба наишле су на добар одјек све до тренутка док није рекао у Загребу да је Српска Крајина део Хрватске. Ова констатација, ма шта ко мислио о њој, Чуркину и територијама, сасвим је у складу са оним како цела светска заједница у ЕУ и УН гледа на Крајину. То никако не значи да изостају покушаји, напори, иницијативе да се овај сукоб реши дијалогом у којем без икакве сумње своју улогу има и Београд, мада није извесно није ли ту главни актер ипак на Палама.

Оно што можда једино пружа мало наде несрећницима у Босни и Крајини да би ратни пламен бар за извесно време био мало заглашен јесте Чуркинова порука да, због зиме и хуманитарних (боље рећи нехуманих) услова не би требало чекати неку нову конференцију на пролеће већ би требало деловати одмах.

Није искључено да је то деловање одмах заправо оно што ће се десити 22. новембра на Министарској конференцији ЕУ у Луксембургу.

Да ли ће бити и резултата сасвим је неизвесно. Сигурно је једино да је иницијатива Немачке и Француска да Караџић уступи још три одсто територије Муслиманима да би се санкције постепено укидале Србији и Црној Гори, затим Папаљусово обилажење Балкана и Чуркиново територије бивше Југославије, јесте заправо припрема за Луксембург. И друго што се са сигурношћу може тврдити јесте да ће санкције одиста постепено бити укидане ако се испуне тек две мале ствари: постигне мир у Босни и успостави дијалог и споразумевање између Загреба и Книна!

Када се то има у виду онда је савршено јасно да је неупоредиво важније гледати како ће се отворати или затварати путеви хуманитарним конвојима према босанском становништву, јер тренутно не изгледа да би и једна страна биле спремне да — макар и због зиме и умирања (на то су већ навикли) одиста потпише мировни споразум. Видело се то и по Силајичићевим изјавама после сусрета са Чуркином и Крајишниковим на Радио Крагујевцу који је иначе упутно слушати недељом (тамо увек има неког из српске власти шта да поручи) и Туђмановим после сусрета са руским емисаром. Кад се томе дода и блискост естаблишмента у Крајини (без обзира на разлике међу појединцима са овим на Палама и начин на који преговарају са Хрватском и наравно она са њима — од наде једва шта ос-

таје. Питање је само да ли су сви довољно луди, како је рекао француски генерал Кот да одиста опточне српско-хрватски рат. Ко ће у том случају све у њему да учествује: да ли ће на крајинској страни бити само снаге с оне или и с ове стране Дрине?

АМЕРИЧКЕ КАРТЕ

Оно, међутим, што је углавном остало изван публициитета јесте да ни једна ова иницијатива није изван везе са Вашингтоном. Иако су САД дигле, наизглед, руке од мешања у босански паклени лонац, њихова улога — ако ништа друго — у Савету безбедности је изузетно важна ако не и најважнија (признао је то и Бутрос Гали). Американци су уосталом већ у суседству: у Македонији, Албанији, а од вајкада и у Грчкој. Они су, кроз НАТО коначно и у Италији, па ни на предлог италијанског министра иностраних послова да се још једном добро размисли о статусу Сарајева није једностран потез. Папуљас је такође обишао Албанију уверавајући о добрим односима Атине и Тиране, бар у будућности, а и Румуни-

ју и Бугарску. Кад се томе дода и последња изјава америчког амбасадора у Загребу г. Галбрајта иначе раније познатог по неодмерености кад је реч о „хрватским непријатељима“ — да Хрвати баш нису недужни у недељима према муслиманском становништву, онда се са извесном сигурношћу може говорити о синхронизованости акција и иницијатива пред састанак у Луксембургу, а пре неке замишљене конференције о Југославији.

Ипак се, међутим, не би могло тврдити да ће то све заједно довести до смиривања ратних пожара. Пре би се могло рећи да Србију и Црну Гору коначно окружују са намером да их потпуно изолирају ако из Београда или са Пала и Книна почну нови захтеви (на Муслимане се већ врши очигледно притисак да пристану на неку варијанту Овен — Столтенберг плана) у уверењу да су им позиције ојачале.

Како ће се у све то уклопити избори и коме ће иницијативе и да ли ће помоћи немогуће је рећи у овом хаосу.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ЧИЧА“ ОГЛАШАВА ПРОДАЈУ КЊИГА

1. ДОКУМЕНТИ ХУВЕРОВОГ ИНСТИТУТА

РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК: СЛУЧАЈ ЂЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАЈЛОВИЋА,
стр. 500, ЋИРИЛИЦА

ЦЕНА: пв 3 ДЕМ

2. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ

ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА

стр. 230, ЋИРИЛИЦА

ЦЕНА: пв 2 ДЕМ

3. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:

СЕЋАЊЕ ИЗ РАТА

стр. 230, ЋИРИЛИЦА

ЦЕНА: пв 2 ДЕМ

СВЕ ТРИ КЊИГЕ ИЛУСТРОВАНЕ СУ ФОТОГРАФИЈАМА ИЗ ДОБА РАТА

ПОРУЖБЕНИ КУПОН

„Српска реч“ (за ИП „Чича“)

Бранкова 13-15, VI спрат, 11000 Београд, тел. 011/620-891, 628-242

ПОРУЧУЈЕМ КЊИГЕ

под редним бројем _____ за укупно динара _____

презиме, име оца, име _____

занимање _____

број и средиште поште _____

улица и број _____

НАПОМЕНА: Књиге се могу поручити и преко телефона из поруџбенице

ЕУРОПЉАНИ, ТОПНИШТВО И МОСТ

Нема више старог моста у Мостару по коме је овај град и добио име. Варварска или барбарска рука гађала је врло прецизно и ово здање изграђено 1566. године на крају је завршило у још увијек модрој Неретви. Ако већ на Мостар Хрвати полажу право, мада то ничим не могу да докажу, мост је бар припадао свима. И не само Мостарцима свих вјера и нација него свјетској културној баштини.

У ратној и дневнополитичкој игри нашло се ово ремек дјело османлиског градитељства које је, ако ништа друго, а оно бар због људске историје, требало сачувати без обзира какав ко има однос према Турцима — Османлијама. Није нимало случајно што је мост погођен и уништен само неколико дана после заузимања Вареша од стране муслиманских оружаних формација, затим званичног укидања Хрватског вијећа одбране у Сарајеву и стављање ових војника под директну команду Првог корпуса Армије БиХ. Освете никада није мањкало на тим просторима, али овај чин превршио је сваку мјеру. Сад не вриједи кукати. Мора се, међутим, пронаћи „убица“ моста и извести пред одговарајући суд. Мост је био под заштитом УНЕСКО-а и тешко је повјеровати да ће ова међународна организација тек тако прећи преко свега.

У свему томе забрињавајуће је да рушење моста није изазвало оштрије реакције у већини земаља свијета. Некако је и том свијету постало нормално да се догађају чуда, злочини и свирепости свих врста на просторима бивше Југославије, тако да рушење чак и једног толико вриједног споменика културе не представља велико изненађење. Свијет је исто тако оуглао на рушење богомоља. И тако у недоглед... Свијет ће се полако навићи на смрзавање људи и то не само у Сарајеву, на умирање од глади, налазећи оправдање за своју равнодушност у старој изреци да сваки народ сам одлучује о својој судбини и будућности. Додоуше, тешко је тврдити да су Босанци и Херцеговци, исувише могли да одлучују о својој судбини, јер она је углавном кројена у неким центрима. Сигурно је, исто тако, да ниједан рођени Мостарац — Хрват не би могао да гађа Стари мост који је за све њих представљао срце и душу града.

Сад се већ може рећи да је рушење поменутог моста један од епизода рата у БиХ. Овај чин се може посматрати и кроз изразито заостравање муслиманско-хрватских односа од највишег до локалног нивоа. Прво је гос-

Кад је 1566. године завршио познати мост над Неретвом архитекта Синан је, наводно, Сулејмана Величанственог обавестио о томе следећим речима: „Само за Ваше очи“. Није проблем што је ову реченицу украо Џејмс Бодн, него што су је Хрвати крстили као „само за наше далекометно топништво“. Било је то ових дана, 427 година касније.

Пише: Ејуб ШТИТКОВАЦ

подин Изетбеговић изјавио да је Туђманово мијешање у унутрашње ствари БиХ превршило сваку мјеру. Рекао је то у много оштријем тону него икада до тада, што је био знак да се „исувише тога иза брда ваља“. Услиједиле су, затим, међусобне оптужбе, а хрватски врховник је почео да понавља како његова република никада неће дозволити стварање исламске државе на европском простору. Прије годину дана изјављивао је да он не би против тога имао ништа, јер „и Муслимани имају право на своју државу“. Између Сарајева и Загреба почеле су да се размјењују све жешће ријечи, а потом је услједила чистка у редовима Армије БиХ, током које су ухапшене десетине припадника ове Армије, међу којима је био приличан број присталица Јусуфа — Јуке Празине, који је својевремено прешао у ХВО. Хрватске власти су му отказале гостопримство и он се, наводно, крије негде у Херцеговини. Његови људи су, међутим, остали у Сарајеву и још неким мјестима и „радили“ на старим начин. Хапшење Јукиних присталица искоришћено је за распламсавање муслиманско-хрватских и муслиманско-муслиманских сукоба и то врло вјешто, без обзира што су обје стране, на примјер, Јуку Празину прогласиле „окојелим криминалцем“. Самовољно понашање припадника ХВО је на крају исувише избацило из такта власти у Сарајеву тако да су ове формације званично укинуте. По хрватским изворима учињено је то на силу, по муслиманским већина припадника ХВО

пристала је добровољно да стане под јединствену команду Армије БиХ.

Ово би се могло окарактерисати као трећа драматична фаза у муслиманско-хрватским односима на тлу БиХ. Прва је представљала период почетка рата када је између припадника хрватских и муслиманских оружаних формација постојала велика лажна љубав инспирисана у првом реду мржњом према српској страни. Другу фазу представља период све виднијег отварања карата и јавног показивања аспирација на одређене територије које у Венс-Овеновом плану нису биле довољно јасно разграничене нити дефинисане. То се, углавном, узима као основни мотив хрватско-муслиманских оружаних сукоба.

У овој, трећој фази обје стране иду на све или ништа. Муслиманске снаге су без већег отпора ушле у Вареш. По казивањима неких припадника Армије БиХ, хрватске снаге су се разбјежале, а то, по тим оцјенама, само говори да су већину припадника ХВО чинили Хрвати из Хрватске, а не домаћи људи. Они једноставно нису имали довољно мотива да „бране један градић, који нема никакав стратешки значај“. Оно што је услједило послје тога подсјетило је свијет на једну једину сигурну чињеницу, а то је да у овом рату страдају највише цивили. Поново су колоне унесрећених људи (њих око 15.000) кренуле са својих огњишта. По информацијама страних агенција град су масовно напуштали и Муслимани тако да се једно вријеме у њему налазила скоро само војска.

Изетбеговић је за егзодус цивила имао своје објашњење. Наиме, он сматра да је лидер боснасхохерцеговачких Хрвата Мате Бобан искористио прилику да поступно све Хрвате из средње Босне пребаци у Херцеговину како би „лакше њима владао, јер су почели да му отказују послушност“. Додоуше, Хрвати су у Жепчу основали своју аутономну покрајину, али се до сада није нешто нарочито чуло за њу.

Тачно је, такође, да Бобан покушава да обједини што је могуће више Хрвата, али мало ко из средње Босне или Посавине хоће да иде у кршовиту Херцеговину. У питању су животни, а најмање политички разлози. По ономе како се догађаји развијају Муслиманима ће на крају припасти средња Босна, а како ће се у њој живјети — Бог зна. При томе се мисли, прије свега, на окружење у коме се налази. Изетбеговић је већ сам потврдио да ће у тој евентуалној будућој Босанској држави

живјети близу 80 посто Муслимана, али да ће остати значајан постотак Хрвата и Срба. Он и даље инсистира на појму грађанска држава објашњавајући да би стварање било какве исламске или чисто муслиманске државе било погубно за саме Муслимане. Уједно, Изетбеговић стално потенцира (врло често даје интервјуе Радио-Сарајеву) да ће у тој евентуалној држави бити загарантоване грађанске слободе и права по међународним мјерилима. Без обзира на то обични људи се питају да ли ће се моћи успоставити било каква међунационална хармонија послје свега што се догодило. Отуда су процјене да се за наредних десетак година тешко може и помишљати на изглађивање међунационалних односа. Јер, мало је породица које нису изгубиле неког. У Сарајеву се у последње вријеме износе и подаци о броју жртава на српској страни. Тако бивши професор на Факултету политичких наука др Јусуф Жига тврди да је на српској страни погинуло неколико десетина хиљада те да је још увијек немогуће утврдити укупан број погинулих, јер ће требати веома много времена да се из свих средина добију спискови убијених војника и цивила. Осим тога, те бројке неке стране у рату не желе да саопштавају због сопствене јавности.

У садашњем времену, добија се утисак, странама у рату битнији су проценти територија на које полажу право него људске жртве. Тиме се више бави и међународна заједница. Мало ко више и спомиње да су хуманитарни фондови при крају и да ће предстојет ња зима бити жестока. Такве „обичне“ теме губе се у политичким предлозима као што је иницијатива Њемачке и Француске да се Муслиманима да фамозних три посто територија и да се коначно склопи мир. Можда ће послје тога наступити прави проблеми враћања у иоле нормалан живот, ако таквог живота у БиХ уопште може бити послје овог крвавог и прљавог рата.

Пошто представници српске стране одавно изјављују да више не ратују са Хрватима и Муслиманима остаје онда да ова два љута непријатеља рашчисте рачуне. Како су год лако изгубиле Вареш хрватске оружане формације дају до знања да не одустају од неких других градова (посебно Фојнице) које сматрају својим. Очигледно, пролиће се још много крви, а питање је да ли ће икад Изетбеговић и Туђман моћи да изгледе односе. Ако се то баш никада и не догоди већина босанскохерцеговачких Муслимана неће бити несрећна због тога. Напротив!

Можда је једина, позитивна“ страна овог рата, бар за Муслимане, у томе што су ваљда коначно схватили да их хрватски политичари неће по трећи пут за последњих педесет година првести жедне преко воде. У овом рату су криво платили лекцију и схватили мало касно да није мудро заборављати историју.

Оно што је у овом рату представљало неку врсту завршице проширивања јаза између Загреба и Сарајева, као и Муслимана и Хрвата, јесте рушење поменутог Старог моста у Мостару. Ових дана могле су се чути опаске да су припадници бивше ЈНА, ипак, поштедјели мост, а могли су да га сруше. Ни коме још није јасно како су хрватске оружане снаге дозволиле себи такав луксуз.

SOS ТЕЛЕФОН

**ВЕЋЕ ЗА ЉУДСКА ПРАВА ОТВОРИЛО ЈЕ SOS ТЕЛЕФОН ЗА СВЕ ЖРТВЕ
ПОЛИТИЧКЕ, НАЦИОНАЛНЕ, ЕТНИЧКЕ, ВЕРСКЕ И СИНДИКАЛНЕ
ДИСКРИМИНАЦИЈЕ У СРЈ.**

**УГЛЕДНИ ПРАВНИЦИ БЕСПЛАТНО ЋЕ ВАМ ПОМОЋИ У ОСТВАРИВАЊУ
ВАШИХ ПРАВА.**

**ТЕЛЕФОН 011/626-623 ОТВОРЕН ЈЕ СВАКОГ ДАНА
ОСИМ ВИКЕНДА ОД 10-15 И 18-20 САТИ.**

МОЖЕТЕ СЕ ОБРАТИТИ И ПИСМОМ: ПОШТАНСКИ ФАХ 325, БЕОГРАД

ЕКРАНИЗАЦИЈА АРКАНИЗАЦИЈЕ

Што рекла овлашћена пророчица СПС **Миља Регулус** — има Бога: ко год не мисли добро српском народу и Србији, стићи ће га казна божја. Ко је овде Бог — зна се, а и кога је стигла казна божја такође.

Само да не разумемо погрешно: није Бог казнио само **Шешеља** и радикале; казнио је све нас — васколики српски народ, што рекао чувени (бивши) поета, а казна није од Свевешњег, већ од овоземаљског, домаћег Бога (и батине). Из тога произилази да смо ми мазохистички, самомрзачки народ, који трпи све и што га више муче и киње он је све мирнији, ћутљивији, поданичкији, богобојажљивији.

Као што смо у прошлом броју најавили, циркус се из Скупштине пренео на целу земљу Србију, а рат између „црвених“ и „црних“ већ је ступио у фазу „до истребљења“. У том контексту, Велики Војвода је дефинитивно одлучио да је „дошло време да раскринкамо главног мафијаша у Србији — његово име је **Слободан Милошевић**!“? Ко ће кога — видећемо, али лично мислим да се крај зна.

У међувремену дошло је и до других промена: васколиком српству више не прети шешељизација, већ — арканизација. Ако је то уопште нека утеха и ако неко може да различи која је од те две пошасте — гора? Велики Војвода, пак, тврди да то није он, већ **Аркан** „главни криминалац који делује под патронатом државе“. И још обећава да ће, уколико буде кренуо у Хаг, повести са собом и једног и другог — и **Милошевића** и **Ражнатовића**! О темпора, о морес!

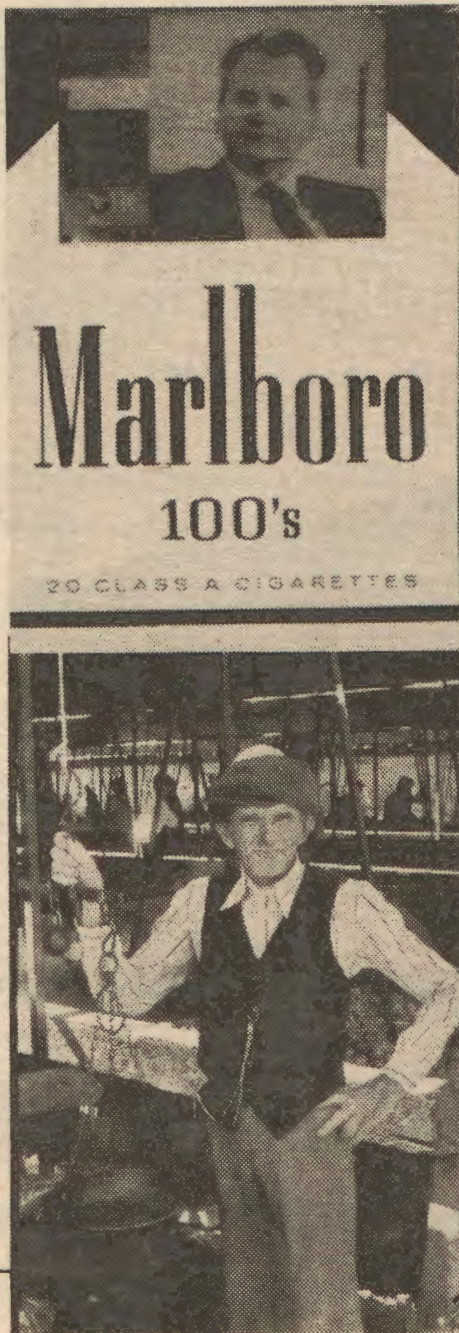
НОВА РЕЗЕРВНА СТРАНКА СПС

А све се то догађа у ситуацији када је како пише „**Ноје цирхер цајтунг**“ „привредни слом Србије и Црне Горе попримио такве размере да се већина градског становништва бори само за пуко преживљавање. Незадовољство је велико, али се ипак не очекује да ће гнев и разочарање прећи у отворену побуну: већина се уморила и више не жели да чује за политику“.

Није, нажалост, то само — због умора. Казна божја је у питању, а — зна се — кога Бог хоће да казни, прво му узме разум. И нису ту ни санкције криве, оне су — каже циркушки дневник — „само убрзале пропаст која је раније започела. Кобна је била, пре свега, директивна економска политика социјалистичке владе, која је у последњих шест недеља нанела већу штету него ембарго за осамнаест месеци...“ И још додаје да од санкција једини профитира **Милошевићев** режим, „јер оне омогућавају руководству да кривицу за пропаст свали на „зло“ иностранство и апелује на национални понос Срба“.

Трагично је што Милошевић својом макијавелстичком политиком омогућава да друштвени талог и шљам Балкана избију на површину

Пише: **Никола БУРЗАН**

И у таквој ситуацији, истиче **Глас Америке**, **Арканова** странка ће у предизборној кампањи потрошити око пет милиона дојче марка! „Велика количина новца којом **Аркан** располаже, а нико се овде не усуђује да постави питање одакле му толике паре, прети да уништи и Независну телевизију „**Стидо Б**“. Готово све термине које је ова кућа предвидела да изнајми за представљање политичких странака откупио је **Ражнатовић**, што је изазвало велико незадовољство новинара ове куће. Челници „**Студија Б**“ сада муку муче не би ли спречили арканизацију своје телевизије, а приметно је и незадовољство водећих опозиционих странака које су до сада имале могућности промоције баш на овој независној телевизији“.

Више се, дакле, не каже — екранизација, већ — арканизација! „**Глас Америке**“ добро примећује да се „владајућа странка до сада није огласила поводом овакве кампање Странке српског јединства, иако је **Слободан Милошевић** лично апеловао на умереност и скромност у предизборној трци. То само појачава тврдње да је ССЈ, у ствари, резерва странке социјалиста и да би она требало да замени радикале у републичком парламенту“. Није — него!

АРКАН — МИЛОШЕВИЋЕВО ОРУЂЕ

То је, уосталом, толико јасно видљиво и нападно да просто бode очи. „Иако тврди (**Аркан**) да му је странка независна — пише лондонски „**Дејли телеграф**“ — верује се да представља оруђе председника **Милошевића** у циљу поделе ионако несложне опозиције и добијања парламентарне већине за његове социјалисте. **Аркан** је изјавио да у потпуности подржава г. **Милошевића** као „човека од части“.

Аркан, кога тражи Интерпол — наставља лист — „важи за суровог лидера милиције, мада дечијег лика. Он је оптужен за бруталне нападе српских нерегуларних снага у Хрватској и Босни. Такође се верује да се обогати захваљујући ратном плену. Он демантује те оптужбе, истичући да су његове снаге, познате као „тигрови“, деловали само за заштиту Србије“. Лист још додаје да је **Арканова** странка оптужена да „подмићује сиромашне пензионере“ да би је подржали на изборима!? Знaшто не: у љубави и политици — све је дозвољено.

Бечки „**Стандард**“ такође истиче да „**Аркан** треба, као националиста, да смени вођу радикала **Шешеља**“ и да **Милошевић** рачуна да би „евентуално са комунистима „на левици“ или са **Арканом** „на десници“, могао да формира коалицију“. И ту смо, поново, у великој дилеми: да ли је гора „левица“ или „десница“, да ли више волите са плота на к... или с к... на плот?!

Светски медији се уопште не труде да нам помогну у разјашњавају ове наше вечне дилеме, али се зато много баве Милошевићевим обрачунама са „фашизмом“ и „четништвом“. Мислим да је суштину целе кампање најбоље уочио лондонски „Индипендент“, који пише да су „само пре годину дана државна средства информисања величала СРС и њене присталице у саставу паравојних Група као српске патриоте и хероје. Стравични, добро познати злочини, извршени над цивилима за време борби у источној Хрватској и источној Босни, представљани су као неопходан део посла „ослобађања“ Босне и Херцеговине. Међутим, после прошломесечног раскола између Милошевића и СРС средства информисања су преобратила хероје у националну срамоту...

ПОРЕМЕЋЕНИ ВОЈВОДА

Акција против Шешеља и његових наоружаних следбеника део је Милошевићеве стратегије да освоји апсолутну већину у парламенту за своју Социјалистичку партију. Кампања је почела серијом чланака у „Дуги“, чији је аутор Милошевићева супруга Мирјана и у којима је она отворила праву тираду против Шешеља, назвавши га фашистом од кога је подилази језа. Хапшењем Шешељевих присталица Милошевић има за циљ да дискредитира СРС пре избора и створи нову базу моћи око оних који су више присталице средњег пута. Он такође рачуна на то да ће створити већи политички простор за себе пре мировних преговора са Хрватском и Босном, који морају бити започети ако Србија жели да буду укинуте међународне санкције...

Шешељ би могао — наставља лист — да заврши у затвору заједно са својим злогласним поручницима, ако се ова кампања настави. Само малом броју Срба ће због тога бити жао. Док су радикали уживали наклоност председника, Шешељ је, витлајући пиштољем, заједно са бандама наоружаних разбојника, терорисао села у Војводини, дижући у ваздух куће Хрвата и Мађара. Срби који би протестовали против тога добијали би батине. Наслађујући се својим имиџом апсолутног расисте, он се хвалио да ће „зарђалим кашикама резати хрватске грљане“.

Неке његове апологете кажу да је он поремећен због тога што је 1970. године провео неко време у затвору у Босни, где су га муслимански полицајци, по наређењу тадашњег комунистичког лидера Босне, наводно 17 пута силовали — истиче „Индипендент“. — Обрачун са Шешељем је лукав политички потез, али то не значи да Милошевић жали због ратних злочина које су Срби починили у Босни и Хрватској...

УБИЦА ДЕЧЈЕГ ЛИЦА

Ову тезу лондонски дневник доказује „случајем Аркан“ — „Жељко Ражнатовић Аркан — убица дејег лица — који је харао по Хрватској, налази се на слободи и далеко је од тога да не ужива наклоност. Аркан сада предводи Странку српског јединства и недавно је организовао помпезни конгрес у Београду којем су присуствовали удворички расположени владини функционери. Арканове паравојне групе, познате под именом „тигро-

ви“, биле су подједнако свирепе као и Шешељеви „четници“. Међутим, у овом тренутку Аркан треба да обави за председника Србије један важан посао: да радикалима преотме гласове националистички расположених бирача“.

Још пластичније Великог Војводу портретише бечки „Пресе“: „Одувек је имао материјала да од себе направи кловна. Онај ко би, заморен тирадама Војислава Шешеља у Скупштини Србије, искључио тон, могао је да види подгојеног 40-годишњака, који непрекидно подиже панталоне и своју стално присутну нелагодност прикрива вештачким победоносним смешком. Искомплексирани дечак, који глуми дивљег човека — тешко може да се замисли непријатнија појава у српској култури грубих, брадатих мачо-типова...“

Када је вођа СРС, децембра прошле године, морао да се подвргне неурохируршкој операцији, Београд — у којем Шешељу никада није било лако — видео је у томе доказ да том човеку нешто недостуче у глави. Сада је овај екстремиста изложен општем руглу, јер он је, да ствар буде још гора, сам себи подметнуо ногу...“

О обрачуно војводе и војда пише и лондонски „Економист“: „Највештији боксер у балканској политици поново је кренуо у напад. Истину за вољу, био је то нокаут. Од избора у децембру прошле године, председник СРС и Србије Милошевић владао је уз подршку екстремне националистичке СРС. То више није случај: Милошевић је сазвао нове изборе како би се отресао и радикала и остале опозиције...“

Но, и Велики Војвода је кренуо у контра-напад отворено оптужујући Војда као „главног мафијаша у Србији“. Стога АФП наговештава да би „могло да уследи и хапшење Шешеља, који заузима истакнуто место на листи ратних злочинаца коју је 1992. сачинио бивши амерички државни секретар Лоренс Иглбергер. Овакво жртвовање Шешеља требало би да омогући Милошевићу да иностранству покаже своју жељу да казни ратне злочинце и да се отараси бившег савезника који је почео да смета због своје моћи и екстремизма...“

БЕЗОЧНОСТ НЕМА ГРАНИЦА

Када је већ казнио цео народ, ред је да казни и ратне злочинце, зар не? То је, каже АФП „део нове политике српског председника који покушава да побољша свој имиџ у међународној заједници у нади да ће се тако

укинути санкције...“ Радио Франс ентернасионал, пак, додаје да „прибављање солидног доказног материјала није у принципу тешко, јер се за читав низ злочина зна, чак има и живих сведока“.

С друге стране, наглашава француски радио, полако креће и међународни суд за ратне злочине, па није рђаво показати да Србији то није потребно, јер он уме сам да се обрачуна са својим злочинцима. На кашњењу нико неће замерити, јер правда је по својој природи спора. Власт се овим дистанцира од злочина и избија опозицији моћан аргумент из руку.

Остаје, међутим, непријатно питање: како да се није прво ишло на хапшење и разбијање много чвршће организоване паравојне формације тзв. тигрова Жељка Ражнатовића Аркана, посланика и члана владе у Крајини, сада лидера ССЈ? — пита се РФИ и закључује: „Тешко је смислити неко друго тумачење до да је он још увек савезник власти“.

„Дејли телеграф“ примећује, међутим, још нешто: „Преко ових хапшења Србија је први пут признала да су на њеној територији забележени случајеви великих повреда људских права“. А, пошто криминал у Београду стално расте, додаје лист, а белже се и све већи број обрачуна између банди, власти страхују од политичког хаоса у Србији који би могао довести до анархије.

Агенција АП пак, сматра да Милошевићев избор — да Шешеља замени Арканом, није случајан. Јер, „Арканова прошлост — њега тражи неколико западноевропских земаља због озбиљних оптужби за злочине — такође значи да се он може контролисати, и уколико буде, потребно, елиминисати“. Ако ништа друго Милошевић је прави мајстор у проналажењу „жртвених јараца“ — од Зеленовића и Божовића, преко Ђосића и Панића, до Шешеља и сутра, ето — Аркана.

У данашњој Србији — резигнирано констатује „Журнал д'Женев“ — безочност нема граница: у Београду је допуштено да будете истовремено ратни злочинац и кандидат на изборима. „Милошевић је макијавелиста: истичући Аркана у први план, он жели да убеди западно јавно мњење да се председник дистанцирао од ултранационализма. Међутим, све је то обмана. Али, та реченица је показатељ национализма због којег елита бежи и омогућава да друштвени талог и шљам Балкана избију на површину. То је трагично“.

Треба ли овоме још нешто додати?

ДУШАН МАКАВЕЈЕВ, ФИЛМСКИ РЕДИТЕЉ

ДА ЛИ ЈЕ МАЈКА ИДИОТ

фото: Ђорџо ВУКОЈЕ

Творац гориле који се купа у подне пита се зашто херој не сме да прдне или да се оклизне на кору од банане, зашто у српској традицији глава служи и за разбијање леда, зашто је мајка понекад ментално заостала и зашто рат не можеш да избегнеш ако си му сувише близу. О томе да ли Милошевић једе препелице — само нагаћа.

**Разговарала: Ружица
РАНИТОВИЋ-ЈОВИЋ**

Филм „Горила се купа у подне“, који ових дана гледамо у биоскопу, на трагу је филмског есеја, у оквиру кога се, под Вашом руком стапају елементи документарног и играног. Има ту подсмеха везаног за комунистичку митологију, јасно израженог у свим елементима приче о совјетском војнику „заосталом“ на тлу Источне Немачке, која се неизбежном симболиком (Лењинов споменик, совјетска застава) у мало измењеним околностима делује гротескно. Да ли је то само добро постављена мрежа да се исплете једна друга прича, нама својстена и блиска, са не мање гротеске и апсурда у себи?

Добро сте приметили да сам се, у ствари, послужио тим Берлином, као амбијентом, и животом Виктора Борисовича, тог совјетског официра као предтекстом за експресију, за израз нечега што је мени ближе, али што је било лакше изговорити кроз амбијент који је даље од наше ситуације. Када сам спремао филм, постојао је период у коме сам тражио која је и где је ту моја прича, у том Берлину. А да је то град у коме, ко пређе зид који је ишао кроз улице, односно претрчи са стране парних на страну непарних бројева, може бити смрћу кажњен. Доста је људи тамо страдало тако. Последњи, један млади човек, уби-

јен је чак 1980. године. Просто, ти млади људи нису могли да издрже и кренули би, па их је стизао метак негде на тим бодљикавим жицама. Била је потпуно абнормална ствар да постоји један град у центру Европе, у коме се налазе, тако рећи, два краја света. Нити се знало шта је с друге стране, нити је то неког интересовало, а изгледало је као да је с друге стране једна непрегледна пустиња, нешто што не постоји. Значи, била је то надреална ситуација која је трајала деценијама. И сад, са тим падом зида одједанпут се открива да усред града стоје огромни пусти простори, јер зид на неким местима није ишао само кроз улице, него и кроз неке бивше станице, железничке, кроз неке срушене блокове, тако да су то биле стотине и стотине метара ничега, неког песка, корова, неке грађе. И први људи који су се кретали тим простором, као код своје куће, биле су разне скитнице, бескућници, људи који су иначе живели на ивицама града. И ја сам у том простору онда направио причу о официру кога је напустила јединица, и који је дознао да му се, тамо у Русији, неко уселио у стан, да га је жена оставила, да више нема где да се врати, да просто почиње у 35. или 40. години живот од нуле. Он је као новорођенче кренуо да добије нову кожу, зато још носи униформу, јер још нема нови идентитет. И тај живот од нуле, живот од почетка, постао је све реалнији за нас. Кад смо кренули са филмом (то је југословенско-немачка продукција коју смо радили из Београда), још је постојала Југославија, а у току продукције она се распала на пет званичних држава и још неколико недовољно признатих или непризнатих. На почетку снимања филма је заиста постојала још та совјетска армија и ми смо од ње купили за нашег јунака тамо униформу официра оклопних јединица. Онда се и та земља претворила у 15 званичних и ко зна колико незваничних држава. Значи, мом јунаку и мени су се распадале домовине у току продукције, тако да је филм добијао све више на емоцији, која није сасвим јасна, јер то је емоција неизвесности. И обично се амбивалентна стања врло тешко признају као емоције, обично се очекује да ти или неког волиш или не волиш, или нешто знаш или не знаш, међутим постоје стања у којима ти чак не знаш ни шта је с тобом, ни шта осећаш према некоме. И тако, пролазећи кроз то стање неизвесности, наш јунак мења сопствени идентитет.

Сад је све тако комично, али многи људи су под тим, у страху, проживели свој век. Они који су изазивали страх, сада изазивају сажаљење, ето овог апсурда.

Тај систем је био апсурдан по себи, а тек по неко редак, ко је имао петљу, бавио се тиме, писао је сатиру, или је био срећан да може да се бави њом, из неке позиције која га не угрожава. Ја сам се и ми смо се доста тиме бавили, јер код нас је постојала лабавија верзија система, наш тзв. комунизам или социјализам је био једна медитеранска варијанта. Тако је код нас тог хумора било увек. Међутим, оно што ми је, кад је реч о филму „Горилла се купа у подне“, замерено, јесте да (неки су ми то заиста рекли) ту постоји одређена носталгија. Ја ту носталгију нисам планирао у овом филму. И кад је почело комадање тог огромног споменика, нашла се ту и та главур-

да Лењина од три и по тоне, коју овај официр нежно прати на последњи пут, што, наравно, има подсмешљив карактер. Али, кад ви видите њега, који је, у ствари, сироче тог система, како чисти Лењина, милује га по глави, па му чисти нешто из увета, претвара се у дебила који прати главурду тог Гуливера — ви одједном схватите да је тај човек, који је био део те машинерије, нимало наивне, смртоносне, сада један несрећник, полуизгубљен под звездама, и одједанпут схватите да се ту појављује сажаљење.

НАМРШТЕНИ ЛЕЊИН

Аутентичан сте стваралац шездесетих година, када сте између осталих, окарактерисани као припадник „црног таласа“ на филму. Оптуживали су вас да гледате исувише црно на наша социјалистичка достигнућа. Је ли то био и друштвени, или пре свега уметнички ангажман?

Ми смо оптужени за црни талас — нисам био само ја, није то био само Жика Павловић, само Жилник, ту је била, мање-више, и маса документарних филмова. То је био један период када је истина провалила, када је почело да се снима на улицама. Ја често кажем, „црни талас“ се звао тако, јер су то били последњи црно-бели филмови, после којих су дошли филмови у колору, а има још једна ствар везана за технологију, тада се појавио осетљивији материјал и било је много лакше снимати по улицама. Ми смо били заљубљеници у снимање по киши, по лошем времену, па смо се мували по неким железничким станицама, по неким маргиналним просторима. За нас је то било откривање света какав јесте, а кад откриваш, онда ти се покаже и сиротиња и беда, али и оно што је занимљиво, што није фасадно, налицано и упарађено. И откриваш виталност света који живи у тим међупросторима. Тако је један словеначки критичар врло интересантно назвао цео тај покрет, који је настао у Југославији, из Београда: те црне филмове он је назвао **социјалним витализмом**. То је био ангажован, критички приступ, који није био програмски, није имао карактер тоталне негације једне идеологије, то је просто откривало пукотине у идеологији и ретирало је као и све друге фантазије. Значи, та лажна слика света није била нешто што смо ми комплетно одбацивали, него смо је видели као кичерски део тог света, као што су, рецимо, велики портрети руководица, који су се износили у свечаним приликама. Сећам се кад сам снимао првомајску параду 1961. године, успео сам да ухватим: баш су качили огромног Лењина на Дом синдиката, кад — дуне ветар, и како је почело да се гужба то платно, почне и Лењин да се „мршти“... После сам у „Љубавни случај службенице ПТТ“ убацио ту секвенцу. Нисам то ја наместио, ја сам само препознао ту игру. То је била та „Првомајска парада“, која је изазвала доста гужве, али за коју сам такође добио награду филмске критике 1962. године. Тај критички приступ није био по мом мишљењу негаторски, то је био приступ присвајања света за нас. То је везано и за дебат о филма „WR мистерија организма“, који је био нападнут као антисовјетски и забрањен 16 година. Ту је било антисовјетских елемената, то не спорим, али, рецимо, филм није био антисо-

цијалистички. Он се бавио социјалистичким темама, и јесте онај комуниста у њему изгледао као кретен, али то је **ОН** тако изгледао, нисам га ја правио таквим. У то време је, рецимо, Дупчек покушавао у Чешкој, уз помоћ чешког духа и њихове виталности, да створи нешто што су називали „социјализмом са људским лицем“, а моја варијанта је била да хоћу да направим „социјализам са људским телом“. Дакле, социјализам, који не само да препознаје индивидуу, него препознаје и људске потребе које нису увек друштвене природе, постоје потребе емоционалне и ирационалне и физичке, које ни једно друштво не може да заузда. То су потребе које, у ствари, изједначавају људе без обзира где живе. То је нешто што тај систем, који је тврдио да ствара новог човека, тврда линија тог система, није могла да схвати. И то ме доста казнило — био сам истеран из земље.

ПРЕШЛИ НА ТЕТКЕ

Сасвим отворено или посредно?

Па, знате, била су то разна писма уредништву, неки судски процеси итд, све је то било на једном грађанском нивоу, и то се могло поднети. Али, када сам једног јутра открио да су ми скинули три шрафа са једног точка мог „фолксвагена“, тако да је цео точка остао на једном шрафу (али су му врло педантно вратили роткалну) схватио сам да је то порука: „Носи се“. Тада су узели пасоше многим интелектуалцима, а рецимо филмацијама су их оставили, Тада је отишао и Саша Петровић, истог дана смо напустили земљу. То је било 1973. године, уочи оног новог Устава 1974. године, после кога је завладао мрки мрак, када је практично заустављено или забрањено неких 20 и више филмова. И тада су почели да праве ту ружичасту серију... У то време снимана је „Сутјеска“, тај грандиозни филм, у коме се, малтене, Тито једини борио. Срећом, овај народ се тешко обуздава, и за неколико година дошли су млади који су завршили школе у Чешкој. Они су већ били образованији људи, ми смо били мало сировњаци (ми који смо изашли из кино-клуба). Они су знали да политичку критику треба дати кроз причу о дећету и родитељима, ујацима и теткама, то је у ствари модерна драматургија, која изгледа врло конзервативно, а није.

Дакле, обрели сте се у иностранству, где сте стекли велико међународно искуство и име у свету филмских стваралаца. Како Вам је, гледано са стране, деловало све то у чему смо живели, и да ли се могла наслутити та несрећа која ће нас задесити?

Наша сам се, дакле, како сам то назвао, на принудном раду у иностранству. Изгледало је као да сам кренуо у свет својом вољом, али нисам. Међутим, ишло ми је добро, тај свет био је радознао према ономе што ја радим, и направио сам, ето, пар добрих филмова: „Мистер Монтенегро“ у Шведској, у Француској „Sweet movie“, који је постао некакав култ филм, прављен као француско-канадско-немачка копродукција, онда сам радио у Аустралији филм „Кока-кола-кид“... Живео сам у Паризу, и предавао једно време у Америци, на Харварду и Универзитету Колумбија у Њујорку. Предавао сам филмску режију и имао неколико студената који су после нешто направили на филму, на које сам

прилично поносан. Што се самог живота у иностранству тиче, поред тако великог броја нашег света у Западној Европи, а пошто сам често у копродукцијама које сам снимао ангажовао и наше глумце, нисам никад имао осећање да сам напустио Југославију. Мој претпоследњи филм „Манifest“, који сам снимio између Загреба и Шкофје Локе, био је парафраза једне експресионистичке драме словеначког писца Славка Грума „Догађај у месту Гоги“. Радња филма догађа се у некој оперетској држави између два рата, која је могла да буде стара Југославија, рецимо, и ту је било неких врло чудних слутњи о распаду до кога ће доћи, мада још нисам ништа свесно имао, те 1988. године. То је прављено за америчког продуцента, на енглеском језику, али је било доста наших глумаца. У амбијенту централне Европе неки терористи се ту мувају, има ту неких ствари које се догађају, тајне приче ствари иза кулиса, дупло дно многих ствари које нам се представљају на један начин. Међутим, нисам никад слутио да ћемо доћи у ситуацију у којој нема краја лажним днимa. Не само да постоји друго лажно дно, него постоји треће лажно дно, и ко зна колико још. Тако да је ово сада свет у коме постоји по неколико фасада истовремено.

Живни на нишану

Да ли смо то дошли до стања у коме је наша збиља превазишла сваку уметничку интерпретацију, живимо ли у надреалном?

Та страшна стварност је катастрофа која превазилази све оквире цивилизованог света. Неки људи су поживинчили у агресији, а далеко већи број њих се претворио у бегунце без наде. Не само да агресивци нису више ратници, него су острвљене звери, и неки чудни осветници који се свете невинима. Тај невин не може да зна да се сад неко свети његовом прадеди, или његовој вери. Кад се људи убијају само зато што су ове или оне вере, ове или оне нације, ту одједанпут нема више индивидуе, нема више ничега. То јесте не само смак света, него је то иза краја света.

Сад се, ето, одржавао у Сарајеву под бомбама међународни фестивал који се звао „Иза краја света“. Тај назив ми се јако допао, и послао сам касету са филмом „Горилa се купа у подне“, такође, 120 аутора им је послало из света своје нове филмове. Мислим да је врло перцептивно то како су они назвали тај фестивал: то је иза свега што се може замислити. Врло је тешко сада дефинисати неке ситуације у којима се људи налазе, то је као море на коме дува неколико ветрова. То је ситуација у којој где-год кренете, нема излаза. Не постоји место да, ако стигнем тамо — онда сам се избавио. Па када јуриш у том правцу, јуриш дакле где можеш да стигнеш. То је оно што се у војсци учило: кад је артиљеријска паљба по нама, трчи! Само да побегнеш испод тих граната. Међутим, када с друге стране брда неко други пуца, с треће стране неко трећи, ти више не знаш где да се денеш, то је као време у коме је нестала прошлост, и не-

стала будућност истовремено, а садашњости не знаш има ли. То у чему се налазиш не можеш чак да дефинишеш као неко време, јер више не знаш ни ко си, или често срећеш људе за које више не знаш ко су. Догађа се да људи потпуно мењају уверења, из месеца у месец, свако је за себе. Чудно је време.

По степену деструкције до кога смо дошли на овим просторима, вођени националистичким поривима, збунили смо свет. Све то не може се везати за било какав рационалан циљ. Да ли је циљ у ствари — уништавање?

Пошто је етничко нешто далеко шире, кад било која партија узме за себе да заступа етнос, ту се појављује фундаменталистички елемент. Појављује се то да се сви подвргавају нечему у чему су рођени, што није њихова одлука. Јер ти тек као грађанин можеш да кажеш „ја сам за ово или за оно“; а ако си Србин и то те осуђује на смрт тамо где живиш, или си Хрват па те то такође осуђује на смрт, или те то обавезује да некога убијеш, то је једна наиндивидуална категорија, која би морала да остане у часној, културно-традиционалној сфери. И сфери личног. А не да буде обавеза да се од детета до старца сви третирају као војници. Тако смо добили једно стање општег рата, у коме највећи део народа уопште не разуме шта га је задесило, јер нормалан свет је пре свега заинтересован за живот. И оно што је врло интересантна карактеристика овог рата, кад погледате, не само колико су црква уништили (стално се цркве руше — као да хоће да се уништи духовност оног другог народа), него се уништавају и куће и домаће животиње, нисам никада видео толико побијених домаћих животиња. Не да страдају случајно, него се убијају пси, мачке, кокошке, свиње, све... Претпоставке живота се уништавају. Води се тотални рат унутар једне земље коју нико није напао. Почело је од подела, али невероватном брзином су сви одбили да се деле као цивилизовани људи. А ти деобу не можеш да направиш другачије, него да се договориш, јер иначе је то рат до истребљења.

У време када се рат на овим просторима захуктавао, 1991. године, били сте ангажовани као предавач на Летњој филмској школи, коју је организовао ФДУ у Београду. Са стране словеначких колега саопштено вам је да то баш није примерено, с обзиром на прилике, док сте Ви рекли само да радите „као да се ништа не догађа“. Словенцима нисте ништа одговорили.

Био је то моменат када је почео рат код нас, сви су се уплашили, и од оних који су били позвани, ја сам прихватио тај позив. Имао сам десет студената, од тога девет из страних земаља, који су направили сваки по два филма за тих неколико недеља колико су били код нас, и у многим од тих филмова је било информација о ономе шта се догађа. Они су се наравно мотали околу, видели су шта се збива...

Главом без обзира

Мислите ли да је то било добро или лоше?

Мислим да је било добро. Свака је информација добра. Сматрао сам да треба — радити, кад је почео рат, јер ја сам против рата по опредељењу, али нисам сигуран да постоји неки начин на који се против рата може борити. Јер, кад уђете у тучу, онда сте део туче. Можда можемо тачно да дефинишемо ко је почео, али ако то почне па траје две године, онда значи да су то сви прихватили. Тај ко је почео може да буде обележен историјски, али кривци су сви. А с друге стране, кад се нађете сувише близу, онда то често и не можете да избегнете. Ја се трудим да будем у простору у коме могу да дејствујем без учешћа у томе. Што се тиче саме школе, изашли су из ње момци и девојке, који су направили fine филмове и није истина да је ту било неке пропаганде. Радиле су са нашим студентима са Академије, и видели да су младићи спавали сваке ноћи у другој кући да би избегли војску, тада је било оно велико време одбијања служења војске, чули су много ствари, стекли своје утиске. Тако да не мислим да им је школа приказивала било какву лажну слику о ономе што се збива. Словенцима нисам никад одговорио. Просто, ко себе сматра праведником који може да осуђује друге, више волим таквим људима да опростим него да им објашњавам. Кад уђеш у приче да ли су они бечки коњушари, или су слободоумни народ... Мрзим такав начин говора, зато што су Словенци увек били самосвојан народ, који сам као такав поштовао. Њима култура никада није била негирана, али очигледно су имали ужасан степен nelaгоде у заједници у којој су се налазили. Они су, ја мислим, побегли главом без обзира из једног ужаса који се могао наслутити. То што нису остали да крваре гаће са осталима да ли је то мудрост, да ли је то себичност, или је то просто практично понашање, то зависи од тога како ћемо их оцењивати. Али, кад погледате, сви кажу да се тамо живи нормално, што би ваљда требало да буде најважније.

У предговору књиге карикатура Предрага Кораксића, која је објављена прошле године, кажете да садашњи српски председник зна да „Срби воле инат“ и називате га

„најбриљантнијим изазивачем катастрофе“. Мислите ли да ће овај политички играч и у овим изборима поентирати на крилима тог ината, који код српског народа већ превазилази његове биолошке могућности?

Као и толико људи које знам доживео сам толико изненађења од тог председника, да се не би о њему даље изјашњавао. Мислим да је његов карактер, начин на који је он као људско биће конструисан, у трајном дослуху са неким битним особинама тог народа. Једна од њих је инат, пркос. То смо ми увек схватили као лепе особине нашег народа. Сада када је дошло до тога да нас одваја од целог света, због ината и пркоса који је дотеран апсолутно до крајњих граница, као оно „можемо ми без свих“, та особина надувана до тих димензија је управо фантастична. То су Нушић, Аца Поповић и Душан Ковачевић, заједно. Кад то постане лако свемоћна дефиниција нашег начина живота, да ми живимо упркос целом свету, па макар умирала деца, макар се старци убијали, макар се гладовало — то су неке особине које су забрињавајуће, а које очајним људима код нас годе. Нико нас не воли, па шта? Хоће да нас бомбардују, па нека нас бомбардују. Сваки паметан човек би рекао „људи, побогу, зашто да нас бомбардују, па чекајте, па дајте да видимо, па шта ви то хоћете, дајте то што хоћете — 1, 2, 3, 4, 5, да видимо шта може шта не може. И нормално, свет би преговарао. Осећам то као знак једног опасног развитака, јер, кад ви редукујете своје могућности на најгору, ту се појави једна изванредна виталност. У том пркосу одједном се осећаш добро. И сад сви смо пркосни, сви смо задовољни. Сад почињемо да гладујемо. Глад је одлична — јешћемо корење! И сад ми одједном постајемо неки надљуди, који живе од корења. А онај што је то рекао, негде је ишчезао, ко зна где је он, ко зна шта он једе? Тај једе препелице целог живота, тај није никад гладовао. И сад, ето, ја вам причам као да је то смешно, зато што нам је лакше да причамо вицеве. Зато што не умемо да се организујемо уз неки смисао.

Хероји и банане

Дакле, ситуација идеална за смртољубље, коме смо као народ склонили, о чему, како сами тврдите, сведоче и наше чувене епске песме, на којима смо се сви одгајили.

Па, велика наша национална несрећа је створила тај фантастични еп који ми имамо, као што је „Мајка Југовића“, па онда „Старац Вујадин“, „Срђа Злопоглећа“, па онај Радојица... Ти наши јунаци су нешто у чему смо сви ми одрасли, и што је дивно. Међутим, сећам се да сам размишљао о тој мајци Југовића, и оној сцени кад гавран дође и баца руку, а мајка гледа руку, „окретала превртала њоме“, па кад препозна да је то Дамјанова рука... И онда сам још као млад написао некакав либрето за балет који се звао: „Тврдо кулана срца“, о том каменом срцу мајчином, када и „та мајка тврда срца била, па од срца сузе не пустила“. И мене је страшно мучила та мајка која има — камено срце, и коју та песму хвали. Ту нешто није у реду — каква је то мајка? И онда код мене у тој причи долази још један гавран, баца још једну руку, па баца још једну руку, а оне снаје дрхте, чекају, па

прво једна заплаче, па заплаче друга, па сад остале четири чекају — која је следећа удовица? То су снаје на којима је живот, а мајка, како која рука долази, она је све већа мајка, постаје огромна камена српска мајка. Кад јој сва деца помру, она је огромна једна мајка. Која је то мајка? Е ту је нешто где тај национални мит који може да направи једну изванредну параболу, али када се то извуче до краја, ту се појаве неке страшне ствари. Те главе које се котрљају, оне су се увек котрљале код нас, и у поезији и у причи. Па смо имали причу о Ћоси који оде, несрећник, на језеро да пеца, па пошто не може да разбије лед, скине главу, разбије га, напеца рибе, врати се, кажу људи „па где ти је глава?“, а он заборавио главу на језеру. Значи, имало је хумора о тим изгубљеним главама. Изгубити главу није увек херојска ствар, може се и избудалаштине изгубити глава. Жика Павловић је недавно цитирао једну изванредну народну песму у Нину, из чега се види да је Вук доста цензурирао то наше народно стваралаштво. Јер у том стваралаштву је било и критичких делова, не само да су еротске ствари цензурисане, него добрим делом и хумор, парадокс и читав низ других виталних елемената. Народна поезија коју ми имамо, која нам је академски стигла, рађена је по моделу немачке романтичне традиције, то су Гете, то су браћа Грим, то су сви они који су помагали Вуку и волели га, а то је једна велика традиција из које је изашао и немачки фашизам. Јер ту су — Вагнер и Ниче и све то, па се отишло у неко чудо. Јер је народ изабрао само тај црни део традиције. А ови сви други делови су резани јер они нису достојни народа. Јер, као народ да би био велик, мора да има само то. Само најстрмије стене се признају, само највеличанственије смрти се признају, никад се нико не оклизне ни о какву коју од банане. Не може херој да прдне.

МЕЧКА У СТУДИЈУ

Друг Вучелић је поново стављен на животни испит љубави и оданости! О, када би се сви српски мужеви понашали према својим женама исто као Вучелић и одабрани новинари према Вођи, било би прегршт српских беба, постали бисмо најбројнији народ на свету, а избори никада не би ни били расписивани. Овако, разговор председника Милошевића са глодурима „великих“ медија, а све пригодом годишњице Танјуга, најавио је жестоку ТВ кампању у свим расположивим терминима Вучелићеве телевизије.

Председник, видно расположен, отворен и искрен, ипак се није до краја дао. Чврсто оставши при својим и Мириним ставовима, гордог држања, охолог осмеха, једноставног и сиромашног речника, одолео је новинарским вуковима, који су све време, кроз оштра питања, суптилно потенцирали оно најбитније — Председниче, хвала Вам, скините гаће, хвала Вам, да Вас пољубимо у гузу, хвала Вам... Председник није скинуо гаће, у то се гледалиште и само уверило, али је косовско и санџачко питање пребацио у воде спољне политике, те крајње цинично испљувао ГСБ. Да он, из тамо неког луксузног аутомобила, кроз затамњена стакла гледа свој народ како се гужва и понижава, то нема смисла и подхитно се мора укинути или народ, или ГСБ. Председник је просто полудео од муке што га велики новинари нису питали о тачном дану и сату укидања санкција, па, зашто нема грејања када је лично ОН пре годину дана открио пуне резервоаре, зашто нема млека, када трава за краве ниче упркос санкцијама. Председник у гаћама жудео је да одбрани, све оне лажи које је годинама плесу саопштавао, а овај му безрезервно веровао. И тамаман када се понадао да ће господин Ђурувија да извади ствар, овај новинар га је издао.

Пише: Донка МИХАИЛОВИЋ

Превиђајући да Председник воли изазове, упутио му је бедасто питање „шта када госпођа Дана Драшковић постане директор Телевизије?“ А само је требало мало снаге за питање — Председниче, да ли бисте више волели да на столици поред Вас седи госпођа Дана или пољска мечка? Одлука би пала одмах и све Србе овог света огрејало би сунце, без санкција.

Да није долазио министар иностраних послова Грчке, сви ТВ Дневници у протеклих десетак дана, били би потпуно исти. Прво, два директора СПС фирми испреду причу о феноменалном пословању, затим маратонски прилог о грејној сезони која управо тог дана почиње, уз апел да не поцркамо од врућине, те да ипак, самоиницијативно утилимо вентиле на радијаторима. Потом крими прича о масовним хапшењима радикала, за које се напрасно сазнало да су ружни, прљави, зли и наоружани и да су, замислите, имали паравојне формације које су немилосрдно кокале и наше и њихове. То што Шешељ прича да је његову странку наоружао МУП Србије, не може бити пуштено у Дневнику, јер зна се шта Милошевић мисли сада о њему, а битно се разликује од прошлогодишњег мишљења и Председника штити Устав, те нико не сме да га бије, а камоли да наслути како човек лаже.

Најодурнија ствар десила се са прилогом о гранатирању школе у Сарајеву, када су три ђака изгубила живот. Вучелићева екипа искључиво се бавила доказивањем да су ту страхоту починили Хрвати, ни једном речју непроговоривши о ратном безумљу и недужним дечјим животима, без обзира које вере били.

Невероватно је да 14. новембра ни један Вучелићев болид није смогао снаге да узме камеру и оде до Трга Републике и сними срећан српски народ како се бије за храну коју је хуманитарна организација „Спона“ бесплатно делила. То вече, брачни пар Милошевић нам је кроз уста својих јефтиних тампона саопштио да хране и струје има, да је Сајам намештаја био међународни, једино је лоше, али здраво, што нам се спрема снег.

Захваљујући емисији „Ипак се окреће“ Миодрага Попова, имали смо част да уживамо у причи писца и сликара Моме Капора. Представљен као човек којио је после Душка Радовића „узео Београд под своје“, дозволио је себи следећу беседу — „писци су одувек ишли у рат... то је велики догађај, у рату се пунимо као акумулатори... то ће бити само епизода у нашим животима... мојим послом управља господ Бог... једном сам носио пијану улицу кући...“ Остаје нада да ће се сам господ Бог постарати да Мому, пијаног, једног дана улица однесе довољно далеко да ми нормално живимо, а чика Душко у миру почива.

Програм на ТВ Политици толико је био интересантан, да се господин Тијанић сигурно дави у писмима-молбама за репризирање емисија „Блиски сусрет“ са гостима Николом Милошевић и Љубом Тадићем, те „Пресс клуба“ у коме је заблестао шахиста и поета, Владислав Јовановић.

Што се тиче НТВ Студио Б и догађаја око ове станице, да се закључити да су београдски конзументи екрана, веома чудан сој. Док је „Студија Б“ било, све им је нешто сметало — те је превише опозицион, те је досада, те је за демократе, па онда није. А сада, када је господин Којадиновић урадио то што је урадио, јал’ продао, јал’ није, гледалиште кука и очајава. Има, бре, да се помире са тим да ће до 19. децембра Студио Б да гледа Жељко Ражнатовић Аркан са ужом фамилијом и евентуално новинар Миломир Марић. Остали — стоп, чак и пилот емисију Гордане Суше на овој телевизији има да прихватите као дечију чигру која се брзо квари. Има, бре, сами да гладујете, сами да чамите по редовима за млеко и хлеб, сами да пљујете Милошевића, сами да чекате изборе, надајући се да Срби око вас неће изабрати смртну пресуду. Којадиновић неће то да ради уместо вас, можда је човек и отпутовао у Пољску, у потрагу за оном мечком која је у телевизијском студију полудела и напала недужну жену.

ИЗМЕНАЂЕЊА НЕ МОЖЕ БИТИ

Изнамењања не може бити! Председник Републике Слободан Милошевић, на свој начин, арогантно, с кобајаги забригунутошћу на лицу и препознатљивом властољубљивом позом, потписом распусти републичку скупштину и ко зна који пут објасни „уздух и попреко од Хоргоша до Драгаша“ својим заблуделим овцимама разлоге зашто то учини и колико га је то бесаних ноћи кошта-ло...

Мислио човек, мислио и напокон је и то морао урадити. За добро својих поданика! Продавац магле, лажи, заблуда и илузија на свој пут (да ли само свој?!), без краја и повратка упозна свој народ са још једном својом толико дуго скриваном особином својственем само чврстим, одлучним болшевицима: љубав и пажња према свом народу... Неће човек да му народ гледа и слуша таквак парламент. Она заслужује боље и културнијег нивоа посланике. Он сам жели парламент: већински...а квалитет излази из квантитета, као и овај дуги петогодишњи период под њима...и народ који ништа не памти, поново верује! Слушам те људе како одговарају на та импресивна питања по улицама: „мушки потез“ и сличне глупости. Човек се уплашио, почео је губити тло под ногама...Фашисти, које је сам породило, мазио и чувао одједном су, као и увек кроз историју, бесно поотварали уста тражећи још и још...једни другима помажући да добију прошле изборе, почеше сад кад је враг однео шалу, да се уцењују, прете, на вулгаран начин како им и приличи откривају тајне у брачној постељи...Као народу смета неделотворност, нетолерантност и остали комуно гафови...

Заблудели народе: тога је било и раније откад је тај човек на власти...„Стеоних жаба, идиота, издајника, жигола...“ Било је: „И мајку им и сестру му и марш...“, јахања попова, спавања у клупама (тамо би их вратио) чак и физичких обрачуна...Ниси се народе бунио, а против оног који устане да се бори против понижења, бесмисла и страха пуштао си канце, кезио се, уживао док су хапсили и пропуштали кроз „топлог зеца“...зато си доживео да се осилило твој председник па бије чак и оне које нико не сме да бије...Бије на улици, пред школом, пре ручка, пред спавање...а ти очекујеш да не дођу на твоја врата...пребише ону јадну глумицу а ти гледаш...„Само још пет метара до моје дозе за мртва црева...“ Браво госпођо Булатовић! Храбро сте изласком пред јавност показали своје претучено лице и усудили се, покушали. Нека вас не изменађује дај умрли народ имамо искуства јер смо оне трпли петсто година...значи: има времена...А сад избори! Велики маг увек оставља мала врата за излаз из бесмисла...Погодан тренутак, пролеће му не би баш сигурно младе трешње донело, а и она опозиција сапета, никаква, разједињена по питању вођства, а што је најлошије и програма...појединци постадоше бољи националисти него „сарајевски полити-

кант“. Он је на томе положио све испите, боље чак и црта мапе од Вас, рука му не дрхти, пробајте и ви са кашиком па се тек онда упустите са оловком...Госпођица Плавшић упутује вама, госп. Коштуница тако топле и умилне речи...да вас подсетим то је она особа која има неке хумане начине решавања питања Муслимана у Босни...Онде још није допрло што мислите о тој хуманости и наравно Биљи...Иначе сви ви опозиционари могли би мало да проучите текст господина Инића у једном од прошлих бројева „НИН“—а где он износи по мом мишљењу јединствену спознају — да је и опозиција крива за рат и стање у ком се налазимо...Његово запажање (а видим да и ви црткате своје мапе, укопавате се у ровове својих заблуда) да су и ваши програми стварање велике Србије антидемократски и на овим подручјима практично неизводљиви без свега што се нама и другима болно дешава-ло. Ако мислите да се на том пољу можете укривати са Војом и Слобом и тако добити гласове на новим изборима — јадно и бедно, а за вас узалудно...тежите демократској Србији, дуг пут и на кратке стазе неисплатив, али сигурно једини излаз...што се тиче питања изаћи или не изаћи на изборе сматрам да је свеједно. Ништа новог неће бити...пензионери ће гласати како су увек гласали од оног до овог вође из страха од промена, за голо, себично животарење...радници ће добити буткицу коју ће мирно одложити крај машина и бацити поглед на нову увећану (наравно не зарађену!) а безвредну плату и гунђати на санкције. Опозицију и наравно дилере...Млади ће увече имати теревенку уз литру брље, ујутро спавати и спавати са жељом да све преспavaju...вајни директори ДД фирми окупорити их на унутрашње непријатеље који могу „оправдан гнев“ радника искористити на заказаном штрајку, па је боље да га замрзну, као што то учини и он са самим собом...То што ни један од њих није дао отказ што му фирма живи од незарађеног или не дај боже што има десет пута већу плату од свог радника, а ништа се не ради нити пружа услуга, њих не пече савест...као што их не пече ни то што им је то већ ко зна која фирма коју су „усрећили“. Још увек су спремни да се ко у старо доба окупљају и око љутог паприкаша склапају уговоре и везе за сопствену добробит, наравно све то са певалком преломљеном на коленима...Зашто тежити променама цењени ДД директори...Тако ће протети и ови избори! Госп. Ђинђићу можете добити и сто посланика за скупштину, али ако једног јутра наш председник (како то не организова изборе и за своје радно место?!), не буде могао набавити бензин за свог сина да јурца по пис-тама, могао би љутит да распусти и ту вашу скупштину...а, образложење питате се? Све ће он објаснити једног дана када све пукне, изаћи ће неки Бица или Рака пред народ и објавити да је председник ових година био такав јер му је неки унутрашњи непријатељ у коалицији са Ватиканом скувао супицу са једном опасном гљивом, он јадник насео и слатко је појео и зато је чинио то што је чинио. Верујте, бар десет одсто народа повероват ће у ту причу! У, то име дозволите да све вас, уз-

дух и попреко срдечно поздрави један од оних хиљада што перу суђе по непријатељским ресторанима широм света.

М. Петковић, Беч

ИЗБОРИ — ДА ИЛИ НЕ

Да би се ово питање (и мишљење) об-разложило текст се опет мора почети са питањем: шта се то изменило од прошлих избора до данас, од прошлих избора кад је ова странка одлучила да их са добрим резонам бојкотије? По мом мишљењу — ништа! Сем што смо још сиромашнији и још беспомоћнији и као људи и (што је најважније) као странка.

Тражи се, како чух, неки минимум услова под којима би се могло изаћи на изборе! Ако бисмо прихватили (тај неки хипотетички) минимум, да ли би то значило да она (главна) противничка страна има максимум?

По мом схватању услови или постоје, или не постоје. А услов је само један: РАВНОПРАВНОСТ.

Е тога нема.

Поткрепићу то. Ништа нама не вреди оно време од сат или два равноправног представљања странака на телевизији ако на три дана пред изборе нека Мила Штула, Стефан Грубач, или Симо Гајин у некој сасвим другој емисији, или коментару уз дневник, саопшти Србима да г. Коста Чавошки има вилу на Леманском језеру (за које многи наши новинари не знају ни како се зове па га крсте Женевским).

Али, у ово време потпуног сиромаштва и беде, па чак и глади, довољно је да опет нека Штула саопшти Србима да је г. Александар Петровић донео кући кило и по сланине после тајног састанка са азербејџанским амбасадором!

Знам ја да овде нема амбасадора из Азербејџана, као што знам да већ дуги низ година у Швајцарској постоји закон по коме ни један странац не може да купи и укњижи на себе никакву непокретну имовину. Али то нам ништа не вреди. Док би се све то доказало — одоше избори!

Најбољи пример за ово што написах је гостовање студија „Б“ у Свилајнцу, пре извесног времена.

Извештач пом. студија је на крају гостовања питао надалеко чувеног „Бицу“ зашто ови људи на улицама беже, или окрећу леђа од људи из студија „Б“ и неће са њима да разговарају, нити хоће да гледају њихов програм који је видљив на њиховом подручју? „Бица“ им је дословце одговорио: „Па они, знате, мисле да сте ви тамо неки страни плаћеници!“

И добро им је „Бица“ одговорио. Он није, дакле, тврдио да је студија „Б“ страни плаћеник. Рекао је да то тако људи мисле.

Па одакле им та мисао, да се упитамо? Нису је добили у цркви на богослужењу, наравно. Добили су је од погрешно назване

државне телевизије, која није државна него партијска и то једнопартијска.

Хтео сам да кажем да је просечан гласач до те мере обманут и индоктриниран да никако освајање неких канала, или повећавање домета других канала није довољно. Просечан гласач до дугме иза кога се појављују издајници и страни плаћеници неће ни притиснути. Мора се, дакле, извршити комплетно чишћење свих канала тако да се у целој Србији добија поштена информација притиском на било које дугме на телевизору. То је основа од које се мора почети, а под овим условима те основе нема.

Нека ми Бог помогне да сам се преварио у процени и да ова (килава) опозиција добије већину у парламенту. Ја ћу јој дати свој глас, али овде у овој страници дајем глас за неизлазак на изборе.

**Милутин Живковић, дипл. инж.
Београд члан г.о. С.П.С.**

СЛОБИЗМИ

1. Кад се јави, мислили смо:

„Хвала Богу, добили смо
правог вођу, соколића,
а не оног из сатире
Радоја Домановића“.

2. Говорише женска уста:

„Благо мајци што га роди!
Одлучише мушке главе:
„Слободане, ти нас води!“

3. И да видиш Слободана,
он са коња оседлана
искористи што му дато:
поведе нас он у — блато!

4. Ал и даље жене кажу:
„Баш му личи! Нек нас дичи!
Озбиљан је а и леп...“
А не виде да је — слеп!

5. Сањали смо ново доба
и жудили за узлетом,
ал нас Вођа, тај наш Слоба,
посвађа са целим светом!

6. У свету смо сасвим сами,
а он нас и даље мами,
као овце, празном торбом,
хранимо се посном чорбом.

7. Сиротињи деле тачке.
У земљи нам хаос, пљачке, ал се чује: „Он то
не зна“. Бараба је, ал опрезна.

8. Он је лукави демагог,
за наивне он је Бог.
Промени имџе партије,
али себе ни ич није.
Њвук длаку своју мења,
али увек исто кења.

9. Месецима само ћути,
и то му је нека фора;
народу се он обрати
само уочи избора.

10. Пред изборе подвинује
да се чује чак до неба:

„Тако треба! Тако треба!“
Само дан после избора
наређује: „Тако мора!“

11. Он је знао да се буса
да је поштени Србенда,
ал потписа План Сајруса,
па га Босна сад не бенда.

12. Он је сам врх пирамиде.
За њим као стадо иде
сва његова булумента.
Он је изнад Парламента.

13. Преко своје Владе влада
тако да народ страда.
Мислили смо: Влада пашће!
А испаде — самовлашће!

Не да Слоба свог Николу,
макар погазио веру.
Није дозвољено волу
што је дато Јупитеру.

Вођи сијалица сину:
да распусти он Скупштину!
И разјури посланике.
Сада јури поданике
да гласају еС-Пе-еС!
Не буде ли му по вољи,
ухватиће њега бес;
удариће он још јаче:
распустиће и — бираче!

14. Народе, опрез! Није зло порез.
Највећа глоба зове се — Слоба!
Наводно је антибирократа,
ал је бата аутократа.
Њему је власт — и сласт и страст;
и више од тога: власт му је дрога.

15. У име хлеба и слободе,
овај вођа мора да оде.
Ако си, бре, патриота,
аман, тако ти живота,
олакшај народу бедном:
сјаше већ једном!
Сјаше, Слобо, Слободане,
да народу једном сване!

**Луда глава Антић Рота
село Пасјеч, код Пирота**

РАСТУРАЊЕ ТРЕЋЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Ексклузивна вест, намерно прећуткивана, о дефинитивном осамостаљењу Зетско — приморске Митрополитије, алијас аутокефалне Црногорске православне цркве делује шокантно. Крилатица о „два ока у глави“ овим чином добија прворазредни значај. Јер, Српска православна црква је у својој дугој и значајној историји имала покушаје раскола — цепања и премештања патријаршијског трона у месту где српски живаљ има значајне економске, пре свега, позиције. Ипак, ова садашња догађања на простору Црне Горе су

индикативна и потврђују тезу оних који упорно тврде да процес распада друге Југославије није завршен. Напротив, дво српских племена, у које убрајам и Црногорске, вешто користи неограничено поверење своје браће у Србији да би без великих тешкоћа егзактно ушао у период сопствене државности.

Стварање самосталне црногорске цркве, па макар и по цену да се на трон Митрополита постави пензионисани викарни епископ Америчке српске цркве Антоније Абрамовић, у функцији је даљих раскола, сасвим извесно, болнијих и трагичнијих од оног када се из састава Српске православне цркве издвојила Македонска православна црква. То је почетак дефинитивног, чак и духовног одвајања, црногорских сепаратиста од свега што је српско, алијас србијанско.

Приче о братској слози, са безрезервном подршком владајућем режиму у првој фази његовог настанка, само су потврда тезе оних умних људи који су још тада казивали да је српска слога слоган за експанзију најрадикалнијих српских група и могућност да се Србија користи за стицање свакојаким предности. Данас је кристално јасно да се у тешком положају налази само власт у Српској Крајини и да је искључиво та власт данас везана, најразличитијим концима, за садашњи српски режим. Остали, а у те убрајам и Црну Гору воде своју сепаратну политику и постојање Југославије користе као кишобран за решавање, у садашњим изузетно тешким економским условима, горућих проблема преживљавања, па и биолошког опстанка.

Вести о иницијативи Италије у структурама Европске заједнице да се сепаратно Црној Гори укину економске санкције сагледавам у контексту еуфоричног издвајања малене православне пастве, до јуче углавном ортодоксно комунистички опредељене, да формира сопствену цркву и да постављањем Антонија Абрамовића на трон црногорског Митрополита нанесе ненадоднадив ударац јединству Српске православне цркве са далекосежним и претешким последицама по духовни живот српског народа у целини.

Србија се и као држава овим чином наша у тешком положају. Безрезервна подршка српског народа настањеног на подручју Србије Србина изван њених граница, овим чином, постала је безвредна. Духовни живот српског народа суочава се са духовном кризом у сопственом националном бићу и актуелна власт, па чак ни она црквена, више није у могућности да за деобе у црквеним редовима окривљује друге. Напротив, крајње је време да се садашњи српски режим, искључив кривац за већину догађања у српским земљама, схвати да чини, да би задржао голу власт, најнеразумније акције и тако организовано и свесно разара и најелементарније услове за опстанак сопствене државе, а са њом и српског народа који живи у њеним границама.

Избори су пред нама а са њима и сазнања да се оваква држава, са оваквим режимом, не може, и поред свакојаким утињања, дуго да задржи на јавној сцени. Бирачи су суочени са мноштвом чињеница, евидентних доказа, и доказима што им, и поред медијске блокаде, омогућава да учине напор да и демократским средствима утичу на промену система полазећи од крилатице „ако смо браћа кесе нам нису исте“!

Сада је евидентно да они који су грађане, зарад аутономија у Србији, стављали на стуб срама сами праве аутономије (Пример Аутономне области Славоније, Барање и Западног Срема то потврђује) чак и у сопственим селима!

Ови и други примери су речит доказ да је духовни сепаратизам, оличен у издвајању дела верника у Црној Гори у састав некакве самосталне цркве озбиљна ствар и управо он треба и у редовима српске опозиције да доведе до диференцијације (Намерно употребљавам ту реч) са јасно израженим захтевом да лидери тих странака, попут Српског покрета обнове, најпре треба да бране и одбране интерес грађана српске државе.

Јован Дебелачки

ПОНАВЉАЧИ ИСТОРИЈЕ

Свиђало се то неком или не, Балкан је нераздвајиви део Европе у сваком погледу: културолошки, географски, историјски и цивилизацијски! Наше лепо полуострво вековима је било својеврсна кочница народа, где су се преплитале и прожимале разне културе, племена и народи, традиције и менталитети од КЕЛТА, ГРЧКИХ ПЛЕМЕНА, ТРАЧАНА, ДАЧАНА, СЛОВЕНСКИХ ПЛЕМЕНА, ИЛИРА, ХУНА, АВАРА, ХАЗАРА, ПЕЧЕНЕЗА, АЛАНА, ВЕНЕТА, ТУРАКА СЕЛЏУКА, ЦИНЦАРА, ГЕРМАНСКИХ ПЛЕМЕНА, ЈЕВРЕЈА, ЈЕРМЕНА... Једном речју, Балкан је и Европа и планета у минијатури, својеврсна историја цивилизације: од Лепенског вира и Винче, АНТИЧКЕ цивилизације, Византије, Милешева, Сопотана, Грачанице, тврђаве проклете Јерине, Калемегдана, Дорћола, све до архитектуре сецесије — београдске Кнез Михаилове улице, Сава-мале, затим, сличних: новосадских, крагујевачких, букурештанских, атинских фасада... (које много подсећају на сличне „сецесијске“ зграде у Паризу и Копенхагену).

Кроз своју целокупну историју Балкан је доживљавао најдраматичније ломове: рушење империја, најезде варварских племена, прожимање и мешање култура, менталитета, традиција: етничке и културолошке асимилације, разарања и дизања из пепела — а у свему томе — био је Балкан на удару, као први, незаобилазни бедем (шаренолике) ЕВРОПСКЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ!

Елем, да би безбедност и БУДУЋНОСТ Европе били стабилни — неопходни су пре и изнад свега: ПАЦИФИКАЦИЈА Балкана, затим, ЕКОНОМСКА и технолошка помоћ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ, систематско грађење међубалканског поверења, што би водило стварању ЕКОНОМСКЕ УНИЈЕ БАЛКАНСКИХ ЗЕМАЉА (ЕКУБАЗ)! То је једини разумни пут, да балканске земље од историје макар нешто науче и да коначно престану да буду поприште: узаврелих шовинистичких страсти, разарања, анахроности, привредно-економског заостајања (и пропадања), провинцијалне мегаломаније, заблуда и примитивизма. Јер, као што мудро говораше вечни Борислав Пекић: „Балкан је ужарен због ОДСУСТВА ДЕМОКРАТИЈЕ а не присуства неког историјског проклетства, оличеног у „Источном

питању“...“ („Интервју“, Београд, 12. IV 1991)

За почетак, балканске земље, требало би да оснују БАЛКАНСКИ АРБИТРАЖНИ СУД (који би сарађивао са Међународним судом правде у Хагу, Међународним арбитражним судом у Паризу и свим институцијама ЕЗ) — који би решавао СВЕ спорове међу балканским државама, залажући се за континуитет дијалога и преговора (у свим сегментима и на свим нивоима)! То би био ембрион свебалканског поверења и економско-кохезионих процеса. У оквиру БАЛКАНСКОГ АРБИТРАЖНОГ СУДА, требало би да делује и Стални Савет (у константном заседању) за питања националних мањина и људских права као и Савет за економску интеграцију Балкана. Седиште СУДА могло би да буде у Букурешту или Темишвару, а САВЕТИ (национални) у свим земљама нашег Полуострва.

Стални САВЕТ за питања националних мањина (и људских права), најефикасније би деловао, кад би као спасоносне формуле узео проверени ФИНСКИ и ИТАЛИЈАНСКИ кључ за решавање проблематике националних мањина. Наиме, ноторна је чињеница, да је Финска врло успешно и дуготрајно решила проблем ШВЕДСКЕ националне мањине (на својој територији), исто као што је Италија ефикасно решила проблем АУСТРИЈСКЕ националне мањине у Јужном Тиролу. Првенствено због тога, Финска и Италија требале би да буду ПОСРЕДНИЦИ у конституисању поменутог Суда и Савета!

Ако постоји искрена жеља, за трајним и стабилним МИРОМ на Балкану, онда би финско-италијанска формула била прави мелем на љутој балканској рани. Ту је такође, огроман простор за будуће деловање свих опозиционих, ДЕМОКРАТСКИХ странака у нашој Србији и уопште, за деловање свих демократских странака на Балкану! „Мир имајте и светињу са свима; без овога нико неће видети Господа“ (Јерв. 12, 14).

Нек нам је Свевишњи Бесмертни Господ на помоћи и нек заслужимо сви на Балкану, Његову МИЛОСТ и немерљиву ЉУБАВ војкеи века.

Милутин Хорват, Београд — Цирих

ХВАЛА ЗА ПОДРШКУ

Драге колеге, Хиљаду пута хвала за подршку коју сте нам пружили објављујући наше анонимно писмо о махинацијама на III каналу РТС. Епилог је да су после налаза МУП-а, главни актери побегли — као што то код нас бива — на боља места у иностранство, а Канал оставили без прихода и око 200 професионалних касета са народном музиком. Звонимир Шимуњец је отворио агенцију у Атини и тамо ради као овлашћени заступник РТС. Исти аранжман је са директором Вучелићем склопио и Александар Влајковић, који је дао оставку и пакује кофере за Америку где ће уз своје приватне послове покушати да продаје касете са програмима нашег Канала Југословенима за велике паре. Анета Фараго обилази уреднике ТВ Политике и Палме и моли да је тамо преузму. Само се Ненад Павловић не

узбуђује јер каже да су сви узели више девица од њега.

Стигао нам је и нови шеф — Драган Караџић, до скоро продуцент у маркетингу РТС и Вучелин пулен из Новог Сада. Тако нас сада уређује човек који никада није био ни новинар ни уредник, а као програмске помаке је најавио довођење Иване Станковић и Миће Минимакса са ТВ Политике код нас. Тако се наставља успешно гушење иницијативе и креативности младих снага на Трећем каналу, што је некада био наш главни адут и предност.

Уз ово писмо вама, послали смо још једно МУП-у са предлогом да претресу станове Александра Влајковића, Анете Фараго и Ненада Павловића и да нам врате наше мастер касете са спотовима народне музике, јер смо практично остали без документације која је прављена 4 године.

Очекујемо расплет, а до тада довиђења, Сарајинци Трећег канала

РЕАГОВАЊЕ

ИМА СРЕДЊЕ КЛАСЕ

Џењена Господо, Поводом чланка Г. Гоати објављеног у бр. 82 Вашег цењеног листа који садржи део са поднасловом „Нема средње класе“ дозволите ми да изнесем моје мишљење уз молбу да буде објављено.

Да је Г. Гоати 23. о.м. у Београду присуствовао оснивачкој скупштини Удружења политичких затвореника и жртава комунистичког режима, упознао би приличан број представника две генерације аутентичне старе београдске „Upper middle class“. Овај слој постоји али се притајило дискретно и ван фокуса јавности. За post mortem је још прерано.

Са симпатијом и благом иронијом читао сам наводе о новој средњој класи социјалистичког порекла. „Ми“ препознајемо „њих“ по изговору (н.пр. речи као економски, академски, медицински, патријарх наглашавају на првом слогу). Они куре са речима немачког и француског порекла (грангле, грилаж, нактасна, Дизелдорф). Центлменима се дешавају мали fauxpas у понашању и одевању (беле сокне, визиткарте са презименом на првом месту, сркање супе). Даме из овог сега обично каче гомилу бижутерије, носе шешире на концерте али их скидају при посетама, устају при представљању, мажу се вечерњим ружем пре подне. Њихови клинци псују у кући и плуцају ван ње од малих патица, академицима се обраћају са професоре или Мики а госпођама са тетка.

Непознавање и незаинтересованост како социолога тако и СПО-а за првопоменуто друштвену групу и њене представнике беспрекорне политичке прошлости типични су и за чуђење.

Уз срдачне поздраве

**Дипл. инг. арх. Љубинко Јовичић
Београд**

ИЗДАВАЧКА ЗАДРУГА СТИЛОС

ИЗАБРАНА ДЕЛА

ВУКА ДРАШКОВИЋА

**ИЗАШЛО
ИЗ ШТАМPE**

На укупно 1767 страна, формата 14 x 20
cm, брошираног пописа,
пластифицираних колор корица

Књиге можете купити у књижари СТИЛОС,
у центру града: ЧИКА ЉУБИНА 10.

**ЦЕНА КОМПЛЕТА ЈЕ 30 ДЕМ
— ПРОТИВВРЕДНОСТ**

**СУДИЈА
НОЖ
РУСКИ КОНЗУЛ
МОЛИТВА I — II
КОЕКУДЕ СРБИЈО
ОДГОВОРИ**

Информације на телефон 624-371.

ЧЛАНОВИ И СИМПАТИЗЕРИ СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ!

ПОЗИВАМО ВАС ДА СВОЈИМ ЧЛАНАРИНАМА ИЛИ ДОБРОВОЉНИМ ПРИЛОГОМ ПОМОГНЕТЕ РАД И ОПСТАНАК СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ. У ТОКУ СУ СТРАНАЧКЕ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ЗАХТЕВАЈУ ВЕЋА УЛАГАЊА, ПА ЈЕ ПОТРЕБНО ДА СПО ПОМОГНЕМО СВИ ПРЕМА СВОЈИМ МОГУЋНОСТИМА.

ЧЛАНАРИНА ЗА 1993. ГОДИНУ ИЗНОСИ 12 ДЕМ (ДИНАРСКА ПРОТИВВРЕДНОСТ).

ЧЛАНАРИНУ И ДОБРОВОЉНЕ ПРИЛОГЕ МОЖЕТЕ УПЛАТИТИ НА ЖИРО РАЧУН 60806 — 678 — 91956 СДК СТАРИ ГРАД

ХВАЛА ВАМ

ЦЕНОВНИК ОГЛАСНОГ ПРОСТОРА

А. ОГЛАС У КОЛОРУ

ЗАДЊА СТРАНА КОРИЦА ФОРМАТ 1/1 пв 300 ДЕМ
ОСТАЛЕ КОЛОР СТРАНЕ ФОРМАТ 1/1 пв 200 ДЕМ
ВИЊЕТА НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ 5/5 цм пв 120 ДЕМ

Б. ОГЛАС ЦРНО-БЕЛИ

— Унутрашња страна, форма 1/1 пв 150 ДЕМ
— Унутрашња страна, формат 2/3 пв 100 ДЕМ
— Унутрашња страна, формат 1/2 пв 80 ДЕМ
— Унутрашња страна, формат 1/3 пв 60 ДЕМ
— Унутрашња страна, формат 1/4 пв 40 ДЕМ
— Унутрашња страна, формат 1/8 пв 25 ДЕМ

ПОПУСТИ
2—5 ОГЛАШАВАЊА 10%
6 И ВИШЕ ОГЛАШАВАЊА 20%

ОБАВЕШТЕЊЕ

Због великог интересовања редакција „Српске речи“ обавештава читаоце да располаже комплетом бројева.

Комплети или појединачни бројеви могу се наручити уплатом на жиро рачун број 60801-603-0-27562 СДК Београд

ПОРУЏБЕНИ КУПОН

Наручујем „Српску реч“ од Бр 1. до бр.
Напишите који број наручујете.

_____ (име и презиме)

_____ (улица и број)

_____ (место и поштански број)

BIZNIS I STAN

BIZNIS CENTAR *SINGIDUNUM*

STAMBENO-POSLOVNI KOMPLEKS *KARABURMA*

POSLOVNO-SPORTSKI CENTAR *RADIVOJ KORAC*

011/341-532, 340-342

InvestExport

